

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΖ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1960

ΑΡΙΘ. 12

ΕΡΩΤΩΜΕΝ ΕΩΣ ΠΟΤΕ;

Υπήρξεν — αναμφισβητήτως — εκδήλωσις ρώμης ή καθολική εξανάστασις τοῦ Ἔθνους, συνεπεία τῆς ἀποκαλυφθείσης καταπτύστου Ἰταλικῆς ἐνεργείας. Ἀληθῶς, ὅπως ἔλεγεν ὁ Δημοσθένης, «ἡ τύχη αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελόμεθα». Διότι, ἀφ' οὗτου ἠδράνησαν τὰ ξίφη εἰς τοὺς κολεοὺς, πολλή μᾶς περιέβαλλεν ἡ νάρκη τῆς ἀπραξίας καὶ τῆς ὑπεραιοδοξοῦ ἀκηδίας. Καὶ ἡ πρόνοια δὲν ὑπῆρξεν ἀτυχῶς σύμμετρος πρὸς τὴν κρισιμότητα τῶν περιστάσεων, καὶ πρὸς τὴν ἀκοίμητον ἐναντίον μας ἐπιβουλήν. Καὶ ἡ σπουδὴ μεθ' ἧς, μόλις ἐβρουχήθη τὸ Ἔθνος, ἀπεκήρυξαν τὸ σκότιον ἔγγραφόν των οἱ δρασταὶ του, νίπτοντες τὰ χεῖράς των ὡς ὁ Πιλάτος, ἃς ἀποτελέσῃ διδάγμα διὰ τὴν ἐπιβαλλομένην ἀνδροπρεπῆ ἐν παντὶ στάσιν μας.

Καὶ ἐδόθησαν μὲν ἐπιτρόχος ἐξηγήσεις. Κατόδυνος ὁμως ἀπομένει ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας διὰ τὰ γενόμενα. Ἐνας κόμπος ὀδύνης τὴν συσφίγγει. Καὶ ἀτμίδες συγκρατημένων δακρύων ἀγανακτήσεως θολώνουν τὰ βλέμματά του. Διότι συσσωρευτικῶς ἐκδηλοῦνται αἱ δοκιμασίαι του. Καὶ ὡς κύματα παφλάζοντα ἐπέρχονται ἐναντίον του, ἐπαλλήλως, αἱ κακότροποι ἐπιβουλαί. Καὶ διερωτᾶται δικαίως. Ἐως πότε θὰ δοκιμάζεται τόσο σκληρῶς καὶ ἡ ψυχικὴ του ἀντοχὴ καὶ τὸ ἀνώτερον ἠθὸς του;

Ἐχει τὸ ὑπερήφανον συναίσθημα, ὅτι ἰέρεια τοῦ Χρέους καὶ πανάχραντος τῆς ἐλευθερίας βωμὸς ὑπῆρξε πάντοτε ἡ μικρὰ καὶ φωτόλουστος χώρα του. Ἀπὸ τὰ

ἐδάφη τῆς ἐξήστραψε προσφάτως τὸ πρῶτον μειδίωμα τῆς ἐλπίδος. Καὶ ἀπὸ τὰς ἀκωροείας τῆς ἐπρωτοήχησεν τῆς ἀνωτέρας εὐθύνης ἡ Χερουβικὴ σάλπιγξ. Καὶ ὅταν, ἔπειτα ἀπὸ τὴν αἵματοθύελλαν τῶν παγκοσμίων πολέμων, ὅλος ὁ κόσμος ἠσύχαζε καὶ περισυνελέγετο, ἡ γῆ μας ἐδῶ εἶχεν ἀποβῆ, μὲ τὸν ξενοκίνητον καὶ ἐπάρατον συμμοριτοπόλεμον, φρικτὴ Κόλασις συμφορᾶς καὶ οἰμωγῶν. Καὶ ἀνεσκάπτετο ἐπὶ τετραετίαν συνεχῆ ἀπὸ νέους τάφους. Καὶ ἐπληθύνοντο ἀπροσμετρήτως τὰ ἐρείτιά της.

Χρέος δὲ ἱερὸν τῆς ἀνθρωπότητος ἦτο νὰ μᾶς περιβάλλῃ μὲ στοργήν καὶ νὰ συμπαρασταθῇ εἰς τὴν πολυπτυχον τραγωδίαν μας ὡς καλὸς Σαμαρείτης. Καὶ ὁμως, ἀντὶ τῆς ἀλληλεγγυότητος καὶ τῆς προθύμου συμπαραστάσεως, συνητήσαμεν εἰς τὸν ἐλεύθερον κόσμον ἀπαράδεκτον ἀκατανοησίαν καὶ ἀνέντιμον ὑποτίμησιν τῶν προσπαθειῶν μας καὶ τῶν θυσιῶν μας. Καὶ — διατὶ νὰ τὸ κρύπτωμεν; — καὶ ἀνευθρόιστον ἐπιβουλήν ἐκ μέρους θεωρουμένων συμμάχων μας. Καὶ τί νὰ πρωτοενθυμηθῶμεν τὴν στιγμὴν αὐτῆν; Τοὺς κανιβαλισμοὺς τῆς Σιμόνης καὶ τῆς Κων]πόλεως καὶ τὴν ἀποκροστικωτάτην συμπάρασιν τοῦ Ντάλλες πρὸς τοὺς μυσσηροὺς ἐμπροστὰς καὶ σφαγεῖς; Ἡ τὴν Κύπρον μας καὶ τὰς ἀγχόνας τῶν μαρτυρικῶν τῆς ἐφῆβων καὶ τὸ συνεχιζόμενον εἰσέτι μαρτύριόν της; Ἀπλῆ δὲ συνέχισις τῆς ἀπαράδεκτον αὐτῆς συμπεριφορᾶς ὑπῆρξε καὶ ἡ πρόσφατος Ἰταλικὴ ἐπιβουλή.

Εἰρηνοποιοὶ καὶ πᾶν ἄλλο ἢ ἐπιλήσμονες τοῦ «Μακάριοι οἱ πραεῖς» εἶναι αἱ

ΤΟ ΕΝ ΡΟΔΩ, ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (19 - 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1959)

Ι. Εἰς τὸ περιθώριον τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου. Ἡ ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας συνεχῆς καὶ ἐντατικὴ ἐργασία τῶν Συνέδρων κατὰ τὰς τακτικὰς συνεδριάσεις τῆς Ὀλομελείας καὶ τῶν πολυαριθμῶν Ἐπιτροπῶν ἐπλαισιοῦτο ὑπὸ διαφόρων θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀπασχολήσεων καὶ συναντήσεων, δεξιῶσεων καὶ ἐκδρομῶν καὶ ἄλλων συναφῶν ἐκδηλώσεων, κατὰ τὰς ὁποίας διὰ τῶν προσωπικῶν ἐπαφῶν προσεγγίζουσι καὶ συνδέονται πρὸς ἀλλήλους ἄνθρωποι, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους Ὀμολογίας καὶ προερχόμενοι ἀπὸ ἑκαστῆς τῆς χώρας καὶ φυλᾶς τῆς Οἰκουμένης καὶ κατὰ τὰς ὁποίας πολλάκις συνεχίζονται φιλικῶς πλέον καὶ ἀνεπισημῶς αἱ προηγηθεῖσαι συζητήσεις καὶ τὰ πορίσματα, κρίνονται καὶ σχολιάζονται ταῦτα ἐλευθέρως καὶ ἐκτενέστερον καὶ πρὸ πάντων παρέχονται ἀμοιβαίως πολὺτιμοι πληροφορίαι περὶ τῆς καταστάσεως καὶ

στῆλαι αὐταί. Καὶ θὰ ἀντιπαρηχόμεθα ὑπερηφάνως καὶ τὴν νέαν κατάπτυστον Ἰταλικὴν ἐπιβουλήν, ἃν δὲν ἐξεδηλοῦτο κατ' αὐτήν, — ἀνευθροιάστως ψευδολόγος καὶ συκοφαντικὴ, — ἢ ἐπιβουλή ἐναντίον τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἐκκλησίας ἢ ὁποία, ὅπως εἶπεν ὁ Γεννάδιος Σχολάριος, «μόνη τῆς ἀρραγοῦς ἔχεται πέτρας· καὶ ὠσπερ κανόνα τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἰστάται ἔταξεν ὁ Θεός».

Ἀσίγητος καὶ ἀδίστακτος εἶναι ὁ ἐναντίον τῆς πόλεμος. Διότι γνωρίζουσι καλῶς οἱ ἐχθροὶ τοῦ Γένους μας, ὅτι ἀποτελεῖ αὕτη τὴν πεμπτουσίαν μας καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἔθνους μας. Καὶ ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν μας αὐτήν, ἐποχὴν πνευματικῆς ἀσυναρτησίας, ἐλλείψεως γνησίας φιλοσόφου διαθέσεως, καὶ ρευστότητος τῶν πάντων, ἢ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας εἶναι πρὸ παντὸς Παράδοσις ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ. Παράδοσις, πὸν διατηρεῖ τὸν σύνδεσμον τῶν Γενεῶν, ἱεραρχοποιεῖ τὴν ζωὴν, καὶ συντηρεῖ εἰς τὰ βάθη τῶν συνειδήσεων βιώματα τρισάγια· ὁπόθεν ἐκπορεύονται ἔλαι αἱ ἀνθοφορίαι καὶ ἔλαι οἱ ὑπέροχοι ἡρωϊσμοὶ τοῦ Γένους μας. Καὶ τὴν ὑπέροχον καὶ τὴν μοναδικὴν αὐτὴν Ἐθνοποιὸν δύναμιν ζητοῦν νὰ τὴν ἐκμηδενίσουν· καὶ νὰ τὴν καταστήσουν ἄμαχον καὶ ἀνενέργητον, βάλλον-

τῆς δράσεως τῆς ἰδίας ἐκάστου Ἐκκλησίας καὶ οὕτω προάγεται ἡ ἀλληλογνωριμία τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν. Πολλάκις ἔχει ἐκφρασθῆ ἡ γνώμη, λίαν εὐλόγως, ὅτι ἡ ἐκ τῶν ἀνεπισημῶν τούτων συναντήσεων καὶ συζητήσεων ὠφέλεια εἶναι ἐπίσης μεγίστη, ὅσον καὶ ἡ ἐκ τῶν τακτικῶν ἐργασιῶν τῶν Συνεδρίων, καὶ λίαν συντελεστικὴ διὰ τὴν προώθησιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς προσεγγίσεως καὶ συνεργασίας τῶν διαφόρων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Καὶ ἐν πρώτοις εἶχομεν τὰς κοινὰς προσευχὰς ἐκάστην πρωτὴν καὶ ἐσπέραν (Ὁρθρος καὶ Ἐσπερινὸς διαρκείας ἡμισείας ὥρας) εἴτε εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ διασκευασθεῖσαν διὰ τοὺς προτεστάντας Συνέδρους αἴθουσαν ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου τῶν Ἰπποτῶν, ὅπου καὶ ἐγίνοντο αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου, εἴτε εἰς τὸν ἱερὸν Καθεδρικὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως Ρόδου, καίμενον, περὶ τὰ 10 λεπτὰ πεζῇ ἀπὸ τὸ ὡς ἄνω

τες καταιγιστικῶς ἐναντίον τῆς.

*
Ἐντεῦθεν τὸ ἄσπονδον μῖσος ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ ράσου τοῦ τιμιωτάτου καὶ ὑπερόχου αὐτοῦ συμβόλου τῶν εὐγενεστέρων θυσιῶν καὶ τῆς ὑψηλοτέρας προσφορᾶς πρὸς τὸ ἰδανικόν. Καὶ τὸ ὁποῖον, δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, ἀπηγόρευσαν νὰ φοροῦν οἱ μὴ ἀπελευθερωθέντες ταγοὶ τῆς. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀνηλεὴς σφαγὴ τῶν πτωχῶν ἱερέων τῆς ὑπαίθρου μας ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν. Ἐντεῦθεν καὶ αἱ διώξεις καὶ αἱ πυρπολήσεις καὶ αἱ ἐρημώσεις τῶν ἁγίων ναῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

*
Καὶ ἐρωτῶμεν κατόπιν τούτων. Ἐως πότε λοιπὸν οἱ ἀνεμοὶ τῆς στυγνῆς ὑλοφροσύνης καὶ τῆς ἀποπνικτικῆς λογοκρατίας θὰ πνέουν γύρω μας; Πότε ἢ πιστις διὰ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας ἐντὸς τοῦ Ἔθνους θὰ πυροδοτήσῃ καὶ θὰ καμινεύσῃ τὰς ψυχὰς μας; Καὶ πότε θὰ παύσῃ — ἐπὶ τέλος — νὰ θεωρῆται ὡς ἀπαράγωγος δαπάνη ἢ ἐνίσχυσις τοῦ ἐφημεριακοῦ μας κλήρου, ὁ ὁποῖος ρακένδυτος ἀδυνατεῖ εἰς τὴν ὑπαίθρῳν μας ν' ἀνανεώσῃ τὸ ἀποχρωματισθὲν τίμιον ράσον του;

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ανάκτορον. Ἐκαστος ἐλευθέρως παρηκολούθει κατ' ἀρέσκειαν τὸν Ὁρθρον καὶ τὸν Ἑσπερινὸν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ὅπου ἤθελεν. Κατὰ δὲ τὴν Κυριακὴν 23 Αὐγούστου ἐτελέσθη πανηγυρικὴ θεία Λειτουργία ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ, καθ' ἣν παρέστησαν καὶ ἅπαντες οἱ ξένοι Ἀντιπρόσωποι μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἢ ἀκαδημαϊκὴν αὐτῶν στολήν, περὶ τοὺς διακοσίους περίπου. Πολλοὶ ἐκ τούτων διὰ πρώτην φοράν παρευρέθησαν εἰς Ὁρθόδοξον Λειτουργίαν, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησαν μετὰ μεγάλην κατάνυξιν, ἔχοντες μεταφρασμένην εἰς τὴν Ἀγγλικὴν τὴν θείαν Λειτουργίαν τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου καὶ ὁδηγὸν τῆς χρήσεως αὐτῆς καὶ τῆς ἐρμηνείας τῶν κινήσεων τοῦ Ἀρχιερέως, τῶν ἱερέων καὶ τοῦ Ἱεροδιακόνου. Προεξήρχε τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Μητροπολίτης Ρόδου κ. κ. Σπυρίδων, ὁ ὁποῖος καὶ ἐξεφώνησεν ἐμπνευσμένον λόγον, διατρανώσας τὴν χαρὰν τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος διὰ τὴν παρουσίαν τόσων διακεκριμένων μελῶν ἄλλων ἀδελφῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐξάρας τὴν ἱεράν καὶ ὑψηλὴν ἀποστολήν τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως διὰ τὴν συνεργασίαν, προσέγγισιν καὶ τελικὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, ὑπὲρ ἧς δέεται πάντοτε ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ ἀρχαιότερα πασῶν, ἡ συνεχίζουσα πιστῶς καὶ ἀναλλοιώτως τὴν παράδοσιν, τὰ δόγματα, καὶ τὴν τάξιν τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας τῶν ὀκτώ πρώτων αἰώνων. Ἐν τῷ τέλει τῆς θείας Λειτουργίας ἐκήρυξεν ὡσαύτως ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπ. τοῦ Ἐδιμβούργου Dr. Baillie, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὴν συγκίνησιν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται οἱ ξένοι Ἀντιπρόσωποι, παρακολουθοῦντες τὴν Ἱεράν Μυσταγωγίαν ἐν τῷ Ὁρθοδόξῳ ναῷ τῆς νήσου, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκήρυξεν ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος καὶ ἐργαζόμενοι ἐντός Ὁρθοδόξου χώρας καὶ περιβάλλοντος τόσου ἀντιπρόσωποι ἐκ πολλῶν χωρῶν, μὴ ἐξαίρουμένης μηδὲ τῆς Σικωτίας, διὰ τὴν ἐπικρατήσιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διὰ τὴν ἐνότητα πάντων τῶν χριστιανῶν. Μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας δὲν ἀπέκρυπτον οἱ ξένοι Ἀντιπρόσωποι τὴν βαθεῖαν ἱκανοποίησιν ἐκ τῆς παρακολούθησεως τῆς θείας Λειτουργίας καὶ ἀνελογίζοντο πόσον δεδικαιολογημένη εἶναι ἡ ἐσχάτως ἐπικρατοῦσα εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας Λειτουργικὴ λεγομένη Κίνησις, δι' ἧς ἐπιδιώκεται ἡ στροφὴ πρὸς τὴν θείαν Λατρείαν, ἵνα καταστῇ αὕτη τὸ κέντρον τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τοῦ χριστιανοῦ. Τότε ἐνεθυμήθησαν καὶ τοὺς λόγους τοῦ Γερμανοῦ Καθηγητοῦ Dr. Schlink, εἰπόντος, ὡς εἶδομεν, ἐν τῇ ἀνακοινώσει του περὶ τῆς Παράδοσεως ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, ὅτι ἡ θεία Λειτουργία συνεκράτησεν ἐν τῇ πίστει ἀκλονήτους τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τετρακόσια ἔτη δουλείας σκληρᾶς ὑπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ συγκρατεῖ καὶ σήμερον τὰ ἑκατομύρια τῶν Ρώσων παρὰ τὸν ἀπηνῆ διωγμὸν τῆς θρησκείας ὑπὸ τοῦ Κομμουνιστικοῦ καθεστώτος. Εἰς τοὺς ξένους ἔκαμεν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν, ὅταν ἔβλεπον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τὰς μητέρας μετὰ τῶν μικρῶν τῶν τέκνων ἐν ἀγκάλας ἢ παρὰ τὸ πλευρόν των νὰ παρακολουθῶσιν ἐπὶ ὥρας ἐν ἡσυχίᾳ καὶ σιγῇ τὴν θείαν Λειτουργίαν.

Ὅπως συνήθως συμβαίνει εἰς τὰ Συνέδρια ἐν πάσῃ χώρᾳ, καὶ κατὰ τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου τῆς Ρόδου, ὠργανώθησαν πολλαὶ δεξιώσεις καὶ ψυχαγωγικαὶ συγκεντρώσεις, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν ἄφθονοι καὶ διεκρίθησαν διὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς παροιμιώδους φιλοξενίας τοῦ μεγάλου λαοῦ μας. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρομεν τὸ κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς πρώτης ἡμέρας παρατεθὲν δεῖπνον τοῦ Νομάρχου τῆς Ρόδου κ. Ἀλεξάνδρου Παπακωνσταντίνου εἰς τὸν κατάφυτον κήπον τοῦ Νομαρχιακοῦ Μεγάρου καὶ τὴν πλουσίαν δεξίωσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολ. Ρόδου κ. κ. Σπυρίδωνος ἐπὶ τῶν περιστηλίων τοῦ ὑποβλητικῆς καὶ μεγαλοπρεποῦς κτιρίου τῆς Μονῆς Φιλερῆμου ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου, παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου. Ὁ ἄθμος τῆς πόλεως Ρόδου, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ δραστηριοτάτου Δημάρχου αὐτῆς κ. κ. Πετρίδου, ἔκαμε πολλὰ ὑπὲρ τῆς εὐχαρίστου διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου τούτου τοῦ Π.Σ.Ε. Πρὸ τοῦ λιμένος καὶ παρὰ τὴν ἀποβάθραν ὑψοῦτο τεραστία ἐξ ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων ἐπιγραφή μετὰ τὰς λέξεις «Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν», θεατὴ μακρόθεν ἐκ τῆς θαλάσσης κατὰ τὴν νύκτα καὶ εἰς τοὺς περιπατοῦντας εἰς τὴν εὐρείαν παραλιακὴν ὁδὸν τῆς πόλεως. Τὴν 24ην Αὐγ. ὠργάνωσεν ὁ ἄθμος ἐκδρομὴν εἰς τὸν λιμένα τῆς Λίνδου, ὅπου ἀπεβίβάσθη ὁ Ἄπ. Παῦλος, καὶ εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς μικρᾶς κωμοπόλεως παρέθεσε πολυτελὲς δεῖπνον, μεθ' ὃ ἐπηρεολούθησεν ἐπίδειξις τοπικῶν χορῶν παρὰ εὐσταλῶν Ροδιῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐνδὲ πολύχρωμοι ρουκέττες ριπτόμεναι, ἐφώτιζον τὸν ὀρίζοντα. Εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον τῆς Ρόδου ἑσπέραν τινὰ παρηκολούθησαν οἱ ξένοι τῇ μερίμνῃ τοῦ κ. Δημάρχου ρεσιτάλ πιάνου παρὰ τοῦ ἐξαίρετου καὶ διεθνοῦς φήμης τυφλοῦ πιανίστα κ. Θέμελη ὑπὸ τὸ ὄχρον καὶ ὑποβλητικὸν φῶς τῆς σελήνης, τὸν ὁποῖον οἱ ξένοι καταγοητευμένοι κατεχειροκρότησαν πολλάκις. Αἱ ὀργανώσεις Κυριῶν καὶ Δεσποινίδων τῆς Ρόδου ὡσαύτως ἔκαμαν δεξίωσιν, καθ' ἣν περιεποιήθησαν τὰς συζύγους ἢ ἀδελφὰς τῶν Συνέδρων.

Ὁ Δημάρχος τῆς Ρόδου ἔδωκεν ἐπὶ πλέον ὡς δῶρον εἰς ἕκαστον συνέδρον ἀναμνηστικὴν μικρὰν πλάκα, φέρουσαν τὴν εἰκόνα τοῦ Ἄπ. Παύλου, ὁ δὲ Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων παρεσκευάσεν ἰδιαιτέρως εἰς τὸ ἐργοστάσιον ἀγγειοπλαστικῆς «Ἰκαρος» τῆς Ρόδου καὶ ἔδωκεν εἰς ἕκαστον συνέδρον μικρὰν λέμβον, φέρουσαν σταυρὸν ἐν τῷ μέσῳ, καὶ κάτωθεν ἀγγλιστὶ καὶ ἑλληνιστὶ τὴν ἐπιγραφήν: Ρόδος—Ἑλλάς, 19-28 Αὐγ. 1959. Ἡ λέμβος, ὡς γνωστόν, μετὰ σταυροῦ ἐν τῷ μέσῳ συμβολίζουσα τὴν Ἐκκλησίαν, πλέουσαν εἰς τὴν τρικυμιώδη θάλασσαν τοῦ κόσμου τούτου, ἀποτελεῖ τὸ σῆμα τοῦ Π.Σ.Ε. Ὁ Μητροπολίτης Ρόδου προσέφερεν ὡσαύτως εἰς ἕκαστον συνέδρον ὠραῖον χειροτέχνημα, τετράγωνον, ἔχον εἰς μίαν γωνίαν τὰ γράμματα Π.Σ.Ε., τὸ ὁποῖον ἐφιλοτεχνήθη ἀπὸ τοὺς τροφίμους τοῦ Ὁρφατροφείου θηλέων τῆς Μητροπόλεως Ρόδου.

Ἐκ Ρόδου οἱ Συνέδροι ἀνεχώρησαν ὅλοι ὁμοῦ τὴν 28ην Αὐγούστου ἀτμοπλοικῶς, διατεθέντος ἰδιαι-

τέρου 'Ατμοπλοίου υπό τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἀπεβίβασθησαν πρῶτον εἰς τὴν νῆσον Πάτμον, ἵνα προσκυνήσωσιν εἰς τὸ Σπήλαιον 'Ιωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον συνέγραψε τὴν 'Αποκάλυψιν. Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου κεῖται καὶ ἡ 'Ι. Μονὴ Πάτμου, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνέβησαν οἱ σύεδροι ἐπὶ ὄνων καὶ ἦτο ὠραῖον τὸ θέαμα τῆς ὀνηλασίας ταύτης 150 καὶ πλέον Προσκυνητῶν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ 'Ιωάννου, διότι ἡ νῆσος δὲν διέθετε εἰ μὴ δύο μόνον αὐτοκίνητα, δι' ὧν μετεφέρθησαν οἱ πλέον ἡλικιωμένοι μόνον ἐκ τῶν Συνέδρων. Μετὰ τρίωρον παραμονὴν εἰς τὴν Πάτμον συνεχίσθη ὁ πλοῦς πρὸς τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τὴν ἐπομένην ἡμέραν πρῶτ' ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Τήνον, ὅπου ἐπίσης ἀπεβίβασθησαν οἱ Σύεδροι, ἵνα προσκυνήσωσιν εἰς τὴν Εὐαγγελίστριαν τῆς Τήνου, τὴν θαυματουργόν, ὅπου παρηκολούθησαν καὶ τὴν θείαν Λειτουργίαν. Ἐκεῖθεν ἀποπλεύσαντες ἐφθάσαμεν περὶ τὴν μεσημβρίαν τοῦ Σαββάτου εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ ἕκαστος τῶν Συνέδρων κατηθύνη εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν του. Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας παρετέθη πλοῦσιον καὶ μεγαλοπρεπὲς δείπνον εἰς τὸ ἐν Κηφισίᾳ ξενοδοχεῖον «Πεντελικόν» ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Γ. Βογιατζῆ. Τὴν ἐπομένην οἱ Σύεδροι παρηκολούθησαν πάλιν μετὰ τὰς ἐπισημοῦς στολάς των τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπ. ναῷ τῆς Μητροπόλεως 'Αθηνῶν, ἱεουργοῦντος τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου 'Αχαΐας κ. κ. Παντελεήμονος, τὸν δὲ κατάλληλον διὰ τὴν περίστασιν λόγον ἐξεφώνησεν ὁ ἱεροκέρυξ τῆς 'Αρχιεπ. 'Αθηνῶν Πανοσιολογιώτατος 'Αρχιμ. κ. Χριστοφ. Παπουτσόπουλος. Μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν, περὶ τὴν 11 π.μ., ὁ Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς Dr Fry, ὁ γεν. Γραμματεὺς αὐτῆς Dr Visser't Hooft, ὁ Ἐπίσκοπος Sherill καὶ ὁ ὑποφαινόμενος μετέβησαν εἰς τὴν ἐν 'Εκκλησίᾳ οἰκίαν τοῦ Μακαριώτατου 'Αρχιεπ. 'Αθηνῶν κ.κ. Θεοκλήτου, οἰκουρόντος ἐκεῖ μετὰ τὴν τελευταίαν ἐγγειρήσιν του, ἵνα εὐχαριστήσωμεν αὐτὸν διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ληφθεῖσαν πάσης μορφῆς μέριμναν διὰ τὴν θαυμασίαν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἐν Ρόδῳ. Ἡ συνομιλία μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὑπῆρξε λίαν ἐγκάρδιος καὶ περιεστράφη περὶ διάφορα θέματα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου. Ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν λύπην του, διότι δὲν θὰ δυνηθῆ λόγῳ τῆς ἀσθενείας του νὰ παραστῆ εἰς τὸ γεῦμα, ἔπερ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν δίδει τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐν τῇ 'Ι. Μονῇ τῆς Πεντέλης πρὸς τιμὴν τῶν συνέδρων, ἀλλὰ θὰ ἐκπροσωπηθῆ, εἶπεν, ὑπὸ τῶν τριῶν Ἐπισκόπων του, τῶν θεοφιλεστάτων Θαυμακοῦ, Κερνίτσης καὶ Ἀχαΐας. Ἄφ' οὗ ἠὲ εὐχαριστήσαν καὶ πάλιν τὸν Μακαριώτατον οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Κ. Ἐπιτροπῆς περὶ τὴν 12½ μ.μ. μετέβησαν εἰς τὴν 'Ι. Μονὴν Πεντέλης, ὅπου οἱ Σύεδροι ὅλοι μετὰ τῶν Κυριῶν αὐτῶν παρεκάθησαν εἰς γεῦμα, καθ' ὃ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. κ. Παντελεήμων προσεφώνησε καταλλήλως τοὺς συνδαιτυμόνας, ἀπήντησε δὲ, εὐχαριστῶν ἐκ μέρους ὅλων, ὁ Γεν. Γραμματεὺς Dr. Visser't Hooft καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Dibelius.

Τὴν ἐπομένην ὥραν 11 π.μ. ὁ Πρόεδρος τοῦ Συν-

Η ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1958 ΚΑΙ 1959 (*)

Μακαριώτατε,

Περὶ τὰ μέσα τοῦ τρέχοντος μηνὸς Φεβρουαρίου συμπληροῦνται διετία, ἀφ' ἧς εἶχον τὴν τιμὴν ν' ἀναλάβω τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἐπὶ τῇ λήξει τῆς διετίας ταύτης χρέος μου θεώρησα ὅπως ὑποβάλω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὴν παροῦσαν ἔκθεσίν μου, ἐν ἣ ἐπιχειρεῖται νὰ παρασχεθῆ μία εἰκὼν τῆς ὅλης δράσεως τοῦ ἡμετέρου Ὄργανισμοῦ κατὰ τὸ λήξαν διετὲς διάστημα, νὰ ἐκτεθοῦν ἐπὶ τούτοις τὰ ἀπασχολήσαντα αὐτὸν ζητήματα, νὰ ὑποδηλωθοῦν αἱ καταβληθεῖσαι προσπάθειαι καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν καὶ νὰ διαγραφοῦν, τέλος, ἐπιδιώξεις τινές, τῶν ὁποίων ἡ πραγμάτωσις δέον νὰ ἐπιδιωχθῆ εἰς τὸ μέλλον.

Ὑποχρέωσίν μου αἰσθάνομαι, ὅπως ἐκφράσω ἐν πρώτοις τὰς ἐγκαρδίους μου εὐχαριστίας πρὸς τε τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὡς καὶ τὰ διατελέσαντα κατὰ τὴν λήξαν διετίαν μέλη τοῦ καθ' ἡμᾶς

(*) Ἐκθεσις πεπραγμένων, ὑποβληθεῖσα πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Πρόεδρον τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Κύριον Θεόκλητον, παρὰ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ αὐτῆς Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀνδρέου Φυτράκη.

εδρίου κ. Fry, ὁ Γάλλος Πάστορ Dr Bégnour, ὁ Γεν. Γραμμ. Dr. Visser't Hooft, ὁ ὑποφαινόμενος καὶ ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Ν. Καμίρης μετέβημεν παρὰ τῷ κ. Πρωθυπουργῷ, ἵνα ἐκφρασθῶσιν αἱ εὐχαρισταὶ καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ὅλων τῶν Συνέδρων διὰ τὴν γενναϊόδωρον ὕλικὴν καὶ ἠθικὴν συμπαράστασιν τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως διὰ τὸ Συνέδριον τῆς Ρόδου, χάρις εἰς τὴν ὁποῖαν ὑπῆρξε τελεία ἡ ὀργάνωσις αὐτοῦ. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐδέχθη λίαν εὐγενῶς τὴν Ἀντιπροσωπεῖαν καὶ ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ πλέον εἰς ἐγκάρδιον τόνον διεξήχθη συνομιλία περὶ τὸ ὑψηλὸν ἔργον τοῦ Π.Σ.Ε., εἰς τὸ ὁποῖον πολλὰ ὀφείλει ἡ χριστιανικὴ ἀνθρωπότης καὶ ἰδιαίτερος ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν οἱ πλεῖστοι τῶν Συνέδρων ἀνεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια, εὐχαριστήσαντες τὴν ὀργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν ἰδιαίτερος διὰ τὴν ἄνετον διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Ρόδῳ Συνεδρίου τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς, ἔπερ θὰ μείνῃ, ὡς ἔλεγον πάντες, ἀληθυσμένην πάντοτε καὶ εἰς πάντας.

ΒΑΣ. Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κεντρικού Συμβουλίου, τούς τε Σεβασμιωτάτους 'Ιεράρχας και τούς αγαπητούς μοι Συναδέλφους, διά την όλόψυχον βοήθειαν αὐτῶν εἰς πάσας τὰς προσπάθειάς μου και τὴν πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην των, ἐπὶ τῆς ὁποίας και ἐβασίσθη πᾶν ὅ,τι ἐπεχειρήθη και ἐπετεύχθη ἐν τῷ Ὄργανισμῷ τούτῳ κατὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος διετέλες χρονικὸν διάστημα.

*

Θεωρῶ ἐμαυτὸν ἰδιαιτέρως εὐτυχῆ, διότι εἶχον τὴν τιμὴν νὰ λάβω ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ ἀναδιοργανώσας αὐτὴν Νόμος εὐρίσκετο ἀκόμη εἰς τὸ στάδιον τῆς σκέψεως. Συνειργάσθη ἐν τῇ Γενικῇ Διευθύνσει Ὁρησκευμάτων μετὰ τῶν δύο ἀγαπητῶν μοι Συναδέλφων κ. κ. Β. Βέλλα και Ἰ. Καρμίρη, ἵνα ὀλοκληρωθῆ και καταστῆ ὅσον τὸ δυνατόν ἀρτιότερον τὸ σχέδιον τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ ἡμετέρου Ὄργανισμοῦ, ἐμόχθησα μετ' αὐτῶν ὥστε νὰ καταστῆ τοῦτο τελικῶς Νόμος τοῦ Κράτους, μετ' ἰδιαιτέρας δὲ πάντοτε στοργῆς παρηκολούθησα τὰ πρῶτα ἀσταθῆ βήματα αὐτοῦ και ὑπεβοήθησα ὅσον ἠδύναμην, ἵνα τὰ βήματά του ταῦτα καταστοῦν σταθερότερα και τὸ ἔργον του ἀποδοτικόν.

Πάντα ταῦτα ἐπραξα, διότι ἀκραδάντως ἐπίστευον, ὅτι εἰς τοιοῦτος Ἐκκλησιαστικὸς Ὄργανισμὸς, ἐπιδιώκων τὴν συστηματοποίησιν τῶν πρακτικῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας και τὴν διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου αὐτῆς ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ, θὰ ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖος και πολλαπλῶς θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποβοηθῆ και τὴν Ἐκκλησίαν μας, ἀλλὰ και τὴν κοινωνίαν μας ὀλόκληρον διὰ τὴν τὸσον ἀπαραίτητον πνευματικὴν αὐτῆς ἀνασυγκρότησιν.

Μετὰ τὴν ἐκ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀποχώρησιν τοῦ συναδέλφου κ. Β. Βέλλα, ἐπανειλημμένως εἶχον παρακληθῆ ὑπὸ τῶν ἀειμνήστων Ἀρχιεπισκόπων Σπυρίδωνος και Δωροθέου, ὅπως ἀναλάβω τὴν Διεύθυνσιν αὐτῆς. Εἰς πάσας ὁμοῦ ταύτας, τὰς τὸσον τιμητικὰς δι' ἐμὲ, παρακλήσεις ἤμην ὑποχρεωμένος νὰ προβάλω ἀρνησίν, διότι ἐν πρώτοις ἐφρόνου ὅτι ὁ χειραγωγῆσας τὸσον ἐπιτυχῶς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν εἰς τὰ πρῶτα βήματα αὐτῆς κ. Β. Βέλλας εἶδει νὰ παρακληθῆ, ἐφ' ὅσον θὰ τὸ ἐπεθύμει, νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἐπὶ τούτοις δὲ διότι ἕτερα καθήκοντα μὲ ἀπερρόφουν κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα και προσέτι, διότι εἶχον πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ βάρους τῶν ἐκ τῆς θέσεως ταύτης ἀπορρεουσῶν εὐθυνῶν. Πρὸ διετίας ὁμοῦ οἱ μακροχρόνιοι οὗτοι δισταγμοὶ μου ἐκάμφθησαν, διότι ὁ νῦν Μακαριώτατος ἐχαρακτήρισε τὴν σχετικὴν παράκλησίν του ὡς ἐπιστράτευσίν μου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, διὸ και ἐνόμισα ὅτι δὲν εἶχον πλέον δικαίωμα νὰ ἐμμένω εἰς τὴν ἀρνησίν μου, ἐφ' ὅσον ἡ τοιαύτη τοποθέτησις τῆς παρακλήσεως μοι ὑπεμίμησε τὰς ὑποχρεώσεις μου πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας γενικώτερον, ἀλλὰ και τὸ ἔργον τῆς Ἀπ. Διακονίας, ἡ ὁποία ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐδοκιμάζετο ὑπὸ κλονιζουσῶν αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τῆς κρίσεως.

Ἐκ τῶν πρωταρχικῶν ἐπιδιώξεων τῆς νέας Γεν. Διευθύνσεως ὑπῆρξεν ἡ ἐντοὸς τῆς Ἀπ. Διακονίας καλλιέργεια δημιουργικοῦ πνευματικοῦ παλμοῦ, ὅστις, ὡς πνευματικὴ πνοὴ αὐτῆς, θὰ μετεδίδοτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὰς διαφόρους ἐκδηλώσεις τοῦ ἔργου αὐτῆς και τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ τοιαύτη ἐπιδιώξις ἀπῆτησε μεταβολὰς τινὰς ἐν τῇ διοικήσει τοῦ Ὄργανισμοῦ, ὡς και τὴν ἐν αὐτῷ πρόσληψιν νέων προσώπων ἐχόντων τὰς ἀπαιτούμενας ἱκανότητας, ἀλλὰ και συναίσθησιν τῶν εὐθυνῶν των, προτιθεμένων δὲ και τούτων νὰ ὑποβοηθῆσούν δι' ὅλων τῶν δυνάμεων τὸ ἔργον τῆς τε Ἀποστ. Διακονίας και τῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ κατὰ τομεῖς δράσεως καταβληθεῖσαι ὑπὸ τῆς διοικήσεως τῆς Ἀποστ. Διακονίας προσπάθειαι κατὰ τὴν λήξασαν διετίαν ὑπῆρξαν αἱ ἀκόλουθοι.

1. Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Πάντες γνωρίζομεν ὅτι ἡ ἀξιολογώτατη κατηχητικὴ προσπάθεια ἀντιμετωπίζει σήμερον πολλὰ προβλήματα, ἅτινα, ἐὰν δὲν ἀντιμετωπισθοῦν ἐγκαίρως, δὲν εἶναι δυνατόν ἢ ν' ἀποβοῦν σὺν τῷ χρόνῳ εἰς βάρος αὐτῆς και τῆς ἀποδοτικότητος τοῦ ἔργου της. Τὰ ἀκολουθούμενα ἐν πρώτοις διάφορα συστήματα και ἡ ἔλλειψις ἐνιαίας γραμμῆς ἐν τῷ Κατηχητικῷ ἔργῳ, ὁ διαχωρισμὸς τῶν κατηχητοπαίδων και ἡ ἀνάθεσις τῶν Ἀνωτέρων ἰδίᾳ Κατηχ. Σχολείων τῆς ἀνησύχου και πλήρους ἀποριῶν νεότητος εἰς ἐνθουσιώδη μὲν, ἀλλὰ ἀπαράσκευα διὰ τὸ τοιοῦτο ἔργον πρόσωπα, εἶναι στοιχεῖα, ἅτινα παραβλάπτουν ἀσφαλῶς τὸ Κατηχητικὸν ἔργον και δημιουργοῦν σχόλια εἰς βάρος αὐτοῦ. Συνεπῶς αἰσθητῆ καθίσταται ἀπὸ μακροῦ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνοποιήσεως τῶν καταβαλλομένων κατηχητικῶν προσπαθειῶν και ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἀποκτηθείσης κατηχητικῆς πείρας ἀναθεώρησις και ἐνοποιήσις τῶν Κατηχητικῶν Βοηθημάτων, ὥστε τὸ Κατηχ. ἔργον νὰ ἀποκτήσῃ ἐνότητα και σαφῶς προκαθορισμένον σκοπὸν.

Πρὸς πραγμάτωσιν τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 17ης Ὀκτωβρίου 1958 ἀπεφάσισε τὴν συγκρότησιν Ἐπιτροπῆς παρὰ τῇ Ἀπ. Διακονίᾳ, ἀποτελουμένης ὑπὸ τῶν ἐν τῷ Κεντρικῷ Συμβουλίῳ αὐτῆς Σεβ. Συνοδικῶν Συνέδρων, τοῦ Γεν. Δ/νοῦ αὐτῆς και ἐκπροσώπων τῶν μεγάλων Ὁρησκ. Ὄργανώσεων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως μελετήσῃ αὐτὴ τὴν καθιέρωσιν ἐνιαίου κύκλου βοηθημάτων διὰ τὰ Κατηχ. Σχολεῖα και καθορίσῃ ἐνιαῖον Σῆμα διὰ τοὺς Κατηχητόπαιδας. Ἡ ὡς ἄνω Ἐπιτροπὴ, εἰς τὴν ὁποίαν προθύμως μετέσχον και συνειργάσθησαν ἐκπρόσωποι τῶν Ὁρησκ. Ὄργανώσεων «Ζωῆς» και τῶν «Ὁρθοδόξων Χριστ. Ἐνώσεων», διευρυνθεῖσα, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ καθ' ἡμᾶς Κεντρ. Συμβουλίου, διὰ τῶν ἐιδικῶν ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν κ.κ. Δ. Μωραΐτου, Καθηγητοῦ, και Εὐαγγ. Θεοδώρου, Ὑφηγητοῦ, ὡς και ἐτέρων προσώπων ἐχόντων κατηχητικὴν πείραν, ἔχουσα δὲ ὡς γραμματεῖα αὐτῆς τὸν παρὰ τῆς Ἀπ. Διακονίας Δ/ντὴν τῆς Δ/σεως Κατηχητικῶν Σχολείων Πανσο.

Αρχιμ. Παντελεήμονα Μπαρδάκον, έπελήφθη του άνατεθέντος αυτή δυσχερούς έργου. Μέχρι τέλους Δεκεμβρίου του λήξαντος έτους ή Έπιτροπή αυτή, άποτελεσθεΐσα τελικώς έξ είκοσι προσώπων, είχε έπεξεργασθή κατά τās πολυαριθμους συνεδριάσεις αυτής εις τās γενικās αυτού γραμμās τὸ αναλυτικὸν πρόγραμμα και τῶν τριῶν κύκλων του Κατηχ. Σχολείου, Κατωτέρου, Μέσου και Ἐνωτέρου, ὡς και ειδικου κύκλου τῶν εργαζομένων, είχε δε καθορίσει και υποβάλει εις τήν Ἱ. Σύνοδον και σχεδιον ενιαίου Κατηχ. Σήματος. Τὸ Σήμα τουτο, έγκριθὲν ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου, έτέθη εις κυκλοφορίαν ὑπὸ τῆς Ἁπ. Διακονίας, μέχρι τέλους δε Ἰανουαρίου τρ. έτους είχαν άπορροφηθῆ 200.000 τεμάχια εκ του ενιαίου τουτου Κατηχ. Σήματος, τὸ ὁποιον φέρουν ήδη οί Κατηχητοπαίδες πάντων τῶν Κατηχ. Σχολείων τῆς Χώρας.

Ἡ Έπιτροπή, συνεχίζουσα τὸ έργον αυτής, ασχολείται ήδη με τήν τελικὴν έπεξεργασίαν του ὡς ἄνω αναλυτικὸν προγράμματος, η̄τις έλπίζεται ότι θα έχη περατωθῆ εντός του τρέχ. μηνὸς Φεβρουαρίου. Ἐμα τῷ πέρατι τῆς εργασίας ταύτης, τὰ αναλυτικά προγράμματα θα υποβληθῶσιν εις τήν Ἱ. Σύνοδον και μετὰ τήν ὑπ' αυτής έγκρισιν θα ενεργηθῶσιν παρὰ τῆς Ἁπ. Διακονίας τὰ δέοντα διὰ τήν συγγραφήν τῶν νέων ενιαίων Κατηχ. Βοηθημάτων, βάσει τῶν αναλυτικῶν αὐτῶν προγραμμάτων και τῶν λοιπῶν ὁδηγιῶν, τās ὁποίας έχει καταρτίσει ήδη ή περι ής ὁ λόγος Έπιτροπή. [Ἡδη ενεκρίθησαν παρὰ τῆς Ἱ. Συνόδου τὰ αναλυτικά προγράμματα και τῶν τριῶν κύκλων, η̄ρχισε δε και ή συγγραφή τῶν βοηθημάτων τῆς Α' σειράς έξ εκάστου κύκλου, ὡστε να καταστῆ δυνατὴ ή κυκλοφορία αὐτῶν πρὸ τῆς έναρξεως του νέου κατηχ. έτους].

Ἐπιτακτικὴ προβάλλει ή ανάγκη, ὡπως ή Ἁπ. Διακονία, εὐθὺς μετὰ τήν άποπεράτωσιν τῶν ενιαίων Κατηχ. Βοηθημάτων, προβῆ εις τήν δημιουργίαν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων και πλουσιωτέρων έποπικῶν μέσων παντὸς είδους διὰ τὰ ἐπι μέρους Κατηχ. Μαθήματα, ἵνα καταστοῦν δι' αὐτῶν τὰ μαθήματα ταυτα έλκυστικώτερα, αλλά και άποτελεσματικώτερα διὰ τοὺς Κατηχητοπαίδας. Μεταξὺ τῶν έποπικῶν μέσων δέον ὡπως περιληφθῆ και ή προβολή φωτεινῶν εικόνων και ταινιῶν θρησκευτικοῦ τε και μορφωτικοῦ περιεχομένου, αἵτινες κινουῦν, ὡς γνωστόν, ζωηρότατον τὸ ενδιαφέρον του παιδός. Ἡδη κατόπιν, σχετικῶν ενεργειῶν τῆς καθ' ἡμᾶς ὑπηρεσίας, εδωρήθησαν εις τήν Ἁπ. Διακονίαν ὑπὸ του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιῶν δύο μηχανήματα ὁμιλοῦντος κινηματογράφου, ἅτινα και η̄ρχισαν ήδη χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῶν Κατηχ. Σχολείων Ἀθηνῶν και Θεσσαλονίκης.

Ἡ παιδιά μεταξύ τῶν Κατηχητοπαίδων δέον ὡπως τύχη ὡσαύτως τῆς δεούσης προσοχής. Ἡδη έξετυπώθη παρὰ τῆς Ἁπ. Διακονίας ειδικὸν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποιὸς θέλει να παίξει;», εν τῷ ὁποίῳ έχουν συγκεντρωθῆ κατάλληλα διὰ τοὺς μαθητās τῶν Κατηχ. Σχολείων παιγνίδια.

Πάντα τὰ άνωτέρω προϋποθέτουν, ὡς είναι εὐνόητον, ἰδιαιτέραν παρὰ τῷ Ἱ. Ναῶ στέγην του

Κατηχητικοῦ Σχολείου, ἐφ' ὅσον πάντες πιστεύομεν σήμεραν, ότι ὁ Ἱ. Ναὸς δὲν είναι ὁ καταλληλότερος χῶρος διὰ τὰ Κατηχητικά μαθήματα, ή δε Κατηχητικὴ προσπάθεια δὲν πρέπει, διὰ να άποβῆ καρποφόρος, να περιορίζεται μόνον εις τὸ Κατηχητικὸν μάθημα, αλλά είναι ανάγκη, ὡπως άποβῆ αὐτὴ διαρκής, διὰ ποικίλων μέσων, χειραγώγησις και καθοδήγησις τῆς νεότητος, εντός δε τῆς καταλλήλου ατμοσφαιρας και εν ειδικοῖς εκκλησιαστικοῖς Καθιδρύμασι. Περὶ τῶν Έκκλησιαστικῶν τουτων Κέντρων Νεότητος γίνεται εκτενέστερος λόγος κατωτέρω.

Ἐς σημειωθῆ ένταῦθα, ότι πάντα τὰ ὑπὸ τῆς Ἁπ. Διακονίας διατιθέμενα Κατηχητικά είδη ενεφάνισαν κατά τήν λήξασαν διετίαν οὐ μόνον καλλιτεχνικώτεραν εμφάνισιν, αλλά και λιαν η̄ξημένην κυκλοφορίαν. Οὕτως, ενῶ κατά τὸ έτος 1957 διετέθησαν 65.415 Σημειωματάρια Κατηχ. Σχολείων, εν έτει 1958 διετέθησαν εκ τῶν φιλοκάλως εκτυπωθέντων νέων Σημειωματारीων 114.893 και κατά τὸ 1959, 119.000. Ἐκ τῶν Ἐνθυμίων διετέθησαν τὸ έτος 1957, 155.568. Κατά τὸ έτος 1958 εκκυκλοφόρησαν 287,568 και κατά τὸ 1959, 231.899.

Ὅτι ἐπι τουτοις προέχει είναι και ὁ καταρτισμὸς τῶν καταλλήλων προσώπων, ἅτινα θα αναλάβουν τὸ λεπτότατον και δυσχερέστατον έργον τῆς Κατηχήσεως. Τὸ ζωτικώτατον τουτο ζήτημα άποσχολεῖ σοβαρῶς τήν διοίκησιν τῆς Ἁπ. Διακονίας, η̄τις και μελετᾷ σειρὰν μέτρων, ἅτινα θα εισηγηθῆ εν καιρῷ εις τήν άνωτέρω Έπιτροπήν και τὸ Κεντρ. Συμβούλιον, ἵνα ληφθῶσιν αἱ σχετικαί άποφάσεις. Ἡδη έχει προγραμματισθῆ ή ὑπὸ τῆς Ἁπ. Διακονίας εκδοσις ενὸς «Έγκολπίου του Κατηχητοῦ», εν τῷ ὁποίῳ θα εκτίθενται αἱ βασικαί αρχαί, ἐπι τῶν ὁποίων δέον ὡπως ερειδηται τὸ Ὁρθόδοξον Κατηχητικὸν Σχολεῖον, και θα παρέχωνται πᾶσαι αἱ αναγκαῖαι ὁδηγίαι διὰ τήν ὀργάνωσιν και καρποφόρον λειτουργίαν αὐτου.

Οἱ εν τῷ ἡμετέρῳ Θεολογικῷ Οἰκοτροφείῳ διαμένοντες φοιτηταί, προετοιμάζονται βεβαίως κατά τὸ δυνατόν διὰ τὸ έργον τουτο ὑπὸ τῶν εν τῇ Ἁπ. Διακονίᾳ ὑπηρετουντων Κληρικῶν, οἱ πλείστοι δε εκ τῶν φοιτητῶν τουτων έχουνσιν αναλάβει ήδη Κατηχ. Σχολεῖα, εις ἃ διδάσκουσι τὰ ὑπὸ τήν καθοδήγησιν τῶν άνωτέρω Κληρικῶν τῆς Ἁπ. Διακονίας ετοιμαζόμενα εκ τῶν προτέρων Κατηχ. μαθήματα. Ὡσαύτως αἱ φοιτῶσαι εις τήν Σχολὴν Διακονισσῶν Θεολόγοι ασκοῦνται και εις τὸ κατηχ. έργον, ἵνα δύνανται μετὰ ταυτα να υποβοηθῶσιν αὐται τήν κατηχ. προσπάθειαν τῆς Έκκλησίας εν ταῖς ενορίαις, εν αἷς θα ὑπηρετῶσιν ὡς Διακόνισσαι.

Κατὰ τὸ έτος 1958 επεχειρήθη ὑπὸ τῆς Ἁπ. Διακονίας, ὡπως έλθη αὐτὴ εις έπαφην μετὰ τῶν σπουδαστῶν τῆς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, ἵνα παρασκευάση τοὺς έξ αὐτῶν ἐπιθυμοῦντας διὰ τὸ κατηχ. έργον. Οἱ πλείστοι εκ τῶν εν αὐτῇ σπουδάζόντων εδέχθησαν εὐχαρίστως να παρακολουθήσουν σειρὰν ὁμιλιῶν, εν αἷς ανεπτόχησαν αἱ επιδιώξεις του Κατηχ. Σχολείου και παρεσχέθησαν ὁδηγίαι διὰ τήν ὀργάνωσιν και άποδοτικὴν λειτουργίαν αὐτου. Πρὸς αὐτὴν τήν κατεύθυν-

σιν ή έκ μέρους τής Άπ. Διακονίας προσπάθεια είναι ανάγκη να συστηματοποιηθή εις τό μέλλον. Έάν κάρποφορήση, ως πιστεύομεν, και ή καταβαλλομένη ήδη προσπάθεια (περι ής κατωτέρω γίνεται έκτενης λόγος), ίνα χρησιμοποιηθοϋν οί έκ τών Έκκλησι. Σχολών άποφοιτώντες, από τοϋ χρόνου τής άποφοιτήσεως αυτών και μέχρι τοϋ χρόνου τής χειροτονίας των, εις τό εκκλησι. έργον, θα καταστή δυνατή ή εις αυτούς άνάθεσις, μετά ειδικήν βεβαίως προπαρασκευήν αυτών εις τās τελευταίās τάξεις τών Σχολών, ηδξημένων κατηχητικών ευθωνών.

Διά την επιτυχίαν τής υπό τής Έκκλησίας καταβαλλομένης κατηχητικής προσπάθειās ανάγκη παρίσταται, όπως διαφωτισθώσι καταλλήλως περι τών επιδιώξεων τοϋ Κατηχ. Σχολείου, τών αγαθών αποτελεσμάτων τής Κατηχήσεως διά την άγωγήν τής νεότητος κ.λ.π., ή τε κοινή γνώμη ως και οί γονεΐς. Έπι τοϋ θέματος τούτου έχουσι ληφθή υπό τής άνωτέρω Έπιτροπής ώρισμέναι άποφάσεις, αίτινες ελπίζεται, ότι θα τεθοϋν εις έφαρμογήν από τής ενάρξεως τοϋ προσεχούς Κατηχ. έτους.

2. Έπιδιώξεις τοϋ Θεΐου Κηρύγματος.

Είς πάντας είναι αισθητή ή ανάγκη, όπως τό έν τοις Ί. Ναοΐς άκουόμενον κήρυγμα καταστή, ει δυνατόν, περισσότερο καρποφόρον. Ίνα επιτευχθή τοϋτο είναι έν πρώτοις ανάγκη, ως και άλλοτε είχομεν την ευκαιρίαν να είπωμεν ενώπιον τής Σ. Ίεραρχίας (πρβλ. «Έκκλησίαν» τ. 35, 1958, σ. 456 έ.), όπως επιχειρηθή ή δι' αυτοϋ στενωτέρα έπαφή τών πιστών μετά τής λατρευτικής ζωής τής Έκκλησίας μας, ώστε ή μεγαλειώδης λατρεία της να άρχιση θερμαίνουσα, αλλά και θρησκευτικώς παιδαγωγούσα, πάλιν τās ψυχάς αυτών, ως και κατά τό παρελθόν.

Έπι τούτοις επιβάλλεται όπως ο ίερός άμβων άρχιση διαπραγματευόμενος θέματα έκ τοϋ άμέσου ενδιαφέροντος τών σημερινών ανθρώπων και μάλιστα κοινωνικά, ή μη από τοϋ εκκλησιαστικού βήματος διαπραγματεύσεις τών όποιων παρέχει έλευθερον τό έδαφος εις τούς συγχρόνους κήρυκας τών καινοφανών κηρυγμάτων, οΐτινες και δέν παραλείπουν να χαρακτηρίζουν πολλάκις τόν Χριστιανισμόν ως άσυγχρόνιστον διδαχήν και άδιαφοροϋντα δήθεν διά τόν πόνον τοϋ σημερινού ανθρώπου και τά φλέγοντα ζητήματα, έντός τών όποιων υποχρεούται οϋτος να ζή.

Ύπ' αυτοϋ τοϋ πνεύματος ήρχισαν διαπνεόμενα τά δημοσιευόμενα από έτους κηρύγματα έν τῷ Δελτίῳ τής «Φωνής Κυρίου», τό όποΐον, συντασσόμενον νϋν υπό τοϋ Δ/νοϋ τοϋ Θ. Κηρύγματος Πανοσ. Άρχιμ. Γεωργίου Παυλίδου, κυκλοφορεί σήμερον εις 310.000 αντίτυπα καθ' έκάστην Κυριακήν, ως και τά λεγόμενα έν ταΐς ραδιοφωνικαΐς έκπομπαΐς τής Άπ. Διακονίας. Από μακροϋ δέ (15.3.58) έχει ληφθή άπόφασις παρά τοϋ καθ' ήμάς Κεντρικού Συμβουλίου, όπως, επί τῇ βάσει σαφώς προδιαγεγραμμένου προγράμματος, προκηρυχθή

υπό τής Άπ. Διακονίας διαγωνισμός, ή εύρεθῆ παρ' αυτῆς προσφορώτερος τρόπος, πρὸς συγγραφῆν βοηθημάτων διά τό θεΐον κήρυγμα τών άνωτέρω επιδιώξεων.

Κατά τόν μήνα Μάρτιον τοϋ λήξαντος έτους 1959 και έν τῷ πλαίσῳ τών ειδικών επιδιώξεων τοϋ έτους εξάρσεως τής Όρθοδοξίας, περι ὧν κατωτέρω ο λόγος, συνεκλήθη, δαπάναις τής Άποστολικῆς Διακονίας και βάσει προγράμματος καταρτισθέντος, έντολή τής Ί. Συνόδου, ύπ' αυτῆς, Σύναξις τών Ίεροκηρύκων έν τῇ Ί. Μονῇ Πεντέλης. Καίτοι δέν έπετεύχθη δυστυχῶς, παρά τās καταβληθείσας έκ μέρους ήμῶν προσπάθειās, ή πλήρης έφαρμογή τοϋ προγράμματος τής άνωτέρω Συνάξεως, έν τούτοις ή επί μίαν εβδομάδα επί τό αυτό συγκέντρωσις τών Ίεροκηρύκων, τά κατά την Σύναξιν ταύτην αναπτυχθέντα ζωτικά διά τό έργον τοϋ Ίεροκήρυκος θέματα, αλλά και ή κατ' αυτήν επιτευχθείσα άλληλογνωριμία τών έν ενεργεία κηρύκων τοϋ θεΐου λόγου απέβησαν, πιστεύομεν, έπωφελῆ διά τούς έργάτας τοϋ ύψηλοϋ αυτοϋ λειτουργήματος.

Κατά την λήξασαν διειτίαν πᾶσα κατεβλήθη επί τούτοις προσπάθεια, όπως τό, υπό την καθοδήγησιν τής Άπ. Διακονίας, τοϋ τε Κέντρου και τών Παραρτημάτων αυτῆς, τελοϋν κήρυγμα, πυκνωθῆ ὅσον τό δυνατόν περισσότερο. Οϋτως έξ ίεροκήρυκες, μισθοδοτούμενοι έκ τοϋ κεντρικού Ταμείου, εργάζονται εις ίσαρίθμους Ί. Μητροπόλεις τής Βορείου Έλλάδος, έτεροι δέ δώδεκα Θεολόγοι, ένισχυόμενοι δι' έπιδομάτων έκ τοϋ αυτοϋ ταμείου, κηρύττουσι τόν θεΐον Λόγον εις διαφόρους Ί. Ναοϋς, εις οϋς ύφίστανται ειδικοί άνάγκαι, τών Άθηνών και τοϋ Πειραιῶς. Έκ τών κατά Ί. Μητροπόλεις Παραρτημάτων έχουσι διορισθῆ δέκα και οκτώ Ίεροκήρυκες, οΐτινες, εργαζόμενοι υπό την καθοδήγησιν τών οικείων Ίεραρχών, προσφέρουσιν αξιολόγους υπηρεσίας έν τῇ διακονίᾳ τοϋ θεΐου κηρύγματος.

3. Η Ίερά Έξομολόγησις.

Ύπό την έποπτεϊαν τής Άπ. Διακονίας λειτουργεί από τοϋ έτους 1957 (από τοϋ 1958 δέ εις άνακαινισθείσας έν πολλοΐς έγκαταστάσεις) τό μερίμνη τής Α. Μακαριότητος και δαπάναις τής Α. Μ. τοϋ Βασιλέως συγκροτηθῆν Πνευματικόν Φροντιστήριον έν Πεντέλῃ, εις ὃ έχουσι φοιτήσει ήδη διακόσιοι έβδομήκοντα έξ (276) Έφημέριοι έκ πασῶν τών Ί. Μητροπόλεων τής Έλλάδος. Οί Έφημέριοι οϋτοι, διά τών έν τῷ Φροντιστηρίῳ τούτῳ διδασκόμενων μαθημάτων, υπό τε τοϋ Πανοσ. Δ/νοϋ Άρχιμ. Στεφάνου Ματακούλια και τών λοιπών Πανοσ. και Αΐδεσ. Καθηγητῶν αυτοϋ, καθοδηγοϋνται διά την άρτιωτέραν επιτέλεσιν τοϋ ίεροϋ των έργου και δη τής Ίεράς Έξομολογήσεως.

Πρὸς διευκόλυνσιν τών έκ τοϋ Πνευματικοϋ τούτου Φροντιστηρίου άποφοιτώντων ως και πάντων τών Έφημερίων, τών άσκούντων τό λειτουργήμα τοϋ Πνευματικοϋ, έξεδόθη υπό τής Άπ. Διακονίας πρακτικὸς οδηγὸς τοϋ Πνευματικοϋ υπό τόν τίτλον

«Ὁ Πνευματικὸς καὶ τὸ ἔργον του». Ὁ ὁδηγὸς οὗτος ἀπρητίσθη, βάσει καταρτισθέντος ὑφ' ἡμῶν συστηματικοῦ σχεδίου, ἐκ μελετῶν τῶν ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ τούτῳ διδασκόντων.

Πρὸς παρότρυνσιν τῶν πιστῶν διὰ τὴν Ἐξομολόγησιν ἐδημοσιεύθησαν ἐπὶ τούτοις ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας φυλλάδια ὑπὸ τοὺς τίτλους «Λίγο φῶς στὸ δρόμο σου», «Διατὶ πρέπει νὰ ἐξομολογούμεθα;» καὶ «Γιατὶ ἀναβάλλεις;», ἅτινα καὶ ἐκυκλοφόρησαν δωρεάν ἢ ἀντὶ ἐλαχίστου τιμήματος εἰς πολλὰς δεκάδας χιλιάδων.

Ἰδιαίτερα μέριμνα κατεβλήθη διὰ τὴν προσέλκυσιν τῆς μαθητιώσης νεολαίας εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον, εὐλογία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἐγκρίσει δὲ καὶ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἀπεστάλησαν, κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἔτους 1958 καὶ τοῦ Πάσχα τοῦ 1959, κατάλληλοι Κληρικοὶ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν εἰς Σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ἵνα ἀσκήσωσι τὴν Ἐξομολόγησιν εἰς τοὺς ἐκ τῶν μαθητῶν ἐπιθυμοῦντας. Διὰ τὴν προπαρασκευὴν καὶ παρότρυνσιν τῶν μαθητῶν, ἵνα προσέλθωσιν εἰς τὴν Ἐξομολόγησιν κατὰ τὴν Μεγ. Τεσσαρακοστὴν τοῦ λήξαντος ἔτους, ἐξετυπώθη ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας εἰδικὸν δίφυλλον ἔντυπον μικροῦ σχήματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐτοιμάσου νὰ χαρῆς τὴν Ἀνάστασιν», τὸ ὁποῖον ἐκυκλοφόρησε πρὸ τῆς Ἐξομολογήσεως μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῆς τε Πρωτεύουσης καὶ τῶν Ἐπαρχιακῶν πόλεων, μερίμνη τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν καὶ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τοῖς Σχολείοις Θεολόγων Καθηγητῶν, εἰς 100.000 ἀντίτυπα.

4. Τὰ Περιοδικὰ τῆς Ἀπ. Διακονίας.

Ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐπείγουσῶν ὄντως συγχρόνων ἀναγκῶν τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας ἐκδίδονται τὰ περιοδικὰ «Χαρούμενο Σπίτι» (ἀπὸ τοῦ 1952), «Χαρούμενα Παιδιά» (ἀπὸ τοῦ 1952) καὶ «Φωνὴ Κυρίου» (ἀπὸ τοῦ 1953), ἀπευθυνόμενα πρὸς τὴν χριστιανικὴν οἰκγένειαν, πρὸς τὴν νεότητα καὶ δὴ πρὸς τοὺς Κατηχητόπαιδας καὶ πρὸς τοὺς κατὰ Κυριακὴν ἐκκλησιαζομένους. Διὰ τῶν περιοδικῶν τούτων ἐπιδιώκεται ἡ πνευματικὴ ἐπαφὴ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς διαφόρους κατηγορίας τοῦ πληρώματος Αὐτῆς.

Δυστυχῶς ὅμως τὰ Περιοδικὰ ταῦτα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1958 διήρχοντο σοβαρὰν κρίσιν, τόσοσιν ἀπὸ ἀπόψεως ἐμφανίσεως, ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς περιεχομένου, ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐγκαίρου κυκλοφορίας. Περιέργως δὲ τόσοσιν ἡ Διεύθυνσις, ὅσον καὶ ἡ διαχείρισις τῶν περιοδικῶν τούτων εἶχεν ἀποχωρισθῆ ἐκ τῶν κεντρικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ἡμετέρου Ὄργανισμοῦ καὶ ἀπετέλει ἰδιότυπον ἐν πολλοῖς ἀνεξέλεγκτον ἐντὸς αὐτοῦ ὑπηρεσίαν, τῆς ὁποίας ὅμως τὰς οικονομικὰς ἀνάγκας ἐκάλυπτε τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον τῆς Ἀπ. Διακονίας.

Ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων μας ὑπῆρξεν ἡ ἐκ-

τέλεισις καὶ ἐφαρμογὴ τῆς ἀπὸ 24.1.58 ἀποφάσεως τοῦ καθ' ἡμᾶς Κεντρικοῦ Συμβουλίου, δι' ἧς ὠρίζετο ἡ ὑπαγωγή καὶ τῶν Περιοδικῶν ὑπὸ τὴν ἐνιαίαν διοίκησιν τῆς Ἀπ. Διακονίας, ἐφ' ὅσον ταῦτα ἀποτελοῦν οὐσιώδη ἐκδήλωσιν τῆς δράσεως αὐτῆς καὶ δέον, ἔνεκα τούτου, νὰ παρακολουθῶνται καὶ νὰ κατευθύνωνται ὑπὸ τῆς Γεν. Διευθύνσεως αὐτῆς. Ἐπικολοῦθησεν ἡ μέριμνα, ὅπως ἐπιτευχθῆ οἰκονομικὴ αὐτῶν ἐξυγίανσις, πραγματοποιηθῆ ἡ ἐκκαθάρσις τῶν φερομένων ὡς συνδρομητῶν τῶν περιοδικῶν τούτων καὶ δὴ τοῦ «Χαρούμενου Σπιτιοῦ», τινὲς ἐκ τῶν ὁποίων πρὸ πολλοῦ δὲν εὑρίσκοντο πλέον ἐν ζωῇ, ἕτεροι δὲ οὐδέποτε, ὡς ἔγραφον εἰς τὰς ἀπαντήσεις, εἶχον ὀχληθῆ διὰ τὴν καταβολὴν τῶν συνδρομῶν των, καίτοι ἐπὶ ἔτη ἐλάμβανον τὰ τεύχη, ἀναδιοργανωθῆ ἡ ὅλη διαχείρισις αὐτῶν, ὥστε νὰ ἐλαττωθῶν κατὰ τὸ δυνατόν αἱ δαπάναι τῆς τε συντάξεως καὶ ἐκδόσεως αὐτῶν, παρακολουθῆται δὲ ἡ κανονικὴ καταβολὴ τῶν συνδρομῶν. Ἐντονος ἐπὶ τούτοις κατεβλήθη προσπάθεια διὰ τὴν ἐγκαιρὸν καὶ κανονικὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν. Μετὰ ταῦτα, καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1959, ἐπικολοῦθησεν ἡ πλήρης ἀναμόρφωσις ἀμφοτέρων τῶν ὡς ἀνωτέρω Περιοδικῶν, ἀπὸ τε ἀπόψεως ἐμφανίσεως καὶ περιεχομένου αὐτῶν, διὰ τῆς ἀναθέσεως τῆς διευθύνσεως καὶ συντάξεως τούτων εἰς τὸν Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἀλέξανδρον Καντώνην. Ἦδη ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται, ὅτι ἀμφοτέρωτα τα περιοδικὰ «Χαρούμενο Σπίτι» καὶ «Χαρούμενα Παιδιά» ἀνταποκρίνονται πληρέστερον πρὸς τὸν ὑπ' αὐτῶν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν καὶ ἀναγινώσκονται εὐχάριστως καὶ ἐπωφελῶς ὑπὸ πάντων. Τοῦτο βεβαίως καὶ ἡ ἀθρόα ἐγγραφὴ νέων συνδρομητῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1959 ἐνεγράφησαν 3.000 περίπου νέοι συνδρομηταὶ εἰς τὸ «Χαρούμενο Σπίτι», ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν κυκλοφορούντων τευχῶν τῶν «Χαρούμενων Παιδιῶν» ἠξήθη κατὰ 23.000. Τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ἀναγνωρίζον τὴν ἀνωτέρω προσπάθειαν, συνέστησε διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 137043, τῆς 20ῆς Νοεμβρίου 1959, Ἐγκυκλίου αὐτοῦ πρὸς τὰς Ἐκπαιδευτικὰς Ἀρχὰς τὴν προνομιακὴν κυκλοφορίαν ἀμφοτέρων τῶν Περιοδικῶν τούτων μεταξὺ τῶν μαθητῶν καὶ τὴν προμήθειαν αὐτῶν ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον εἰς τὸ Δελτίον «Φωνὴ Κυρίου» σκόπιμον ἐκρίθη ὑπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς Κεντρικοῦ Συμβουλίου, ὅπως εἰς τὰς πρώτας σελίδας αὐτοῦ δημοσιεῖται εὐληπτον καὶ συγχρονισμένον κατὰ Κυριακὴν κήρυγμα, ἵνα δύναιται τοῦτο νὰ ἀναγινώσκηται, ἐν ἀνάγκῃ, αὐτούσιον εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν Ἱ. Ναῶν, εἰς οὓς δὲν ἀκούεται Θεῖον Κήρυγμα, τὸ ὅλον δὲ περιεχόμενον αὐτοῦ συγχρονισθῆ καὶ καταστῆ διδακτικὸν διὰ πάντα Ὁρθόδοξον. Ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐκρίθη ἐπὶ τούτοις, ὅτι θὰ ἀπέβαιεν ἄκρως ἐπωφελὲς ἐὰν τὸ Δελτίον τοῦτο, ὑπὸ τὴν νέαν αὐτοῦ μορφήν, ἐκυκλοφόρει κατὰ Κυριακὴν ὅσον τὸ δυνατόν εὐρύτερον μεταξὺ τοῦ Ὁρθοδόξου Λαοῦ, ὅστις δυστυχῶς ὑποχρεοῦται ἐσχάτως νὰ ἀναγινώσκη εἰς τὰς ἐφημερίδας κατὰ Κυριακὴν κηρύγμα-

τα προερχόμενα ἐξ ἑτεροδόξων χειρῶν. Ἔνεκα τούτου διὰ τῆς ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1959 ἀποφάσεως αὐτοῦ ἐνέκρινεν, ὅπως τὸ ὡς ἄνω Δελτίον, μερίμνη τῶν κατὰ τόπους Σεβ. Ἱεραρχῶν, διανέμηται δωρεὰν εἰς ἅπαντα τὰ εὐαγγ. Ἰδρύματα ἐνηλίκων τῆς Χώρας, ἵνα μὴ στερῶνται τῆς διὰ τοῦ ἐντύπου τούτου τῆς Ἐκκλησίας παρεχομένης καταλλήλου καὶ ὀρθοδόξου πνευματικῆς τροφῆς καὶ οἱ ἐν τοῖς Ἰδρύμασι τούτοις διαμένοντες καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκκλησιαζῶνται πιστοί. Ἐπὶ τούτοις ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ «Φωνὴ Κυρίου» διανέμηται δωρεὰν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ταξιδεύοντας σιδηροδρομικῶς, ἀτμοπλοικῶς καὶ ἀεροπορικῶς, τοὺς ἐκκινούντας δὲ ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, κατὰ τὰς πρωῖνὰς ὥρας τῆς Κυριακῆς, καὶ μὴ δυναμένους ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου νὰ ἐκκλησιαζῶνται, ὡς ἐπίσης, μερίμνη τῶν κατὰ τόπους Προξενικῶν Ἀρχῶν, καὶ εἰς τὰ πληρώματα τῶν ποντοπορούντων Ἑλληνικῶν πλοίων.

Τὰ ὡς ἄνωτέρω ἀποφασισθέντα ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τὰς πρώτας Κυριακὰς τοῦ λήξαντος μηνὸς Ἰανουαρίου, ἤδη δὲ περὶ τὰς 55.000 φύλλα ἐκ τοῦ Δελτίου τούτου τῆς Ἐκκλησίας δίδονται καθ' ἑκάστην Κυριακὴν δωρεὰν εἰς τὰς χεῖρας τῶν περὶ ὧν ἐγένετο λόγος τέκνων αὐτῆς. Ἄξιος ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως τυγχάνει ὁ ἐνθουσιασμός, μεθ' οὗ ἐδέχθησαν τὴν προσφορὰν ταύτην τῆς Ἐκκλησίας τὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα, αἱ ἀρμόδια ὑπηρεσίαι τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας ὡς καὶ αἱ ἀρμόδια Διευθύνσεις τῶν Σ.Ε.Κ., Σ.Π.Α.Π. καὶ Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας, αἵτινες μετὰ μεγάλης προθυμίας ἀνέλαβον νὰ ὑποβοηθοῦν τὴν διανομὴν τοῦ Δελτίου τούτου. Ἡ Α. Μακαριότης ηὐχαρίστησεν ἐγγράφως τοὺς ἀρμοδίους τῶν ἄνωτέρω ὑπηρεσιῶν διὰ τὴν ἐκ μέρους αὐτῶν ἐπιδειχθεῖσαν κατανόησιν καὶ συμπαραστάσιν τῶν εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην τῆς Ἐκκλησίας.

5. Ἐκδοτικαὶ προσπάθειαι.

Κατὰ τὴν λήξανσαν διετίαν συνεχίσθη μετ' ἐντατικωτάτου ρυθμοῦ ἡ ἐκδοτικὴ προσπάθεια τῆς Ἀπ. Διακονίας, πᾶσα μέρμνα δὲ κατεβλήθη ὅπως ἅπαντα τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐκδιδόμενα ἐντυπα, φυλλάδια καὶ βιβλία κυκλοφοροῦν ὑπὸ ὅσον τὸ δυνατόν καλλιτεχνικωτέραν μορφήν, ὥστε νὰ προσελκύουν ταῦτα καὶ διὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἀκόμη ἐμφανίσεως αὐτῶν τὸν ἀναγνώστην.

α') Ἐν πρώτοις ἐξηκολούθησε μετὰ ταχύτερου ρυθμοῦ ἡ ἐκδοσις τῆς «Βιβλιοθήκης τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλ. Συγγραφέων», ὥστε, λήγοντος τοῦ ἔτους 1959, νὰ ἔχη ἐκδοθῆ καὶ ὁ 22ος τόμος τῆς σειρᾶς. Σημειώθητε ὅτι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκδόσεως τῆς σειρᾶς ταύτης καὶ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1957, ἦτοι εἰς διάστημα 35 περίπου μηνῶν, εἶχον ἐκδοθῆ 12 τόμοι. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1958 καὶ μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1959, ἦτοι εἰς διάστημα 21 μηνῶν ἐξεδόθησαν 10 τόμοι. Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἀναγνωρίσασα τὴν μεγίστην σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἡ ἐκδοσις αὕτη κέκτηται οὐ

μόνον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ δι' ὀλόκληρον τὸ ἔθνος, ἀπένειμε τῇ Ἀπ. Διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 30.12.1959 τὸν «Ἐπαινον», τὸν ὁποῖον ἰδιοχείρως παρέλαβεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πρόεδρος τοῦ καθ' ἡμᾶς Συμβουλίου.

β) Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡδῶν ἐτῶν τῆς ἀναδιοργανώσεως αὐτῆς, ἐθεώρησεν ὡς ἐπιβεβλημένον καθήκον της ἵνα περιλάβῃ μεταξὺ τῶν ἐκδόσεών της καὶ τὴν ἐκτύπωσιν τῶν λειτουργικῶν βιβλίων, συμφώνως ἄλλωστε καὶ πρὸς τὰ θεσπιζόμενα διὰ τῶν διατάξεων τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ ἰδρυτικοῦ αὐτῆς ὑπ' ἀριθ. 976/1946 Ἀν. Νόμου. Οὕτως εἶχον κατὰ καιροὺς ἐκδοθῆ εἰς μικρὸν σχῆμα τὸ «Ἱερατικόν», «Ὁρολόγιον τὸ Μέγα», τὸ «Ψαλτήριον», ὁ «Ἀπόστολος», τὸ «Μικρὸν Εὐχολόγιον» καὶ ἡ «Μεγάλῃ Ἐβδομάς». Τὸ καθ' ἡμᾶς Κεντρικὸν Συμβούλιον, πρὸς συνέχισιν καὶ ὁλοκλήρωσιν τῆς ἐκδοτικῆς ταύτης προσπάθειας, ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 14.5.58, ὅπως, γοργῶ τῷ ρυθμῷ, χωρὶς εἰς τὴν ἔκδοσιν πάντων τῶν λειτουργικῶν βιβλίων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας εἰς ἐπιμελημένην καὶ φιλόκαλον μεγάλου σχήματος ἔκδοσιν, δι' εἰδικῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον παραγγελθησομένων στοιχείων, διαθέτῃ δὲ ταῦτα εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς, καλλιτεχνικῶς βιβλιοδετημένα, εἰς ὅσον τὸ δυνατόν χαμηλοτέρας τιμᾶς. Ἐπὶ τούτοις ἀπεφασίσεν ὅπως ἀρχίσῃ δημιουργουμένη παρὰ τῇ Ἀπ. Διακονίᾳ ἡ δυνατότης μελλοντικῶν ἐκδόσεων τῶν λειτουργικῶν τούτων βιβλίων, ἀπηλλαγμένων κατὰ τὸ δυνατόν τῶν ἀτελειῶν τῶν ἐν χρήσει ἐκδόσεων, ἐνθαρρυνθῆ δὲ παρ' αὐτῆς πᾶσα προσπάθεια, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποβοηθῆσῃ τὴν τοιαύτην ἐπιδιώξιν. Ἡδῆ ἐκυκλοφόρησαν, δημοσιευθέντα κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου τῆ ἐποπετεία τοῦ Σεβ. Συνοδικοῦ Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα, εἰς ἀρίστην κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν ἔκδοσιν τὸ «Πεντηκοστάριον» καὶ τὸ Μηναῖον τοῦ Σεπτεμβρίου. Ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς Φεβρουαρίου πρόκειται νὰ κυκλοφορήσῃ καὶ τὸ «Τριῶδιον», θὰ συνεχισθῆ δὲ μετὰ ταῦτα ἡ ἐκδοσις τῶν Μηναιῶν.

γ) Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1959 ἡ Ἀπ. Διακονία ἀνέλαβε τὴν ἔκδοσιν τοῦ ὑπὸ εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς καταρτιζομένου Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῷ ὁποίῳ περιλαμβάνεται ἡ τυπικὴ διάταξις τῶν Ἱ. Ἀκολουθιῶν τοῦ ἔτους καὶ ἡ ὅλη διοικητικὴ διάρθρωσις τῆς τε Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς καὶ τῆς ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡδῆ ἐκυκλοφόρησαν εἰς ἀρίστην ἐμφάνισιν καὶ μετὰ πάσης ἐπιμελείας συντεταγμένα τὰ Ἡμερολόγια τῶν ἐτῶν 1959 καὶ 1960.

Ἀποφάσει τοῦ Κεντρ. Συμβουλίου τῆς Ἀπ. Διακονίας, τὸ Ἡμερολόγιον τοῦτο, πολυτελῶς βιβλιοδετημένον, ἐποστέλλεται δωρεὰν πρὸς πάντας τοὺς Προκαθημένους καὶ τοὺς Ἱεράρχας τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ

τούς Καθηγητάς πασῶν τῶν ἀνά τὸν κόσμον Ὁρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν. Εἰς πάντας τοὺς ἀνωτέρω παραλήπτας τὰ ἀποσταλέντα ἤδη δύο Ἡμερολόγια ἔχουν προξενήσει τὴν ἀρίστην ἐντύπωσιν. Ἴνα δὲ γνωσθῆ ὅσον τὸν δυνατὸν εὐρύτερον ἡ ὅλη διοικητικὴ διάρθρωσις τῆς ἀνά τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδοξίας, τὸ καθ' ἡμᾶς Συμβούλιον ἀπεφάσισεν ὅπως, ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1961, κυκλοφορήσῃ καὶ εἰς Ἀγγλικὴν μετάφρασιν τὸ περιλαμβάνον τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ὁρθοδοξίας τμήμα τοῦ Ἡμερολογίου τούτου.

Ἐπὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Κεντρ. Συμβουλίου ἀπεφασίσθη ἐπὶ τούτοις ὅπως τὸ Ἡμερολόγιον τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας τοῦ τρέχοντος ἔτους ἀποσταλῆ δωρεὰν εἰς τοὺς τεταρτοετείς φοιτητάς ἀμφοτέρων τῶν Θεολογικῶν μας Σχολῶν ὡς καὶ τοὺς τελειοφοίτους τῶν τε Ἐκκλ. Σχολῶν καὶ τῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλησιῶν. Φροντιστηρίων, ἵνα οἱ μέλλοντες οὗτοι ἐργάται τῆς Ἐκκλησίας διδαχθῶσι δι' αὐτοῦ, ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν ἀπλουστεράν της μορφήν, τὴν ἰσχύουσαν τυπικὴν διάταξιν τῶν Ἀκολουθιῶν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, τὴν διοικητικὴν διάρθρωσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ τῆς ἀνά τὴν οἰκουμένην Ὁρθοδοξίας, συνειδητοποιήσῃσι δὲ οὕτω τὴν οἰκουμενικότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τόσον οἱ κύριοι Κοσμήτορες τῆς Θεολογ. Σχολῶν, ὅσον καὶ οἱ Διευθυνταὶ τῶν Ἐκκλησιῶν Σχολῶν καὶ Φροντιστηρίων παρεκλήθησαν ὅπως ἐνεργήσωσιν ὅ,τι κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἠθελον νομίσει σκόπιμον, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῆ κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον ὁ σκοπὸς τῆς προσφορᾶς ταύτης.

δ) Κατὰ τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω διετὲς διάστημα ἔντονος κατεβλήθη προσπάθεια, ὅπως τὸ θρησκευτικὸν ἔντυπον καὶ ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ εὐθηνοῦ φυλλαδίου τεθῆ ἀφθονώτερον εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν εἴτε δωρεὰν εἴτε ἀντὶ μικροῦ τιμήματος. Ἐς σημειωθῆ ἔνταυθα ὅτι κατὰ τὴν παρελθούσαν διετίαν διανεμήθησαν δωρεὰν ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας, εἴτε διὰ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων εἴτε ὑπὸ τῶν ἐργατῶν αὐτῆς, κατὰ τὰς διαφόρους ἐκδηλώσεις της, 760.000 (ἑπτακόσιοι ἐξήκοντα χιλιάδες) φυλλάδια καὶ λοιπὰ εἰς τυπα, ἤτοι ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας ἡμερησίως. Εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν δὲν περιλαμβάνονται βεβαίως τὰ δωρεὰν διανεμόμενα φύλλα τοῦ Δελτίου «Φωνὴ Κυρίου», ἅτινα, ὡς ἀναφέρθη καὶ ἀνωτέρω, ἀνέρχονται κατὰ Κυριακὴν εἰς 55.000.

Ἐκτὸς τῶν εἰδικῶν βιβλίων καὶ φυλλαδίων, ἅτινα ἀναφέρονται εἰς τὰς διαφόρους παραγράφους τῆς παρούσης ἐκθέσεως, ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας κατὰ τὴν λήξασαν διετίαν καὶ τὰ κατωτέρω βιβλία καὶ φυλλάδια: 1) «Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι» τόμοι δύο, 2) «Πρακτικὰ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (1959), 3) Γ. Κόλλια, Καθ/τοῦ τοῦ Παν/μίου, «Ἐκκλησία καὶ Αὐτοκράτωρ» (1959), 4) P. Hoestl, «Τὸ κορίτσι τῆς ἐποχῆς μας» (μετάφρασις Θ. Καστανᾶ, 1958), 5) Τ. Τοῦτ, «Ὁ Χριστὸς καὶ τὰ σύγχρονα προβλήματα» (μετάφρασις Ἱ. Παναγιωτίδου, 1959), 6) Τιμοθέου Παπουτσάκη, Ἐπισκόπου Ἀρκαδίας, «Διατί πρέπει νὰ ἐκκλησιασώμεθα» (1959), 7) Ἀρχιμ.

Παντελ. Μπαρδάκου, «Μόνον τὴν ἀλήθεια» (1958).

Ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Μαρτίου θὰ κυκλοφορήσῃ εἰς ὀγκώδη τόμον τὸ «Ἀγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» ἐκ τῶν καταλοίπων τοῦ ἀειμνήστου Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως, ὡς καὶ εἰδικὸν φυλλάδιον διὰ τοὺς στρατιώτας μας ὑπὸ τὸν τίτλον «Στρατευμένα νιάτα». Ἦδη δὲ ἤρχισεν ἐκτυπούμενον καὶ δίτομον ἔργον τοῦ Καθηγητοῦ Παναγ. Τρεμπέλα ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ λειτουργικοὶ τύποι».

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω νέων ἐκδόσεων ἐπανεξεδόθησαν καὶ τὰ κατωτέρω βιβλία καὶ φυλλάδια ἐκ παλαιότερων ἐκδόσεων τῆς Ἀπ. Διακονίας: «Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Ἑβδομάς» (1958), «Μικρὸν εὐχολόγιον» (1958), «Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἀγ. Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου» (1958), Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Μιχαὴλ (†), «Θρησκεία καὶ διανόησις» (1959), Φ. Κουκουλέ «Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι ὡς παιδαγωγοὶ» (1959), James Black, «Ἡ δοξασμένη του ἐντροπή» (μετάφρασις Εἰρ. Α. Ἀλιβιζάτου, 1959) «Νιάτα καὶ εὐσέβεια» ((1958), «Νέε μου μιὰ ματιὰ στὸ μέλλον» (1958) καὶ «Στὸ προσκέφαλο τοῦ ἀρρώστου» (1958).

ε) Ἴνα ἐπιτευχθῆ ἡ ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐκδοσις βιβλίων, διαπραγματευομένων φλέγοντα ζητήματα τῆς σημερινῆς κοινωνίας, ὡς καὶ διηγημάτων, μυθιστορημάτων καὶ βιβλίων διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ τοὺς γονεῖς, καλλιεργούντων δὲ ἀβιάστως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀναγνωστῶν τὸ Ἑλληνοχριστιανικὸν ἰδεῶδες, τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀπ. Διακονίας προεκήρυξε κατὰ Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1958 πανελλήνιον διαγωνισμὸν πρὸς συγγραφὴν τοιοῦτων ἔργων. Κατόπιν τοῦ ἀνωτέρω διαγωνισμοῦ, ὅστις προεκάλεσε πανελλήνιον ἐνδιαφέρον, ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Ἀπ. Διακονίαν περὶ τὰ τριάκοντα βιβλία. Ἐξ αὐτῶν προεκρίθησαν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων κριτικῶν Ἐπιτροπῶν ἐννέα, ἐξ ὧν ἔξ μυθιστορήματα, ἐν ἀφορῶν εἰς τὴν χριστιανικὴν οἰκογένειαν καὶ δύο βιογραφοῦντα ἱεραποστολικὰς μορφὰς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐκ τῶν προκριθέντων ἔργων ἐκυκλοφόρησαν ἤδη τὰ μυθιστορήματα Β. Ντελῆ «Τὸ ὄνειρον τοῦ πατέρα» (1959), Θ. Μακροπούλου «Ἀντίλαλοι ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ γῆ» (1959), κυκλοφορεῖ δὲ προσεχῶς ἕτερον μυθιστόρημα τοῦ Μνήμονος ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ». Ἐκλεκτὰ δὲ τεμάχια ἐκ τῶν λοιπῶν βραβευθέντων βιβλίων ἤρχισαν ἤδη δημοσιευόμενα εἰς τὰ περιοδικὰ τῆς Ἀπ. Διακονίας.

(Συνεχίζεται)

«Ποία φυλακὴ οὐκ ἔσχε σε δέσμιον; Ποία Ἐκκλησία οὐκ ἔχει σε ῥήτορα; Δαμασκῆς μέγα φρονεῖ ἐπὶ σοὶ Παῦλε· εἶδε γὰρ σε σκελισθέντα φωτὶ· Ῥώμη σου τὸ αἷμα δεξαμένη, καὶ αὐτὴ κομπάζει· ἀλλ' ἡ Ταρσὸς πλέον χαίρει, καὶ πόθῳ τιμᾷ σου τὰ σπάργανα· Ἄλλ' ὦ Παῦλε Ἀπόστολε, τὸ καύχημα τῆς οἰκουμένης, προφθάσας ἡμᾶς στήριζον.

(Ἀπὸ τὴν Ὑμνολογίαν τῶν ἁγ. Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου).

Ο ΠΡΟΣΚΟΠΙΣΜΟΣ ΕΝ ΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ*

ΣΤ'. Περαιτέρω, κατά τὸν Νόμον τῶν Προσκόπων, «ὁ Πρόσκοπος ἀγαπᾷ καὶ προστατεύει τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά». Καὶ εἰς τὸ δόγμα του τοῦτο ὁ Προσκοπισμός κινεῖται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν διδασμάτων τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς. Ὅπως ὁ ἄνθρωπος, οὕτω πῶς καὶ τὰ φυτά καὶ τὰ ζῶα, εἶναι τοῦ Θεοῦ δημιουργήματα, καὶ μάλιστα ἐπλάσθησαν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν κορωνίδα τῆς δημιουργίας. Θὰ ἦτο λοιπὸν ἀπανθρωπία καὶ θηριωδία τὸ νὰ συμπεριφέρηται ὁ ἄνθρωπος βαναύσως πρὸς τὴν πέριξ αὐτοῦ ὠφέλιμον δημιουργίαν, καὶ διὲς πρὸς τὰ φυτά καὶ τὰ ζῶα. Κατὰ τὴν Χριστιανικὴν λοιπὸν Ἠθικὴν, ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐξουσίαν νὰ χρησιμοποιοῖ τὰ φυτά καὶ τὰ ζῶα δι' ἴδιον ὄφελος, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἶναι βάνδαλος καὶ ληστρικός ἐναντι αὐτῶν. Ἄλλως τε ἅπαντα ἢ φύσις τῶν ὄντων εἶναι ἐν πολυσέλιδον καὶ λαμπρότατον βιβλίον, μαρτυροῦν καὶ καταδεικνύον ἐντὸς τῶν σελίδων αὐτοῦ τὴν παντοδυναμίαν, τὴν ἀγαθότητα, τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν σοφίαν τοῦ Δημιουργοῦ. Δὲν θὰ ἐπεκταθῶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, θεωρῶ ὅμως ἀπαραίτητον νὰ συστήσω εἰς τὸν Προσκοπικὸν κόσμον τὴν μελέτην δύο ἐξαιρέτων βιβλίων, σχετιζομένων μὲ τὸ μεγαλεῖον τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, μὲ τὴν ὀφειλομένην ἀγάπην πρὸς τὰ φυτά καὶ τὰ ζῶα. Τὸ ἐν εἶναι τὸ τοῦ σοφοῦ πρωτοπρεσβυτέρου τοῦ Μάντσεστερ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Ν. Καλλινίκου, φέρον τὸν τίτλον «Ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ», τὸ δὲ ἕτερον εἶναι τοῦ μεγάλου ἠθικολόγου συγγραφέως Τ. Τοth, κληρικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βουδαπέστης, τὸ φέρον τὸν τίτλον «Μέσα στὸν ὁμορφὸν κόσμον», ἐν μεταφράσει Ἑλληνικῇ, καὶ τὸ ὁποῖον ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἀρχηγοῦ Προσκοπικῆς θερινῆς κατασκηνώσεως.

Τὸ ὅτι δὲ ἡ Χριστιανικὴ Ἠθικὴ συνιστᾷ ἀγάπην πρὸς τὰ ζῶα καὶ πρὸς τὰ φυτά, δεόν νὰ σημειωθῇ ὅτι τοῦτο τὸ πράττει στηριζομένη εἰς διδασκαλίαν αὐτῆς ταύτης τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Πράγματι δὲ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ἀναγινώσκωμεν ταῦτα, σὺν ἄλλοις: «Κτήνη σοι ἐστὶν ἐπισκέπτου (φρόντιζε) αὐτὰ καὶ εἰ ἔστι σοι χρήσιμον ἐμμενέτω σοι» (Σοφία Σειράχ 7, 22). «Δίκαιος οἰκτεῖρει ψυχὰς κτηνῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν ἀνελεήμονα» (Παροιμία 12,10).

Ζ'. «Ὁ Πρόσκοπος — ἀναγράφει τὸ ἐπακολουθοῦν ἑβδομον ἄρθρον τοῦ Νόμου τῶν Προσκόπων — ὑπακούει εἰς τὰς διαταγὰς τῶν γονέων του καὶ τῶν προϊσταμένων του χωρὶς ἀντιλογίαν». Τόσον ἢ πρὸς τὰς διαταγὰς τῶν γονέων του ὑπακοὴ τοῦ Προσκόπου ὅσον καὶ ἡ τοιαύτη πρὸς τοὺς προϊσταμένους του, εἶναι ἀξιώματα ἠθικὰ τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, ὅπως καὶ τὰ προηγούμενα ἄρθρα τοῦ Νόμου τῶν Προσκόπων. Δοθέντος ὅτι ὁ Πρόσκοπος ἔχει

ἀποστολὴν νὰ εἶναι εὐεργετικὸς καὶ ἐξυπηρετικὸς παντὸς ἀνθρώπου, ὀφείλει, κατὰ ἠθικὴν καὶ λογικὴν συνέπειαν, νὰ εἶναι ἄνθρωπος εἰρήνης μεταξὺ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ, καὶ μεταξὺ τῶν προϊσταμένων του, ὑπακούων εἰς αὐτούς. Αὕτη δ' ἀκριβῶς ἢ ὑπακοὴ εἰς λελογισμένας καὶ δικαίας ἀπαιτήσεις τῶν γονέων καὶ τῶν προϊσταμένων ἀπὸ μέρους τοῦ Προσκόπου, συνιστᾷ τὴν αὐτοπειθαρχίαν, ἢ ὁποία εἶναι βασικὴ ἀρχὴ τῆς περαιτέρω κατὰ στρατιωτικὴν πειθαρχίαν διοργανωμένης προσκοπικῆς ζωῆς καὶ δράσεως. Τὸ ἀντίθετον τῆς πειθαρχίας καὶ ὑπακοῆς εἶναι ἡ αἰτία τῶν ἐπαναστατικῶν ἰδεῶν ἐντὸς τῆς οἰκογενείας καὶ ἐντὸς τῆς Κοινωνίας, καὶ τὸ προοίμιον τῶν κοινωνικῶν ἐπαναστάσεων, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος ἀποβάλλει πάντα χαλινὸν ἠθικῆς καὶ ἀσεβεῖ περὶ τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ἀσυστόλως καὶ κακούργως.

Η'. Ἀκολούθως ὁ Νόμος τῶν Προσκόπων ἀναγράφει ὅτι «ὁ Πρόσκοπος εἶναι εὐθύμος καὶ αἰσιόδοξος». Ἡ λέξις «εὐθύμος» ὑπενηθυμίζει χωρὶς τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τὸν ὁποῖον πολλακίς μέχρι τοῦδε ἀνέφερα, ὡς τό: «χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ χαίρετε» (Φιλιπ. 4,4), τὸ «λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε...» (Β' Κορινθ. 13,11), τὸ «πάντοτε χαίρετε» (Α' Θεσσαλ. 5,16). Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας τονίζεται ἡ εὐθυμία καὶ ἡ χαρὰ τῆς ψυχῆς τοῦ σεβόμενου τὸν Θεὸν ἀνθρώπου καὶ τοῦ βαδίζοντος ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἀκριβῶς ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι καὶ ὁ Πρόσκοπος, καὶ ὅπως ὑπόσχηται τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ λέξις δὲ «αἰσιόδοξος», διὰ τῆς ὁποίας ψυχογραφεῖται τοῦ Προσκόπου ἡ ψυχὴ, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἀντικατοπτρίζεται ὁ ἐσωτερικὸς αὐτοῦ κόσμος, ἔχει τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς εἰς τὸ ἠθικὸν δόγμα τῆς ψυχραΐμου ἀντιμετωπίσεως τοῦ ἀγῶνος τῆς ζωῆς. Ὁ χριστιανὸς γενικῶς ὀφείλει νὰ εἶναι αἰσιόδοξος, διότι αὐτὸς ὁ θεμελιωτὴς καὶ ἀρχηγὸς τῆς πίστεως ἡμῶν, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἐτόνισεν ὅτι τὰς θλίψεις τῆς παρουσίας ζωῆς πρέπει νὰ τὰς ἀντιμετωπίζωμεν διὰ τοῦ θάρρους, τὸ ὁποῖον ἀπορρέει ἀπὸ τὴν βεβαιότητα τῆς περὶ πάντων προνοίας τοῦ Θεοῦ: «Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωάννου 16,33). Κατ' ἀκολουθίαν ὁ Πρόσκοπος, διὰ τῆς αἰσιοδοξίας του, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐφαρμόζει εἰς τὸν βίον του ἀπαίτησιν τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ, αἰσιόδοξος ὢν συντελεῖ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀπαισιοδόξου ἀνθρώπου, ἐκείνου ὁ ὁποῖος ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς λεγομένης ἀκηδίας, ἢ ὁποία θεωρεῖται ἐφάμαρτος ψυχικὴ κατάστασις, ὁδηγοῦσα εἰς μελαγχολίαν καὶ εἰς ἄλλας ψυχικὰς ἀσθενείας, περὶ τῶν ὁποίων εὐρύτατος λόγος γίνεται σήμερον, ὡς γνωστὸν.

Θ'. Ἐν συνεχείᾳ ὁ Νόμος τῶν Προσκόπων λέγει, ὅτι «ὁ Πρόσκοπος εἶναι οἰκονόμος». Ἐκ παραλλή-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 235 τοῦ προηγούμενου τεύχους καὶ τέλους.

λου πάλιν ἡ Χριστιανικὴ Ἠθικὴ κάμνει λόγον ἀφ' ἑνὸς μὲν περὶ τῆς «χρήσεως καὶ ἀπολαύσεως τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ βίου ἀγαθῶν, περὶ ὀλιγαρκείας καὶ οἰκονομίας», ἀφ' ἑτέρου δὲ περὶ «ἀμύνης χρημάτων καὶ περιουσίας». Συγκεκριμένως διδάσκεται ὑπ' αὐτῆς, ὅτι πᾶς χριστιανὸς «ὀφείλει νὰ ἐργάζεται φιλοπόνως καὶ διὰ τῆς ἰδίας ἐργασίας νὰ ἐπαρκῆ εἰς τὰς ἐλλόγους ἑαυτοῦ ἀνάγκας καὶ ὑποχρεώσεις, ὀφείλει ὅμως νὰ μὴ περιορισθῆ πρὸς μόνην τὴν ἐργασίαν ἀλλὰ νὰ συνδυάζῃ μετὰ τῆς φιλοπονίας καὶ τὴν καλῶς ἐννοουμένην ὀλιγαρκείαν καὶ οἰκονομίαν, καὶ πᾶσαν μὲν τρυφήν καὶ πολυτέλειαν περιττὴν ἀποσκυβαλίζων ἀπὸ τοῦ ἰδίου βίου, πᾶσαν δὲ τὴν ἐντίμως προσγινομένην αὐτῷ πρόσδοον μετὰ τρόπου καὶ μέτρου τοῦ προσήκοντος χρησιμοποιοῦν, νὰ καταστῆ κατὰ τὸ ἐνὸν αὐτάρκης μὲν πρὸς ἑαυτὸν, ὠφέλιμος δὲ εἰς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας εἴτε ἐκ τῶν οἰκειῶν εἴτε ἐκ τῶν ἀλλοτρίων».

Δὲν ἀφίσταται κατὰ ταῦτα, καὶ τὸ παρὸν ἄρθρον τοῦ Προσκοπικοῦ Νόμου ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς κατὰ Χριστὸν Ἠθικῆς, ἀλλὰ ἀντιθέτως ἡ περὶ οἰκονομίας ἐντολὴ εὐρίσκεται ἐν παντὶ σύμφωνος πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα αὐτῆς.

Γ'. Ἀλλὰ ἀκόμη, «ὁ Πρόσκοπος—κατὰ τὸ ἐπόμενον δέκατον ἄρθρον τοῦ ὑπὸ ἔρευναν Νόμου τῶν Προσκόπων—εἶναι ἀγνός καὶ καθαρὸς εἰς τὰς σκέψεις, τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις, καθὼς καὶ εἰς τὸ σῶμα». Ὡς εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν, τὸ περὶ καθαρότητος τῆς ψυχῆς καὶ ἀγνότητος τοῦ σώματος δίδαγμα, εἶναι βασικὸν ἀξίωμα καὶ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἀπαιτήσεως τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς. Ἦδη εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Ὁρους ὁμιλίαν τοῦ Σωτήρος ἡμῶν μακαρίζονται «οἱ καθарοὶ τῇ καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ τῶν Θεῶν ὄνουνται» (Ματθ. 5,8), ὑπογραμμίζεται δὲ ἐν αὐτῇ ὅτι, πᾶσα κακὴ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς ἐξισοῦται πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, τελειῶς δὲ καταδικάζονται ὑπὸ πάσης τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, τῆς εἰς αὐτὴν βασιζομένης, αἱ ἁμαρτίαι τῆς διανοίας, τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὰ λεγόμενα ἁμαρτήματα τῆς σαρκὸς. Τὸ θέμα τοῦτο εἶναι τόσον γνωστὸν καὶ τόσον κατηγορηματικαὶ αἱ ἠθικαὶ προσταγαὶ περὶ ἀγνότητος τοῦ Χριστιανοῦ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παρίσταται ἀνάγκη μακρᾶς τινος ἀναπτύξεως ἐνταῦθα. Ἀξιοσημείωτος ὅμως εἶναι ἡ τριχοτόμησις τῆς εἰς τὴν σαρκικὴν καὶ τὴν ψυχικὴν μόλυνσιν ἀναφερομένης ἁμαρτίας («σκέψεις, λόγοι, πράξεις»), ὅπως ἀκριβῶς διαίρει ταύτην καὶ ἡ Χριστιανικὴ Ἠθικὴ. Κατὰ ταῦτα ὁ Πρόσκοπος διὰ τοῦ Νόμου τοῦ Προσκοπικοῦ, καὶ πρωτίστως ὁ χριστιανὸς Πρόσκοπος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κατὰ Χριστὸν Ἠθικῆς, ὀφείλει νὰ εἶναι, ὅπως καὶ ὑπόσχεται, ὁ ἀγνὸς νέος, ὁ μὴ ἔχων ἐσπιλωμένον ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας τὸ σῶμα, ἢ τὴν ψυχὴν πρωτίστως ἢ τὰς σκέψεις αὐτοῦ. Αὐτὴ δὲ ἡ τριπλῆ ἀγνότης καθιστᾷ τὸν Πρόσκοπον πρότυπον ἀξιοπρόσεκτον, ἄξιον ζηλώσεως καὶ ἄξιον μιμήσεως.

Τὸ ὅτι δὲ ἀπαιτεῖται ὑπὸ τοῦ Νόμου τῶν Προσκόπων καθαρότης τοῦ σώματος, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς περιποιήσεως καὶ τῆς λελογισμένης φιλοκαλίας

αὐτοῦ, τοῦτο πάλιν δὲν εἶναι ξένον δίδαγμα πρὸς τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν, ἀλλὰ ἀντιθέτως πρέπει νὰ τονισθῆ ὅτι ὑπ' αὐτῆς συνιστᾶται ἡ περὶ τὸ σῶμα φροντίς, διότι τὸ σῶμα δὲν εἶναι ἐχθρὸς τῆς ψυχῆς, ὅπως ἐδογματίσαν μὴ χριστιανοὶ φιλόσοφοι, ἀλλὰ εἶναι ὁ «ναὸς τοῦ ἐν ἡμῖν ἐνοικοῦντος Ἁγίου Πνεύματος», ὅπως διδάσκει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ κορυφαῖος οὗτος τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς καὶ Δογματικῆς διδασκαλίας Διδάσκαλος (Α' Κορ. 3,16).

ΙΑ'. Τὸ προτελευταῖον ἄρθρον τοῦ εἰρημένου Νόμου τῶν Προσκόπων κάμνει λόγον περὶ ἐργατικότητος τοῦ Προσκόπου καὶ ἀναγνωρίσεως ὑπ' αὐτοῦ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων, ὡς καὶ περὶ ἀναδείξεως αὐτοῦ διὰ τῆς ἰκανότητός του. Τὸ θέμα τῆς ἐργασίας, τῆς φιλοπονίας ἢ τῆς φιλεργίας δὲν εἶναι ξένον καὶ ἄσχετον πρὸς τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν. Ἀπεναντίας μάλιστα. Ἡ φιλοπονία, ἡ λιτότης καὶ ἡ οἰκονομία ἀποτελοῦν τὰς λεγομένας οἰκονομικὰς ἀρετὰς, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος κατανακᾷ τὴν ὀκνηρίαν, τὴν σπατάλην καὶ τὴν περιττὴν πολυτέλειαν. Τὰ πρατεῖα δὲ μεταξὺ τῶν οἰκονομικῶν τούτων ἀρετῶν τὰ κατέχει ἡ φιλοπονία ἢ φιλεργία. Καθῆκον παντός ἀνθρώπου εἶναι τὸ ἐργάζεσθαι καὶ ἐσθίειν τὸν ἄρτον αὐτοῦ ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου αὐτοῦ, συμφώνως πρὸς τὴν βουλήν καὶ τὴν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ. Ρητῶς εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν τονίζεται καὶ ἐξαίρεται τὸ πρὸς τὴν ἐργασίαν καθῆκον, ἡ ὀκνηρία δέ, καὶ τὸ τρέφεσθαι ἐκ τοῦ κόπου τῶν ἄλλων, καταδικάζεται ὑπ' αὐτῆς, τοῦ Ἀποστόλου Παύλου λέγοντος ὅτι ὁ μὴ ἐργαζόμενος δὲν πρέπει καὶ νὰ ἐσθίῃ (Β' Θεσσαλ. 3,10).

Ἐπομένως ὁ Προσκοπικὸς Νόμος, ἄριστα καθορίζει φιλοπονίαν καὶ ἐργατικότητα τοῦ Προσκόπου, καὶ εὐρίσκεται πάλιν ἐν ἀγαστῇ συμφωνίᾳ, καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὁ Προσκοπισμὸς πρὸς τὴν κατὰ Χριστὸν Ἠθικὴν. Ὅταν μάλιστα ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Προσκοπισμὸς εἶναι ὀργάνωσις νεότητος, ἀντιλαμβάνεται τις πόσον εὐεργετικὸς θεσμὸς καὶ χρήσιμος ἀποβαίνει οὗτος ἐν τὸς τῆς Κοινωνίας. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι πλεῖστοι ὄσοι νέοι, φυγόπονοι καὶ ὀκνηροὶ, διὰ νὰ προσπορισθοῦν χρήματα μετέρχονται ἀθέμιτα καὶ παράνομα καὶ ἐγκληματικὰ μέσα, ἀποβαίνοντες ἐν τέλει λησταὶ ἐντὸς τῶν Κοινωνιῶν καὶ ἐπικίνδυνοι πολῖται, ἢ τρόφιμοι τῶν Φυλακῶν.

Ἀλλὰ ἐκτὸς τῆς φιλοπονίας, ὁ Πρόσκοπος κοσμεῖται καὶ ὑπὸ τῆς ψυχικῆς καὶ ἀνθρωπιστικῆς ἐκείνης χριστιανικῆς λεπτότητος τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀναγνωρίσεως τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων. Αὐτὸ σημαίνει ἀνωτερότητα φρονήματος καὶ διαθέσεως ψυχικῆς, δοθέντος ὅτι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν πολλακίς ἐμφωλεῖται ὁ φθόνος καὶ ἡ ἀντιζηλία διὰ τὴν προκοπὴν καὶ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἄλλου. Ἡ προσκοπικὴ αὐτὴ ἀρετὴ ὑπενθυμίζει τὴν σοφὴν καὶ χριστιανικωτάτην ἐκείνην τοῦ Ἀποστόλου Παύλου προτροπὴν: «Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστος» (Φιλιπ. 2,4), ἤτοι δὲν πρέπει ἕκαστος νὰ ἐπιδιώκῃ τὰ συμφέροντά του, ἀλλὰ νὰ ἐπιζητῆ ἕκαστος καὶ τὰ συμφέροντα τῶν ἄλλων.

Περαιτέρω ὁ Πρόσκοπος ἐπιδιώκει νὰ ἀναδειχθῆ διὰ τῆς ἰκανότητός του καὶ μόνον. Ἄριστος ἠθικός κανὼν προβάλλει καὶ ἐνταῦθα. Ὁ ἄνθρωπος, ὡς δημιουργημὰ τοῦ Θεοῦ τέλειον, εἶναι ὑποχρεωμένος διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν, νὰ χρησιμοποιοῖ τὰς θαυμασίας ψυχικάς, πνευματικάς καὶ λοιπὰς δυνάμεις του, νὰ καλλιεργῇ αὐτὰς καταλλήλως ἐργαζόμενος καὶ κοπιᾶζων, μὲ ἀποτέλεσμα ἀναδείξεως αὐτοῦ μεταξὺ τῶν συνανθρώπων του, ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ὡς καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ εὐρισκομένων. Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Παλαμῶδου, εἶναι κατὰ τι ἡλαττωμένος ἀπὸ τοὺς Ἄγγελους, καὶ ἔχει σκοπὸν εἰς τὴν ζωὴν του τὴν αὐτοτελειοποίησιν του καὶ τὴν αὐτοανάδειξίν του εἴτε ἐν τῷ πεδίῳ τῆς ἀρετῆς, εἴτε ἐν τῷ πεδίῳ τῆς ἐν τῇ Κοινωνίᾳ δράσεως. Εἶναι κατώτερον τοῦ χριστιανικοῦ γοήτρου τὸ νὰ ἀναρριχᾶται ὁ ἄνθρωπος χρησιμοποιοῦν μέσα ξένα πρὸς τὸν δυναμισμὸν του, καὶ νὰ καταρρίπτῃ ἀναξιοπρεπῶς τὴν ἰδικὴν του ἰκανότητα, ὑπὸ τῆς ὁποίας καὶ μόνῃς ὀφείλει νὰ κινῆται πρὸς κατὰκτησιν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀκόμη.

IB'. Τὸ τελευταῖον δωδέκατον ἄρθρον τοῦ Νόμου τῶν Προσκόπων, εἶναι τὸ ἐξῆς: «Ὁ Πρόσκοπος εἶναι γενναῖος, ὑψηλόφρων, ἔχει αὐτοπεποίησιν, εἶναι ἀποφασιστικὸς καὶ ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών του». Ὁλόκληρον αὐτὸ τὸ τελευταῖον ἄρθρον εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς ὀνομάζεται μεγαλοψυχία καὶ εὐστάθεια, ἢ ὅπως λέγει ὁ Ἄριστοτέλης «τὸ μεγάλων ἑαυτὸν ἀξιοῦν ἄξιον ὄντα». Σημαίνει «σπουδὴν περὶ ἔργα μεγάλα καὶ γενναῖα κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν καὶ ἰκανότητα, πρὸς μεγαλοουργίαν καὶ μεγαλοπραγμοσύνην, πρὸς τὴν καλῶς ἐννοουμένην μεγαλοσπουδίαν καὶ μεγαλεπιβουλίαν, ὡς τάσιν μὲν καὶ ζῆλον καὶ ἀμιλλαν πρὸς τὰ ἀεὶ μείζω καὶ γενναιότερα (πρβλ. τὸ «αἰὲν ἀριστεύειν»), ὡς προθυμίαν δὲ καὶ ἐτοιμότητα πρὸς τὸ ὑποδύεσθαι κατὰ δύνανμιν μεγάλους ἀγῶνας καὶ μεγάλους κινδύνους χάριν μεγάλων σκοπῶν καὶ γενναίων πράξεων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν μικροψυχίαν, ἢ ἄλλως εἰπεῖν μικροσπουδίαν καὶ μικροπραγμοσύνην, πρὸς τὴν ἕξιν τοῦ διατρίβειν περὶ μικρὰ καὶ τῶν ἰδίων δυνάμεων ἥττονα, καὶ ἀρκεῖσθαι μὲν εἰς τοὺς μικροὺς σκοποὺς καὶ τὰς μικρὰς πράξεις, ἀδιαφόρως δὲ ἔχειν πρὸς τοὺς μεγάλους κινδύνους καὶ τοὺς μεγάλους ἀγῶνας». Ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ ὁποῖος σημειωτέον ὅτι ἦτο φίλαθλος, ἐν προκειμένῳ λέγει, ὅτι ὁ Χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ φροντίζῃ διὰ ταπεινάς πράξεις, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ εἶναι «διεγερμένος τὸ φρόνημα καὶ τῷ ἀναστήματι τῆς ἀρετῆς ὑπὸ μεγαλοψυχίας καὶ μεγαλονοίας κεκοσμημένος...». Ὁμοίως πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου περιγραφόμενον μεγαλόφρονα ἄνθρωπον εἶναι καὶ ὁ Πρόσκοπος. Ὁ Πρόσκοπος εἶναι ἕνας ἄνθρωπος εὐσταθοῦς καὶ γενναίοφρονος χαρακτήρος, ἕνας ἄνθρωπος δραστηριότητος καὶ μεγαλεπιβουλίας, καί, ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ἀκέραιος χαρακτήρ. Θὰ προσέθετα ἀκόμη ὅτι ὁ Πρόσκοπος εἶναι ἕνας τέλειος ἄνθρωπος, ὅπως θέλει αὐτὸν ὁ θεὸς Ἀπό-

στολος Ἰάκωβος, ὅστις συνιστᾷ νὰ εἶναι οἱ χριστιανοὶ «τέλειοι καὶ ὀλόκληροι ἐν μηδενὶ λειπόμενοι» (Ἰακώβ. 1,4), ὑπὸ τὴν τελειότητα ταύτην ἐννοουμένης καὶ τῆς ἀπαραιτήτου ὑπομονῆς, διότι ἄνευ αὐτῆς εἶναι ἀδύνατος ἡ προσπάθεια πρὸς τὸ πάντοτε ἀριστεύειν καὶ μεγαλοουργεῖν, καὶ εἶναι ἐξ ἴσου ἀδύνατον νὰ εἶναι τις ἔτοιμος πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀντιξοοτήτων καὶ κινδύνων, ἐνῶ ὁ Πρόσκοπος ὀφείλει νὰ εἶναι ἔτοιμος, κατὰ τὸ Προσκοπικὸν ἀπόφθεγμα καὶ ἀξίωμα «ἔσω ἔτοιμος».

Ὁ ἀνωτέρω ἀναπτυχθεὶς, ὅσον τὸ δυνατόν ἐν συντομίᾳ παραλληλισμὸς τῶν ἀρχῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς πρὸς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Προσκόπου καὶ πρὸς τὰ ἄρθρα τοῦ Προσκοπισμοῦ Νόμου, καταδεικνύει ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καὶ προηγουμένως ἀνέφερα: Ὅτι δηλαδὴ ὁ Προσκοπισμὸς ζῆ καὶ κινεῖται καὶ ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ χριστιανικοῦ συστήματος ζωῆς καὶ δράσεως, καὶ ὅτι ἐκ τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς ἐμπνέεται εἰς τὰς ἠθικάς καὶ ἐδγενεῖς καὶ ἐξυπηρετικὰς τοῦ πλησίον ἀρχὰς αὐτοῦ. Ἴσως εἴπη τις, ὅτι προσεπάθησα νὰ ὑποτάξω τὸ Προσκοπικὸν σύστημα ὑπὸ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς κατὰ Χριστὸν Ἠθικῆς καὶ νὰ θεολογήσω, ἵνα ἠθικολογήσω ἐπὶ τοῦ Προσκοπισμοῦ. Ὁχι. Εἰς τὸν Προσκοπισμὸν εὐρον ταυτότητα ἀρχῶν καὶ δογμάτων καὶ βιωμάτων πρὸς τοιαῦτα τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς. Ἄλλως τε τόσον ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Προσκοπισμοῦ Ἄγγλος Μπέιντεν Πάουελ, ὅσον καὶ ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Προσκοπισμοῦ ἐν Ἑλλάδι ἀείμνηστος Ἀθανάσιος Λευκαδίτης, ἦσαν Χριστιανοὶ καὶ ἄρα μὲ βάσιν τὰς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς ἐκινήθησαν πρὸς ἴδρυσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς κοινοφελούς ταύτης Προσκοπικῆς ὀργανώσεως. Αἱ Προσκοπικαὶ ἀρχαὶ καὶ τὰ ἀξιώματα τὰ Προσκοπικά, τιθέμενα ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, ἀπαστρέπτουν ἀπὸ λαμπρότητα, καὶ οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ σῶμα τοῦτο τῶν Προσκόπων ἀποτελοῦν ἕνα ὑγιέστατον ἠθικῶς, κοινωνικῶς καὶ ἐθνικῶς ὀργανισμὸν, ἔχοντα Νόμον ἐξαιρετοῦ ἀρετολογίας καὶ μέχρις ἡρωϊσμοῦ ἐξικνουμένης ψυχικῆς ἀνωτερότητος.

Βεβαίως, δὲν εἶναι οὔτε τῆς ἰδικῆς μου ἀρμοδιότητος, οὔτε καὶ ἐντὸς τοῦ θέματος τῆς παρούσης Διαλέξεως, νὰ ἀναπτύξω τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν ποικίλην καὶ πλουσίαν δρᾶσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Προσκοπισμοῦ, τῆς παρελθούσης πρώτης πεντηκονταετίας τοῦ βίου του. Περὶ αὐτῶν ὀμιλεῖ ἡ Ἱστορία τοῦ Προσκοπισμοῦ. Ἐνα πάντως εἶναι γεγονός: ὅτι ὁ Προσκοπισμὸς ἀποτελεῖ χρησιμώτατον θεσμὸν ἐντὸς τῆς Κοινωνίας, τόσον πολὺ χρησίμους ὅσον χρησίμους καὶ ὀφέλιμους εἶναι ἡ ὑπαρξίς τοῦ Σχολείου, ὅσον ἐπωφελῆς εἶναι ἡ ὑπαρξίς εὐσεβοῦς καὶ ἐθνικὸφρονος νεότητος.

Ἐν τῷ προσώπῳ ἐκάστου Προσκόπου βλέπει τις ἕνα ἠθικῶς ἄρτιον ἄνθρωπον, ἕνα στρατιώτην τῆς ἀγάπης τῆς δι' ἔργων ἐκδηλουμένης, ἕνα πιστὸν τῆς θρησκείας ὁπαδόν, ἕνα πάνοπλον ἀγωνιστὴν διὰ τὸν εἰδικὸν του πνευματικὸν καταρτισμὸν καὶ

Η ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Η'.

Τὴν ἀντιρρεαλιστικὴν ἀγιογραφίαν τῶν ἱερῶν μορφῶν συμπληροῖ ἡ ὅλη ἀπεικόνισις τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν. Καὶ ταῦτα, ὡς εἰκός, σχεδιάζονται συμφώνως πρὸς τὴν γενικὴν πνευματικὴν ἀρχὴν τῆς ὀρθοδόξου ἀγιογραφίας, δι' ἧς ὑπηρετεῖται ἡ ἰδέα τῆς ἐξαυλώσεως. Τὰ ἐνδύματα προβάλλουσιν ἢ ὑπονοοῦσι τὰ δι' αὐτῶν καλυπτόμενα πνευματικὰ σώματα τῶν ἁγίων. Καὶ ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα σώματα βεβαίως δὲν φαίνονται, διὰ τοῦτο τὰ ἐνδύματα διὰ τῆς ὅλης μορφολογίας αὐτῶν καθίστανται ἔκφρασις τούτων. Τούτου ἕνεκα αἱ ἀπλαῖ πτυχῆι καὶ αἱ εὐρύτεραι κολπώσεις αὐτῶν δὲν ἔχουσι τὴν λεγομένην φυσικότητα, ἥτοι δὲν εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὰς μορφὰς ταύτας, τὰς ὁποίας λαμβάνουσι τὰ ἐνδύματα τὰ καλύπτοντα φυσικῶς τὰ σώματα. Οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' εἰς τινὰς σπανιότερας περιπτώσεις, αἱ πτυχῆι τῶν ἐνδυμάτων δὲν ἔχουσι πλήρη ἀνταπόκρισιν πρὸς τὰ καλυπτόμενα μέλη τῶν σωμάτων. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, χιτῶνες, ἱμάτια, χλαμύδες κ.τ.τ. κολποῦνται ἄν μὴ ἀσχέτως πρὸς τὸν ὄγκον καὶ τὰς κινήσεις τῶν ὑπὸ ταῦτα μελῶν τῶν σωμάτων, ὅμως περισσότερον καὶ

ἐντονώτερον¹ ἢ ὅσον θὰ ἐπέβαλλε φυσικῶς ὁ ὄγκος ἢ ἡ κίνησις τούτων. Σημειοῦμεν τοῦτο ἐνταῦθα διότι πολλάκις παρεξηγεῖται καὶ τοῦτο καὶ θεωρεῖται ἀδεξιότης τῶν ζωγράφων. Βεβαίως τὸ σύνθημα εἶναι εἰς τὴν σχεδίασιν τῶν πτυχῶν τῶν ἐνδυμάτων, ἢ ἀκριβῆς δῆλωσις τοῦ ὄγκου τῶν σωμάτων καὶ τῶν κινήσεων τῶν μελῶν, ἀλλ' ὁ ὑπερτονισμὸς πολλάκις τοῦ σχηματικῆς ρυθμοῦ ὃν λαμβάνει ἡ πτυχολογία πρὸς δῆλωσιν ὑπερβατικότητος καὶ ἡ ὅλη διάθεσις ἐξάρσεως δια παντὸς τρόπου τῆς ὑπερφυσικῆς ἀληθείας καθιστῶσι νόμιμον καὶ δικαιολογημένην τὴν ἀντιφυσικοκρατικὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν.

Εἰς τὰ παλαιότερα κυρίως ἔργα (ἢ καὶ μεταγενέστερα ἀκολουθοῦντα παλαιότερα πρότυπα) ἡ πτυχολογία τῶν ἐνδυμάτων εἶναι ἐντόνως γραμμικὴ. Κάθετοι γραμμαὶ σκοτεινότερου ἢ τὸ ἐνδυμα χρώματος, πολλάκις παραλλήλως βαίνουσαι, δηλοῦσι τὰς πτυχῆς. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου τὰ ἐνδύματα ἀποκτιῶσι

1. Βλ. π.χ. τὸ ἱμάτιον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου τοῦ χωρίου Λαμπιῶτες (Κρήτη), περιόδ. «Ἐκκλησία», Πάσχα 1960. Βλ. καὶ Κ. Κ α λ ο κ ὄ ρ η ἐνθ' ἄν. πίν. XIX (ἄγγελος).

διὰ τὴν προύσπισιν τοῦ ἔχοντος ἀνάγκην συνανθρώπου, ἕνα νομοταγῆ καὶ ἐντιμον καὶ ἀγαπῶντα τὴν πατρίδα αὐτοῦ πολίτην.

Ὡς ἠθικὴ δὲ καὶ ἀναγκαῖα συνέπεια, κατόπιν τούτων, ἐπακολουθεῖ ἡ ὑποχρέωσις ὅλων τῶν ὑγιῶν θρησκευτικῶς, κοινωνικῶς καὶ ἐθνικῶς φρονούντων πολιτῶν, τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀξίας καὶ τῆς σπουδαιότητος ἀλλὰ καὶ τῆς σκοπιμότητος τοῦ Προσκοπισμοῦ, ἀλλαχοῦ καὶ δὴ καὶ μάλιστα ἐν Ἑλλάδι, τῇ φιλιότητι ἡμῶν πατρίδι. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ Προσκοπισμὸς εἶναι ἕνα ἀγαπητὸν καὶ ἐκτιμώμενον παρὰ πάντων Σωματεῖον Νεότητος καὶ δὲν ἀποτελεῖ ἀναχρονισμὸν, ὅπως μεψίμοιροί τινες καὶ περιέργων κοινωνικῶν φρονημάτων ἀνθρωποθεωροῦσιν αὐτόν. Ἀλλὰ μόνον ὁ Προσκοπισμὸς ἀποτελεῖ κάρφος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν κακοβούλων αὐτῶν ἀνθρώπων; Δι' αὐτούς, πᾶσα ἠθικὴ ἀξία, πᾶσα ὑγιῆς κίνησις ἐντὸς τῆς ζωῆς τῆς Κοινωνίας, θεωροῦνται ὡς καταστάσεις ἀσθενικαὶ καὶ ἐξοστρακιστέαι. Τοῦτο δὲ συμβαίνει διότι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ διακρίνουν τὴν ἀξίαν ἀπὸ τὴν μὴ ἀξίαν, τὸ χρήσιμον καὶ ἐπιβλαβές, τὸ καλὸν καὶ τὸ μὴ καλόν. Ἀλλὰ τὸ καλὸν καὶ τὸ χρήσιμον μόνον τῶν ἐπιβάλλοντων, διότι ἀποτελοῦν καὶ αὐτὰ τὴν ἀλήθειαν, ἢ δὲ ἀλήθεια, κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, εἶναι μεγάλη καὶ ὑπερισχύει.

Ἀγαπητοὶ Πρόσκοποι,

Ἡ συμπλήρωσις τῆς πρώτης πεντηκονταετίας, τοῦ ἡμίσεος αἰῶνος τοῦ Προσκοπισμοῦ ἐν Ἑλλάδι, εἶναι γεγονός μεγάλης ἠθικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀξίας, καὶ αἱ ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ ἀγόμενα ἑορταὶ καὶ αἱ γινόμενα ποικίλαι ἐκδηλώσεις πληροῦσιν ἀσφαλῶς ἀπείρου χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως

τὰς ψυχὰς ἀπάντων τῶν Προσκόπων καὶ τῶν φίλων αὐτῶν. Ἀλλὰ ἀκριβῶς, τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι καὶ μία ἀφορμὴ νὰ ὑπενθυμίσητε εἰς τὸν ἑαυτὸν σας, ὅτι ἡ ἀποστολὴ σας ἐντὸς τῆς κοινωνίας εἶναι ἀπαραίτητος καὶ λίαν εὐεργετικὴ, καὶ ὅτι εἴσθε ἐθελονταὶ στρατιῶται τῆς ἀλληλεγγύης, χρυσῆ ἐλπίς τοῦ ἔθνους, καὶ μία ἐκλεκτὴ μερὶς νέων διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Αἱ θρησκευτικαί, ἠθικαὶ καὶ ἐθνικαὶ ἀρχαί, τὰς ὁποίας ἔχετε ἐνστερνισθῆ, ἀποτελοῦν λαμπρὸν καὶ πολυτίμον κεφάλαιον διὰ ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν καὶ διὰ τὴν πατρίδα μας. Ἀποτελεῖτε ὑπόδειγμα πρὸς μίμησιν ὑπὸ τῶν συνομιλήκων σας, καὶ τὸ Προσκοπικόν σας φρόνημα ἐν γένει καθιστᾷ ὑμᾶς ἐκλεκτοὺς παράγοντας τῆς Κοινωνίας τῆς σημερινῆς καὶ τῆς αὔριον. Ἐχοντες πάντοτε ὡς ὀδηγὸν τῆς ζωῆς σας, τὸν Προσκοπικόν σας Νόμον καὶ τὴν Προσκοπικὴν σας ὑπόσχεσιν, τὰ ὁποῖα συμπύκνουν πρὸς ἀκατάλυτα καὶ αἰώνια ἀξιώματα τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, δράσατε ἐπιφελῶς ἐντὸς τῆς πατρίδος ἡμῶν. Προσπαθήσατε ὥστε νὰ μὴ παρεκκλίnete, οὐδὲ κατὰ κεραίαν, ἀπὸ τὸν Προσκοπικόν σας ὄρκον, καὶ κρατήσατε εἰς αἰθέρια ὕψη τὴν Προσκοπικὴν σας τιμὴν. Νὰ εἴσθε ἕτοιμοι πάντοτε διὰ τὸ καλόν, καὶ διὰ νὰ ὑποβάλλεσθε εἰς θυσίας χάριν αὐτοῦ, διότι μόνον αἱ θυσίαι, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πλησίον, ἀξιολογοῦν τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πάντοτε νὰ ἀριστεύετε, κατὰ τὸ ἔμβλημα σας. Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ νύμφη τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἱδρυτοῦ τῆς πολυτίμου Προσκοπικῆς Ὀργανώσεως σας, καὶ ἄς γραφοῦν σελίδες ἐνδόξου δράσεως τοῦ Προσκοπισμοῦ καὶ κατὰ τὴν ἀρχομένην δευτέραν πεντηκονταετίαν τοῦ βίου του.

† Ὁ Θαυμακοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ποιάν τινα επιπεδότητα ἤτοι στεροῦνται τῆς πλαστικότητος, ἢ κυρίως προσλαμβάνουσι κατόπιν. Χαρακτηριστικὰ δείγματα τοῦ εἶδους τούτου ἀποτελοῦσι τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ ἁγ. Δημητρίου ἐν Θεσσαλονίκῃ (7ου αἰ.) καὶ δὴ τὸ ἐκ τούτων εἰκονίζον τὸν ἅγιον ἐν μέσῳ τοῦ ἐπισκόπου 'Ιωάννου καὶ τοῦ ἐπάρχου Λεοντίου². Ὁμοίως γραμμικὴν πτυχολογίαν ἔχομεν εἰς τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ 'Ιουστινιανοῦ καὶ τῆς Θεοδώρας μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτῶν ἐν ἁγ. Βιταλίῳ Ραβέννης (6ος αἰών)³, εἰς τοὺς ἰσοπέδους πρὸς τὸν Χριστὸν μάρτυρας τῆς σχετικῆς πομπῆς τοῦ ναοῦ ἁγ. Ἀπολλινάριου τοῦ Νέου ἐν τῇ αὐτῇ πόλει (6ος αἰ.)⁴, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ σκηνὰς τοῦ βίου τοῦ 'Ιησοῦ⁵. Εἰς τὰς ἐπομένους ἡμῶς περιόδους αἱ πτυχαὶ καθίστανται εὐκαμπτοὶ καὶ ἀνάγλυφοι (ἀποδιδόμεναι μετὰ πολλῆς μάλιστα ἐλευθερίας), οὕτω δὲ ἡ πλαστικότης γίνεται γνώρισμα τῶν ἐνδυμάτων. Θαυμαστὴ εἶναι ἡ τοιαύτη πτυχολογία μάλιστα εἰς τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ Δαφνίου (11ος αἰών). Ἐν ἀντιθέσει δηλ. πρὸς τὴν καὶ ἐνταῦθα παρατηρουμένην γραμμικὴν πτύχωσιν ἐνίων ἐνδυμάτων ὅμως, προφῆται τοῦ τρούλλου, οἱ ἀπόστολοι εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, οἱ ἄγγελοι (ἰδίᾳ εἰς τὴν σκηνὴν τῆς προσευχῆς τοῦ 'Ιωακείμ καὶ τῆς Ἄννης καὶ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ), ὁ 'Ιωάννης πρὸ τοῦ Σταυροῦ καὶ τὰ πλεῖστα ἄλλα ἱερά πρόσωπα φέρουσι τοιαύτης πλαστικότητος ἐνδύματα ὑπενθυμίζοντα ἀναμφιβόλως πτυχολογίας τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος ἀγαλμάτων⁶. Ἐπιτυχῆς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς εἶναι καὶ ἡ πτυχολογία τῶν ἐνδυμάτων εἰς τὰ περιφῆμα ψηφιδωτὰ⁷ τῆς Μονῆς τῆς Χώρας (Καχριεῖ) Κωνσταντινουπόλεως (14ος αἰ.) καὶ εἰς τὰς τοιχογραφίας τοῦ νοτίου παρεκκλησίου⁸ τοῦ αὐτοῦ μνημείου, ἡ ὁποία μάλιστα συμβάλλει εἰς τὴν ραδιονότατα, τὴν κομψότητα καὶ τὴν ὅλην πνευματικὴν εὐγένειαν τῶν μορφῶν⁹. Ἀναμ-

φιβόλως ἐκτάκτως ἐνδιαφέρουσα διὰ τὴν μαλακότητα καὶ εὐκαμπσίαν τῆς εἶναι ἡ πτυχολογία τῶν ἐνδυμάτων τῶν ἱερῶν μορφῶν εἰς τὸ παρά τὸν ἁγ. Δημήτριον Θεσσαλονίκης παρεκκλήσιον τοῦ ἁγ. Εὐθυμίου, ὡς λ.χ. εἰς τὴν σκηνὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου¹⁰, καὶ εἰς τὰς σκηνὰς τοῦ Πρωτάτου ἐν ἁγίῳ Ὄρει¹¹. Δὲν ὑπολείπονται εἰς σπουδαιότητα τὰ βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Σερβίας τοῦ 13ου καὶ 14ου αἰῶνος, τὰ ὁποῖα βεβαίως τελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἀναμφισβήτητον ἐπίδρασιν τῆς τέχνης τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Θεσσαλονίκης. Οὕτω σημειοῦμεν τὰ εὐκαμπτα καὶ πολῦπτυχα ἐνδύματα τῶν ἁγίων εἰς τὰς τοιχογραφίας τῆς Sopotchani¹² (1260-1265) καὶ δὴ τῶν ἁγίων ἀποστόλων εἰς τὴν σκηνὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς

10. Γ. καὶ Μ. Σωτηρίου, ἐνθ' ἄν., Λευκόμα. πίν. 93 β, καὶ πίν. 83.

11. Millet, Athos, πίν. 12,4 13,3 30,2 κ.λ.π. Πρβλ. καὶ Εὐγγόπουλον Μανουὴλ Πανσέληνος, Ἀθήναι 1956 (πίνακες, ὡς 1,2,13.).

12. Ὁ ἀγιογράφος αὐτῆς ὀπωσδήποτε προέρχεται ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὅπως δεῖκνυται τὸ ὅλον ὄφος του. Γνωστὰ δ' ἐξ ἄλλου—ἐκ τῶν σωζομένων ὑπογραφῶν—εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν τῶν τοιχογραφησάντων ναοὺς τῆς Σερβίας ἐπὶ κράτῃ Μιλουτιν προερχομένων ἐκ Θεσσαλονίκης κυρίως καὶ Κ/πόλεως καὶ διδασκάντων τοὺς Σέρβους. Εἶναι λοιπὸν ἔργον βυζαντινὸν αἱ τοιχογραφίαι τῆς Sopotchani, ἡ δὲ φράσις τοῦ O. Mihalji-Merin (ἐπαναλαμβάνοντος γνώμας τῶν νεωτέρων Σέρβων) ὅτι αὐταὶ ἀνήκουσι εἰς τὴν «peinture monumentale médiévale serbe» (κατὰ τὴν γαλλικὴν μετάφρασιν τοῦ βιβλίου ὑπὸ A. Daussy) εἶναι βεβαίως ἀνακριβής (Fresques et Icones,—notes explicatives—μεταξὺ ἀρ. 38 καὶ 39 βλ. καὶ σελ. 12.

2. Ὁραϊὸν ἐγχρωμον ἀπεικόνισιν βλ. εἰς τὸ κλασσικὸν διὰ τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Δημητρίου ἔργον τῶν Γ. καὶ Μ. Σωτηρίου, Ἡ βασιλικὴ τοῦ ἁγ. Δημητρίου Θεσσαλονίκης, Ἀθήναι 1952. Πρβλ. καὶ Volbach—Hirmer, ἐνθ' ἄν. πίν. 217 καὶ Grabar, αὐτόθι σελ. 50.

3. Volbach—Hirmer, ἐνθ' ἄν. πίν. 164-167 (ἐγχρωμοί).

4. Ἐνθ' ἄν. πίν. 55. Πρβλ. καὶ τὸ παλαιότερον Corrado Ricci, Ravenna, Bergamo, εἰκ. 59, ἐνθ' ὀλόκληρος ἡ πομπή.

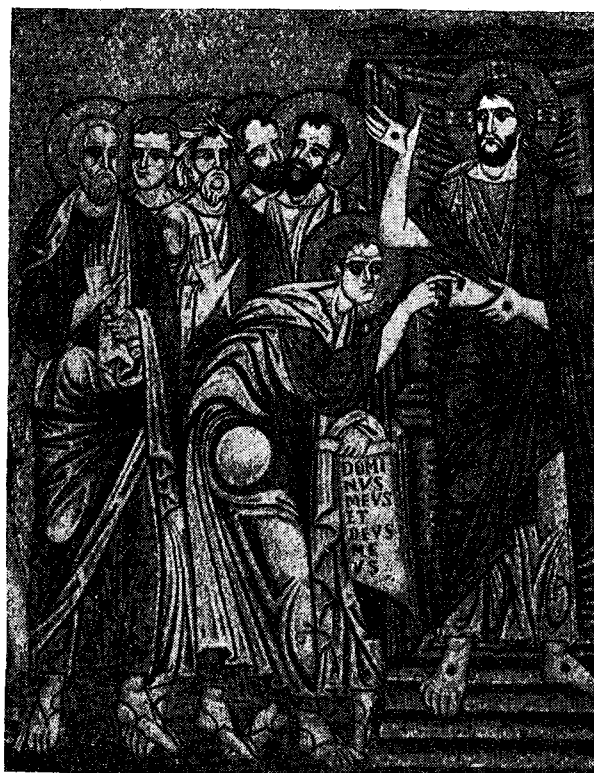
5. Ἐνθ' ἄν. εἰκ. 61-86. Πρβλ. καὶ τὴν γραμμικὴν πτυχολογίαν ψηφιδωτῶν τῆς Νέας Μονῆς Χίου ὡς π. χ. τῆς Σταυρώσεως (γυναῖκες), Λαζάρου κ.ά. Βλ. Orlandos, Monuments byzantins de Chios, Athènes 1930, pl. 19,23.

6. Millet, Daphni, εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

7. Schmitt Th., Kahrie-Dzami, ἐν Δελτίῳ (Izvestija) τοῦ αὐτοκράτορος ρωσ. ἀρχαιολογ. Ἰνστιτούτου Κων/πόλεως, τ. XI, Σόφια 1906. Ἐγχρωμοὺς ἀπεικονίσεις ἐν Grabar, ἐνθ' ἄν. σελ. 133, 137.

8. Διὰ τὰς τοιχογραφίας τοῦ παρεκκλησίου (μετὰ τὸν καθορισμὸν) βλ. Underwood P., ἐν Dambarton Oaks Papers 9,10 τοῦ 1956, 11, τοῦ 1957 κέ. Ἰδίᾳ βλ. τὴν πτυχολογίαν τῆς περιφῆμου εἰς Ἄδου Καθόδου, αὐτ. 9,10 (1956) εἰκ. 66.

9. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουν καὶ διὰ τὰ ψηφιδωτὰ τῶν ἁγ. Ἀποστόλων Θεσσαλονίκης, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὅπως καὶ εἰς τὴν Μονὴν τῆς Χώρας δὲν παρατηρεῖται, νομίζομεν, ἡ ἀπαλότης τῶν πτυχῶσεων, ὅταν ἔχομεν εἰς τὰ μνημονευθέντα ψηφιδωτὰ τοῦ Δαφνίου.

Ἡ ψηλάφῃς τοῦ Θωμᾶ. Ψηφιδωτὸν ἐξ ἁγίου Μάρκου Βενετίας (12ος αἰών).

Θεοτόκου,¹³ καὶ τὴν καταπλησοῦσης ἐλευθερίας καὶ χάριτος πτυχολογίαν τῶν ἐνδυμάτων τῶν ἀποστόλων εἰς τὴν αὐτὴν σκηνὴν καὶ εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου τῆς Gratchanitsa (1321)¹⁴, ὧν μάλιστα τὰς παρυφὰς ἐξαιρούσιν αἱ εἰς γεωμετρικὰ σχήματα ρυθμικῶς κυμαινόμεναι ἀναδιπλώσεις¹⁵ (βλ. παρατιθεμένην εἰκόνα).

Γνώρισμα χαρακτηριστικὸν τῶν πτυχώσεων τούτων τῶν ἐνδυμάτων τῆς ὀρθοδόξου ἀγιογραφίας εἶναι ἀκριβῶς ἡ γεωμετρικῶς σχηματοποιούσα αὐτάς, ρυθμικώτατα, ἀρχὴ καὶ συνήθως κατὰ λόγον τοῦ ὄγκου τῶν ὑπὸ ταῦτα σωματικῶν μελῶν. Αὕτη, τοιουτοτρόπως, παρ' ὄλην τὴν ἐλευθέραν διάπλασιν τοῦ ἐνδύματος, ἀποστερεῖ τὰς πτυχὰς τῆς φυσικότητος (ἦτοι τῆς δουλικῆς μιμήσεως τῆς μορφολογίας τοῦ ἐνδύματος τοῦ καθημερινοῦ ἀνθρώπου) καὶ χαρίζει ἰδιάζουσαν πνευματικότητα καὶ χάριν τόσον εἰς τὸ ἐνδυμα ὅσον καὶ εἰς τὸ ὑπὸ τοῦτο σῶμα. Εἰς τὴν ὑπεραισθητὴν ταύτην τῶν ἐνδυμάτων ἐντύπωσιν τὰ μάλιστα συμβάλλει ὁ ἀντιπραγματικὸς φωτισμὸς. Οὗτος ἐπιτυγχάνεται δι' ἀνοιχτοῦ (ὑπολευκοῦ, ὑποροδίνου κ.τ.τ.) χρώματος, ἦτοι συνήθως διὰ τοῦ χρώματος τοῦ ἐνδύματος ἀλλ' εἰς ἀνοιχτότερον τόνον ἢ καὶ διὰ χρώματος συμπληρωματικοῦ, τιθεμένου κατὰ γωνιώδη σχήματα ἢ κατὰ κηλίδας εἰς τὰ ἐξέχοντα σημεῖα ἢ κατὰ τὰς ἀκμὰς τῶν πτυχώσεων καὶ κατὰ τὴν φορὰν αὐτῶν. Ὁ ζωηρὸς ἰδίᾳ φωτισμὸς ἐπὶ τῶν σκιερότερων ἐνδυμάτων οὐ μόνον συμβάλλει εἰς τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἐξαιρέσεως τῶν μορφῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξαιρεῖ τὴν φωτεινότητα καὶ τὴν λάμψιν τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ὃν συμβολίζει καὶ συντείνει εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ὄλης ὑπερβατικῆς ἀτμοσφαιρας τῆς ἀγιογραφίας¹⁶. Διὰ τοῦ χρωματικῶς ἐπιτυχοῦς καί, κατὰ τὰ ἀπαραίτητα καὶ ἰδιάζοντα σημεῖα, σοφῶς ὑπολογιζομένου φωτισμοῦ τούτου (εἰς ὃν ὄντως μοναδικοὶ ἀνεδείχθησαν οἱ Βυζαντινοί), καθίστανται ἀληθῶς αἰθέρια τὰ ἐνδύματα, ὡς βλέπομεν ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τοὺς πολλακίς μνημονευθέντας ἀγγέλους τῆς Λειτουργίας τῆς Περιβλέπτου ἐν Μυστρῶν, εἰς τοὺς Ἀποστόλους τῆς ἀνωτέρω σημειωθεῖσης Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Gratchanitsa, τῆς Θ. Κοινωνίας τῆς μονῆς Βροντησίου Κρήτης, καὶ εἰς πλῆθος ἕτερον μνημείων¹⁷. Ἄλλοτε πάλιν εἰς τὰ ψηφιδωτὰ καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰς φορητὰς εἰκόνας (κυρίως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου) ὁ φωτισμὸς τοῦ ἐνδύματος εἶναι χρυσοῦς, ἐπιτυγχανόμενος διὰ τῶν, ἐπὶ τῶν ἐξέχοντων μερῶν, χρυσῶν ὠσειδῶν, ἐπιμήκων ἢ συνήθως τριγωνικῶν σχημάτων ἐκ τῶν πλευρῶν

τῶν ὁποίων ἐκκινῶσαι χρυσαῖ γραμμαὶ δηλοῦσι τὰς πτυχώσεις (βλ. ἱμάτιον τοῦ Χριστοῦ τῆς παρατεθείσης, εἰς τὸ προηγούμενον, εἰκόνας τοῦ Δαμασκηνοῦ «Μῆ μου ἄπτου»). Ἐκ τῶν ψηφιδωτῶν ἐνδυμάτων τὸ ἱμάτιον τοῦ Χριστοῦ τῆς εἰς Ἄδου Καθόδου ἐν Νέᾳ Μονῇ τῆς Χίου¹⁸ (11ος αἰὼν) μετὸν κτενοειδῆ φωτισμὸν¹⁹, τὸ μαφόριον τῆς Θεοτόκου τῆς σκηνῆς τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Capella Palatina ἐν Παλέμω²⁰ (12ος αἰὼν), ὁμοίως φωτιζόμενος, ἀποτελοῦσι πρόχειρα παραδείγματα²¹. Εἰς τινὰς τέλος, περιπτώσεις, ὁ ἀντιπραγματικὸς φωτισμὸς σχηματοποιούμενος ἐντονώτερον γεωμετρικῶς, φθάνει μέχρι τῆς δηλώσεώς του διὰ τῶν, προξενούντων ἰδιάζουσαν ἐντύπωσιν, στρογγύλων εὐμεγέθων κηλίδων τιθεμένων ἐπὶ τοῦ ἐνδύματος εἰς τὰ σημεῖα ἀκριβῶς εἰς τὰ ὁποῖα ἀντιστοιχεῖ στρογγύλον ἢ καμπύλον καλυπτόμενον μέλος τοῦ σώματος. Τοιούτου εἶδους ἐνδύματα ἔχομεν π.χ. μετὰξὺ τῶν ψηφιδωτῶν τοῦ ἐν Βενετία ἁγίου Μάρκου. Εἰς τὸν τροῦλλον τὸν ἐκονίζοντα τὴν Ἀνάληψιν αἱ πλείστα μορφαὶ (ἄγγελοι, προφῆται, ἀπόστολοι—προσωποποιήσεις) ἔχουσι ἐπὶ τῶν ἱματίων κατὰ τοὺς μηρούς, ἀγκῶνας, γόνατα, στήθος, τοιαῦτα στρογγύλα φῶτα²². Μάλιστα εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ἀπιστίας τοῦ Θωμᾶ τὸ ἱμάτιον τοῦ ψηλαφοῦντος ἀποστόλου εὐθυγράμμως πτυσσόμενον καὶ ὁμοιοτρόπως φωτιζόμενον κατὰ τὸ ἐν χαλαρώσει ἀριστερὸν σκέλος, φωτίζεται κατὰ τὸ προβάλλον δεξιὸν διὰ τριῶν διαδοχικῶν καθαρῶν γεωμετρικῶν σχημάτων ἦτοι, τοῦ εὐμεγέθους κύκλου, ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸ ἴσχιον (γλουτὸς), τοῦ τραπέζιου, ἀναποκρινόμενου πρὸς τὸν μηρόν καί, τοῦ κυκλικοῦ τμήματος, πρὸς τὴν κνήμην (βλ. παρατιθεμένην εἰκόνα).

Ἀξιοπρόσεκτα εἶναι τὰ ἐνδύματα τῶν ἱερῶν προσώπων καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν χρωμάτων. Καίτοι παρατηρεῖται χρωματικὴ ποικιλία καὶ πλοῦτος, ἐν τούτοις τὰ ἐνδύματα δὲν ἔχουσι χρώματα ἀποκρουστικῆς ζωηρότητος, ἀλλ' ἀντιθέτως, ὑπολογισμὸς καὶ μέτρον διακρίνει τὴν χρῆσιν των. Γλυκεῖαι ἀποχρώσεις τοῦ ἐρυθροῦ, κυανοῦ καὶ πρασίνου καθιεροῦνται διὰ τὰ ἐνδύματα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου, ἐνῶ διὰ τὰ τῶν λοιπῶν ἱερῶν προσώπων αἱ ἀποχρώσεις εἶναι πάντοτε ὀλιγώτερον ζωηραί. Πλῆθος τοιαῦτα δείγματα λαμπροῦ καὶ φωτεινοῦ χρώματος ἐνδυμάτων (τόνων πάντοτε συμμόρφων πρὸς τὸ ὑψηλῆς εὐγενείας κλίμα τῆς ἀγιογραφίας) ἔχομεν εἰς τὰς φορητὰς βυζαντινὰς καὶ μεταβυζαντι-

13. Ἐνθ' ἄν. πίν. 39. βλ. καὶ τὴν ἀνάλογον σκηνὴν (ὁ κενὸς τάφος τῆς Θεοτόκου) εἰς τὴν Stoudenitsa (1314), αὐτ. πίν. 30.

14. Ὁ ἀγιογράφος αὐτῆς συνδέεται μετὴν Θεσσαλονίκην καὶ δὴ μετὸ Πρωτᾶτον (ἄγ. Ὅρος).

15. Petrovic, La peinture Serbe du moyen âge, τ. 1ος Beograd, 1930, πίν. 50, καὶ ἔγχρωμον ἀπεικόνισιν παρὰ Grabar, La peinture byzantine, σελ. 149. Τὴν σκηνὴν τοῦ Λαζάρου βλ. ἐν O. Bihalji Marin, πίν. 57.

16. Βλ. π.χ. τὸν φωτισμὸν τῶν ἐνδυμάτων τῶν ἀγγέλων εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τοῦ Δαφνίου.

17. K. Kαλοκέρη. Αἱ βυζαντινὰ τοιχογραφία τῆς Κρήτης, σελ. 98.

18. Orlandos, ἔνθ' ἄν. πίν. 19 καὶ 20,3.

19. Οὗτος κυρίως ἐφαρμόζεται ἀπὸ τῆς περιόδου ταύτης.

20. Demus, The mosaics of Norman Sicily, London 1949.

21. Ἐκ τοῦ μεγάλου πλῆθους τῶν φορητῶν εἰκόνων, ὀλοκένδεικτικῶς σημειοῦμεν δύο βρεφοκρατούσας Παναγίας (ἰδίᾳ διὰ τὸ ἱμάτιον τοῦ Χριστοῦ) τοῦ Μουσείου Μπενάκη (Ξυγὸ π ο υ λ ο ς, Κατάλογος, πίν. 36 ἀρ. 47, 48) καὶ τὸ ἱμάτιον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν περίφημον εἰκόνα, τὴν παριστώσαν βρεφοκρατοῦσαν τὴν Θεοτόκον, ὀνομαζομένην «ἡ Περίβλεπτος» (14ος αἰ.) καὶ ἀποκειμένην εἰς τὸν ἄγ. Κλήμεντα τῆς Ἀχρίδος (O. Mihajli-Merin, πίν. 69 ἔγχρωμος).

22. Bettini, Mosaici antichi, πίν. XVI, XXI, Βλ. πρὸς τούτους καὶ πίν. LXVIII, LXX κ. ἔ.

νάς εἰκόνας²³. Εἰς τὰ ψηφιδωτὰ χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ σεμνότης τῶν χρωμάτων. Πλὴν τοῦ χρυσοῦ, ὅπερ κυρίως χρησιμοποιεῖται διὰ τὸ ἔνδυμα τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τὰς βασιλικὰς ἀλουργίδας, συνήθεις εἶναι αἱ ἀποχρώσεις τοῦ λευκοῦ (τεφρόν), τοῦ πρασίνου, τοῦ ἐρυθροῦ καὶ κυανοῦ. Λευκὰ εἶναι τὰ ἱμάτια τῶν ἁγίων εἰς τὴν προηγουμένως ἀναφερθεῖσαν πομπὴν ἐν ἁγ. Ἀπολλινάριῳ τῷ Νέῳ τῆς Ραβέννης. Εἰς τὰ ἔνδυμα τῶν ἀποστόλων τοῦ τρούλλου (Ἀνάληψις) τῆς ἁγ. Σοφίας Θεσσαλονίκης, τῶν προφητῶν τοῦ τρούλλου τοῦ Δαφνίου κ.λ.π. παρὰ τὴν χρῆσιν διαφόρων χρωμάτων, ὅμως εἰς γενικὸς ἀνοικτός, τεφρόχρους τόνος, κυριαρχεῖ. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὰς ἐπικρατούσας μεγάλας ὑπολεύκους ἢ τεφροχρούς φωτεινὰς κηλίδας, γραμμὰς κλπ., δι' ὧν ἐξαιρῶνται αἱ ἀποχρώσεις τῶν πολυπύχων ἔνδυμάτων. Οὕτω εἰς τὴν γενικὴν ἐνότητά τοῦ φωτός ἀτονεῖ ἡ ἐντύπωση τῶν κυρίως χρωμάτων τῶν ἔνδυμάτων. Τοῦτο ὅμως οὐδὲν ἀποτελεῖ μειονέκτημα, ἤτοι οὐδὲν διὰ τοῦτου δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση τῆς ψυχρᾶς μονοχρωμίας. Διότι ἀντιθέτως, ἡ τέχνη κατάρθρωσε διὰ τῆς ἐνότητος τοῦ ἐπιβαλλομένου χρώματος— ὅπερ πάλλεται ἕνεκα τῶν ὑπολογισμένων ἀποχρώσεων τῆς πτυχολογίας—νά συνδέσῃ περισσώτερον τὰς ἱερὰς μορφὰς πρὸς ἀλλήλας, ἐντάσσουσα αὐτάς εἰς μίαν ὑψηλότεραν ἐνότητα μορφολογικῆς συνθέσεως, δι' ἧς ἀναντιλέκτως χαρακτηρίζεται καὶ ἐξαιρεται ἡ πνευματικὴ καθαρότης αὐτῶν. Τὴν πνευματικὴν αὐτὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἐν αὐτῇ συγγένειαν τῶν ἁγίων μορφῶν, ἣν ὑποσημαίνει ἡ ἡμετέρα ἀγιογραφία διὰ τῆς ἐνότητος τοῦ ἐπ' αὐταῖς ἐπιχειρομένου φωτός, ἐκφράζει αὐτὴ μάλιστα καὶ διὰ τῶν λευκῶν ἔνδυμάτων. Πόσον τοῦτο εἶναι ὀρθὸν γίνεται δῆλον καὶ ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Rossano (Καλαβρία) τοῦ θου αἰῶνος τοῦ εἰκονίζοντος, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν παραβολὴν τῶν δέκα Παρθένων. Ἐνταῦθα ἐνῶ αἱ πέντε μωραὶ παρίστανται φέρουσαι ποικιλόχρωμα, ζωρὰ καὶ ἐντυπωσιακὰ ἔνδυμα, αἱ πέντε φρόνιμοι, ἀντιθέτως, εἰκονίζονται ἡμφιεσμένοι τὰ σεμνὰ λευκὰ ἔνδυμα, σύμβολα τῆς καθαρότητος καὶ τῆς ὅλης ἀρετῆς τῶν²⁴.

Ὅ,τι εἴπομεν ἀνωτέρω διὰ τὰ ἔνδυμα εἰς τὰ ψηφιδωτὰ τῆς ἁγ. Σοφίας Θεσσαλονίκης καὶ εἰς τὸ Δαφνίον, τὰ αὐτὰ ἰσχύουν, περισσώτερον ἢ ὀλιγώτερον, καὶ διὰ τὰ ἔνδυμα εἰς ἄλλα μνημεῖα, ὡς εἰς τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ Λεβαδείας, τῆς ἁγ. Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Capella Palatina τοῦ Παλέρμου, τῶν ἁγ. Ἀποστόλων τῆς μακεδονικῆς πρωτευούσης, τῆς Μονῆς τῆς Χώρας (Καχριε) Κωνσταντινουπόλεως. Βεβαίως ὑπάρχουσι διαφοραὶ μεταξὺ τῶν ἔνδυμάτων τῶν χρονικῶς ἀπε-

23. Περί αὐτῶν ἀπειρος ἡ βιβλιογραφία καὶ ἀπειρα τὰ παραδείγματα. Ὅπως ἐνδεικτικῶς, ὡς πρόσφατον καὶ ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρον, μνημονεύομεν τὸ δίτομον ὑποδειγματικὸν ἔργον τῶν Γ. καὶ Μ. Σωτηρίου. Εἰκόνας τῆς Μονῆς Σινᾶ, Ἀθῆναι 1956, 1958 καὶ τό: Walter Felicetti-Liebenfels, Geschichte der byzantinischen Ikonenmalerei, Olten-Lausanne, 1956.

24. M u n o z A., Codex purpureus Rossanensis, Roma MCMVII, πίν. IV. Ἐγχρωμον ἀπεικόνισιν παρὰ Grabar, ἐνθ' ἁν., σελ. 163.

χόντων καὶ τεχνοτροπικῶς διαστελλομένων μνημείων τούτων, ὅμως κοινὸν αὐτῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, εἶναι τὰ ἀπαλὰ καὶ σεμνὰ χρώματα, ἢ ἔλλειψις τῶν «κραυγαζόντων» ὀξέων τόνων, τοῦ ἐρυθροῦ, τοῦ κυανοῦ κ.τ.τ. Διότι καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς χρησιμοποιοῦνται λ.χ. τὰ ἐρυθρὰ ἢ κυανὰ χρώματα, ταῦτα τίθενται εἰς μαλακατέρους τόνους (ὑπέρυθρον, ὑποροδινόν, ἢ ὑποκύανον) ἢ μετριάζονται διὰ τῶν ζωρῶν ὑπολεύκων φώτων, ἢ περιορίζονται διὰ παραθέσεως ἑναρμονιζομένου πρὸς ταῦτα χρώματος προβάλλοντος ἔνδυματος τοῦ ἰδίου ἢ ἑτέρου προσώπου, πάντοτε δὲ ὑπολογίζεται ἡ θέσις αὐτῶν ἐν τῇ ὅλῃ συνθέσει, μάλιστα δὲ ἐν σχέσει πρὸς τὸ βάθος (fondo) τῆς ἀγιογραφίας. Οὕτω π.χ. τοῦ ἀποδοθέντος διὰ ζωρῶν κυανοῦ χρώματος μαφορίου τῆς Θεοτόκου, εἰκονιζομένης βρεφοκρατούσης μεταξὺ τοῦ Ἰωάννου Β' Κομνηνοῦ καὶ τῆς Εἰρήνης εἰς τὸ ψηφιδωτὸν τοῦ νάρθηκος τῆς ἁγ. Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως (12ος αἰὼν), μετριάζεται ἡ ἐντύπωση ὡς ζωροῦ χρώματος, οὐ μόνον διότι συνδέεται πρὸς τὸ κυανὸν ὅπερ ὑπάρχει ἐπὶ τῶν ἔνδυμάτων τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ἱματισμὸς καὶ ὁ φωτιστέφανος τοῦ Χριστοῦ, ὃν πρὸ αὐτῆς κρατεῖ ἡ Θεοτόκος, εἶναι χρυσοῦς, ὅπως χρυσοῦν εἶναι καὶ ὅλον τὸ βάθος τῆς παραστάσεως. Ἀλλὰς λέξεσιν εἰς τὴν χρυσοῦν ἀτμόσφαιραν τοῦ ψηφιδωτοῦ (ἀήρ) προβαλλόμενον τὸ κυανὸν μαφόριον τῆς Παρθένου καὶ περιοριζόμενον ὑπὸ τοῦ ὀλοχρύσου ἔνδυματος τοῦ Χριστοῦ ἑναρμονίζεται πλήρως ἐν τῇ ὅλῃ συνθέσει. Τὴν διαδοχὴν αὐτὴν χρυσοῦ βάθους (fondo), κυανοῦ ἔνδυματος καὶ χρυσοῦ παιδίου ἔχομεν καὶ εἰς τὸ ψηφιδωτὸν (διὰ τὸ μνημονεύσωμεν ἕτερον παράδειγμα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ θρόνου Χριστοῦ μεταξὺ τοῦ Κωνσταντίνου Μονομάχου καὶ τῆς Ζωῆς (11ος αἰ.), μετὴν διαφορὰν βεβαίως ὅτι τὴν θέσιν τοῦ χρυσοῦ Παιδὸς (Χριστοῦ) κατέχει ἐνταῦθα τὸ

Ὁ ἐπιτάφιος θρῆνος. Λεπτομέρεια βυζαντινῆς τοιχογραφίας εἰς Νέρεζι Σερβίας, τέλους τοῦ 12ου αἰῶνος.

χρυσούν μέγα Εὐαγγέλιον ὅπερ κρατεῖ ὁ Κύριος²⁵. Τὸν ἴδιον αἰῶνα, εἰς τὴν Νέαν Μοῆν Χίου, τὸ βαθέως κυανοῦν ἱμάτιον τοῦ Χριστοῦ τῆς σκηῆς τῆς εἰς Ἄδου Καθόδου, συνδέεται καὶ ἑναρμονίζεται πρὸς τὸ χρυσοῦν βάθος τῆς παραστάσεως διὰ τῶν κυριαρχουσῶν χρυσῶν γραμμικῶν, ὡς εἶδομεν, πτυχώσεων καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ²⁶ χρυσῶν κτενοειδῶν φάτων. Τὸν ἐπόμενον αἰῶνα, εἰς τὸ ψηφιδωτὸν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν Capella Palatina τοῦ Παλέρμου τὸ κυανοῦν μαφόριον τῆς Παρθένου κατήνησεν ὀλόχρυσον ἐκ τοῦ περιχέοντος τοῦτο χρυσοῦ φωτισμοῦ, οὕτω δὲ συνεδέθη ἄρμονικώτατα πρὸς τὸ χρυσοῦν βουνὸν τοῦ σπηλαίου καὶ πρὸς τὸ ὅλον χρυσοῦν βάθος τῆς σκηῆς. Ὅπως εἰς τὸ Δαφνὶ οὕτω καὶ ἐνταῦθα διὰ τοῦ φωτισμοῦ ἀτονεῖ ἡ ἐντύπωσις τοῦ χρώματος τοῦ ἐνδύματος (κυανοῦν), ἐπικρατοῦντος τοῦ χρώματος τοῦ φωτισμοῦ (χρυσούν) ὅπερ, πανταχοῦ διαχεόμενον, ἐνοποιεῖ τὴν ὅλην σύνθεσιν²⁷.

Ἀναλόγους παρατηρήσεις ἔχομεν καὶ διὰ τὰ χρώματα τῶν ἐνδυμάτων εἰς τὰς τοιχογραφίας. Παρὰ τὰ πλεονεκτήματα αὐτῶν ἐναντι τῶν μωσαϊκῶν, λόγῳ τῆς ἀμέσου χρήσεως τῶν χρωμάτων καὶ τῆς εὐχρείας τοῦ λεπτολόγου χρωστήρος, ὅμως εἰς τὰ καλλίτερα καὶ κλασσικώτερα ἔργα τοῦ εἴδους, τὰ ἐνδύματα ἀποδίδονται δι' ἀπαλῶν χρωμάτων ἀνταποκρινομένων καὶ ἐδῶ πλήρως πρὸς τὴν εὐγένειαν τῶν εἰκονιζομένων προσώπων καὶ συμβαλλόντων εἰς τὴν ὅλην ὑπερβατικὴν ἀτμόσφαιραν τῆς ἀγιογραφίας. Καὶ ἐνταῦθα ὅμως τὰ ἀπαραίτητα ζωηρὰ χρώματα τῶν ἐνδυμάτων—ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ ρεαλιστικώτερον πνεῦμα τῶν χρόνων—ἑναρμονίζονται ἄριστα ἐν τῇ συνθέσει πρὸς τὸ κυανοῦν βάθος, ὅπερ, ἀντὶ τοῦ χρυσοῦ, ἐπικρατεῖ εἰς τὰς τοιχογραφίας²⁸. Εἰς τὰς τοιχογραφίας τῆς Sopotchani²⁹ (διὰ τὰ ἀρκεσθῶμεν μόνον εἰς αὐτὴν), συμπιπτούσας χρονολογικῶς μετὰ τὸ κορύφωμα τῆς ἀναγεννήσεως τῶν Παλαιολόγων (β' ἡμισυ 13ου αἰῶνος), τὰ ἐξαιρετοῦ τεχνικῆς ἐκτελέσεως ἐνδύματα ἔρχονται νὰ συμπληρώσουν τὴν εἰκόνα τῆς πνευματικότητος ἣν ἐμφανίζουσιν ἐν συνόλῳ αἱ φυσιογνωμίαι. Οἱ ἀπόστολοι π.χ. ἐνταῦθα, οἱ προσερχόμενοι ἐν παρατάξει διὰ τὰ κοινωγήσωσι ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Χριστοῦ φοροῦσι πάντες χιτῶνας κυανοῦς, ζωηρῶς κατὰ τὰς παρυφὰς φωτιζομένους, ἐνῶ τὰ μαλακῶς πτυχούμενα ἱμάτια αὐτῶν ἐναλλάσσονται ἄρμονικῶς εἰς χρωματισμοὺς ἰώδους, πρασίνου καὶ

ὑποκυάνου, οἷτινες ἀποκτῶσιν ἐκπαγλὸν λαμπρότητα διὰ τοῦ πλουσίου φωτισμοῦ ἐκ τῶν ἰδίων χρωμάτων, ἀλλ' εἰς ἀνοικτοὺς τόνους. Διὰ τῶν κυανῶν χιτῶνων συνδέονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸ κυανοπράσινον ἔδαφος, ἐφ' οὗ βαδίζουσιν, ἐνῶ διὰ τῶν ἰωδῶν φωτεινῶν ἱματίων τῶν πρὸς τὸ κίτρινον βάθος, πρὸ τοῦ ὁποίου (κατ' ἀνάμνησιν τοῦ χρυσοῦ τῆς τέχνης τῶν ψηφιδωτῶν), προβάλλονται τὰ σώματά των. Τοιουτοτρόπως οἱ ἀπόστολοι, ἐξαστράπτοντες τοῖς ἱματίοις καὶ ἔχοντες «ὕψηλαῖς ταῖς φρεσίν» — ὡς δεῖκνυει ἡ πλήρους μεταρσιώσεως πλαστικὴ τῶν προσώπων των— προσέρχονται διὰ τὰ ἀπολαύσωσι «ξενίας Δεσποτικῆς καὶ ἀθανάτου Τραπεζῆς». Ποίαν σημασίαν ἔχει διὰ τὴν ὀρθόδοξον λατρείαν ἡ οὕτω, διὰ τῶν σχημάτων καὶ χρωμάτων τῆς τέχνης, ἐπιτυγχανομένη πρόκλησις εἰς τοὺς πιστοὺς τοῦ ρίγους τοῦ Μυστηρίου (ἦτοι τῆς Θ. Εὐχαριστίας), δὲν εἶναι, βεβαίως, ἀνάγκη καὶ πάλιν νὰ εἴπωμεν.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤ. Δ. ΚΑΛΟΚΥΡΗΣ

Ἐφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἄποστολοι. Λεπτομέρεια βυζαντινῆς τοιχογραφίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐκ τῆς Σερβικῆς Gratchanitsa (1321).

25. Whittemore Th., The Mosaics of St. Sophia at Istanbul, The Mosaics of the Narthex, Oxford 1933, 7, ἔγχρωμον ἀπεικόν. παρὰ Grabar, σελ. 99.

26. Ἀπεικόνισιν ἔγχρωμον βλ. ἐνθ' ἄν. σελ. 108.

27. Ἀπεικόνισιν ἔγχρωμον, ἐνθ' ἄν. σελ. 130.

28. Αἱ τοιχογραφίαι τῆς Santa Maria Antiqua Ρώμης, τοῦ Castelseprio Μιλάνου, εἶτα δὲ τῆς ἀγ. Σοφίας τῆς Ἀχρίδος, τοῦ ἀγ. Παντελεήμονος εἰς Νέρεζι, τῆς Sopotchani (Σερβία), τοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἀγ. Εὐθυμίου εἰς τὸν ναὸν ἀγ. Δημητρίου Θεσσαλονίκης, τοῦ παρεκκλησίου τῆς Μονῆς τῆς Χώρας Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Πρωτάτου, τῆς Stoudenitsa, τῶν ναῶν τῆς Καστορίας, τοῦ Μυστρά, τῆς Κρήτης, τῆς Ρόδου τοῦ ἀγ. Ὁρους (ὡς ἡ Λαύρα) καὶ πλῆθος βεβαίως ἑτέρων μνημείων, προσφέρουσι τοιαῦτα ἐξαιρετὰ δείγματα.

29. Ἐγχρωμον ἀπεικόνισιν ἐν Fresques et Icones, πίν. 44.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ μετ' ἐλπίδων.

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν δέον νὰ ἐξαρθῆ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Ἐκκλησίας» τὸ ἔργον τῆς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συγκροτηθείσης Ἐπιτροπῆς πρὸς καταρτισμὸν ἐνιαίων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων.

Αὕτη οὐ μόνον ἐπεράτωσε κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν νέων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἀτινα καὶ ὑποβλήθεντα τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἔτυχον τῆς ἐγκρίσεως Αὐτῆς, ἀλλ' ἐμελέτησε καὶ τὰς δύο θεμελιώδεις προϋποθέσεις ἐπιτυχίας τῆς καθ' ὅλου Κατηχητικῆς προσπάθειας, ἤτοι τὸ θέμα τῶν ἐποπτικῶν μέσων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων (εἰκόνες, μορφωτικαὶ ταινίαι κ.λ.π.), ὡς καὶ τὸ ζήτημα τοῦ καταρτισμοῦ καταλλήλων Κατηχητῶν.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἀμφότερα τὰ ζητήματα ταῦτα εἶναι ὑψίστης σπουδαιότητος διὰ τὸ καθ' ὅλου Κατηχητικὸν ἔργον. Τὰ συγκεκριμένα, ἀλλὰ καὶ στοιχοῦντα τῇ ὀρθοδόξῳ παραδόσει, ἐποπτικὰ μέσα θὰ καταστήσουν τὴν κατηχητικὴν διδασκαλίαν πλέον ἐλκυστικὴν καὶ τελεσφόρον. Ὁ καταρτισμὸς δὲ καταλλήλων κατηχητῶν θὰ συντελέσῃ, ὥστε νὰ μὴ ἀποβῆ τὸ ἔργον τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἀντλήμα εἰς πύθον Δαναίδων. Ὅθεν ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως ἔνθεν μὲν προταθῆ εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον ἢ ἰδρυσις Κατηχητικῶν Φροντιστηρίων καὶ Σχολῶν πρὸς καταρτισμὸν ἢ μετεκπαίδευσιν κατὰ πάντα ὁρίστων Κατηχητῶν, ἐτέρωθεν δὲ ἐκδοθῆ «Ἐγκόλπιον τοῦ Κατηχητοῦ», δέον νὰ χαιρετισθῆ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ μετ' ἐλπίδων πολλῶν.

'Ενοριακὰ Κέντρα Νεότητος.

'Ἐν σπουδαίᾳ δέον νὰ παρατηρηθῆ, ὅτι κατὰ τὴν πορείαν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἢ ἐν τῇ προηγουμένη παρατηρήσει μνημονευθεῖσα Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων διεπίστωσε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναλήψεως ἐντόνου προσπάθειας πρὸς μεταβολὴν βαθμίδου καὶ κατ' ὀλίγον τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων εἰς Ἐνοριακὰ Κέντρα Νεότητος. Τοιοῦτοτρόπως ταῦτα δὲν θὰ περιορίζωνται εἰς τὴν παροχὴν μιᾶς ὥριαίας καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίας νοησιαρχικοῦ χαρακτήρος, ἀλλὰ θὰ ικανοποιῶσι πάσας τὰς ἀξιολογικὰς ῥοπὰς τῆς ψυχῆς τῶν νέων, π.χ. διὰ τῆς ἀγνῆς ψυχαγωγίας, διὰ τῆς ἐκδρομῆς, διὰ τῆς μουσικῆς, διὰ τῆς λογοτεχνίας, διὰ τοῦ ἀγνοῦ θεάματος, διὰ τῆς ἐνοριακῆς βιβλιοθήκης, διὰ τῆς ἐπισκέψεως μουσείων ἢ μνημείων ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὰς λειτουργικὰς μᾶς τέχνας, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος μὲ ἐπισκέψεις εἰς νοσοκομεῖα, φυλακὰς κ.τ.τ..

Ὡς εἶναι ὄχι μόνον τὰ Ἐνοριακὰ Κέντρα Νεότητος θὰ ἀποτελέσουν τὸ τελεσφόρον ἀντίρροπον ἐναντίον τῶν φθοροποιῶν διὰ τοὺς νέους ἐπιδράσεων τοῦ καταπεπτωκότος κοινωνικοῦ περιβάλλοντος. Εἶναι δὲ εὐτύχημα, ὅτι παρὰ πλείους

Ἱ. Μητροπόλεσι ἤρχισε προσπάθεια πρὸς ἀνέγερσιν σχετικῶν αἰθουσῶν καὶ ἰδρυσιν ἐκκλησιαστικῶν κέντρων καὶ λεσχῶν νεότητος. Θὰ ἦτο δὲ εὐχρῆς ἔργον, τὸ νὰ μὴ ἐκδίδηται ἐν τῷ μέλλοντι ἄδεια ἀνεγέρσεως νέου ναοῦ, ἐὰν τὸ ἀρχιτεκτονικὸν σχέδιον δὲν προβλέπῃ καὶ τὴν παρ' αὐτὸν ἀνέγερσιν τῶν αἰθουσῶν, αἵτινες θὰ εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὸ καθ' ὅλου ποιμαντικὸν καὶ κατηχητικὸν ἔργον τῆς ἐνορίας. Μόνον τοιοῦτοτρόπως ὁ ὀρθόδοξος ναὸς θὰ καταστῆ καὶ πάλιν «κέντρον πάσης τῆς πνευματικῆς κινήσεως τῆς ἐνορίας, ὡς συνέβαινε ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ».

300.000!

Τὸ ὅτι τὸ ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» ἐκδιδόμενον καὶ δωρεὰν διανεμόμενον ἐκλεκτὸν φυλλάδιον «Φωνὴ Κυρίου» κυκλοφορεῖ καθ' ἑκάστην Κυριακὴν εἰς τριακοσίας χιλιάδας φύλλων εἶναι τι, ὅπερ πρέπει νὰ τονισθῆ ὅπως ἰδιαιτέρως.

Τὸ εὐχάριστον καὶ ἐλπιδοφόρον τοῦτο γεγονός σημαίνει, ὅτι «τριακοσῖαι χιλιάδες ἑλλήνων ἐκάστην Κυριακὴν δέχονται μετὴν «Φωνῆ» Κυρίου» τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας· τροφοδοτοῦνται μὲ τὰς ἀληθείας τῆς πίστεως· ζοῦν μὲ τὰς ἰδίας σκέψεις καὶ συναισθήματα· ἀποτελοῦν τοὺς κρῖκους τῆς χροστῆς ἀλυσίδος, ποὺ ἀπλώνει τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλην τὴν χώραν μας. Δὲν εἶναι αὐτὸ ἀπλῶς ἐν φυλλάδιον οἰκοδομῆς. Εἶναι ἐν μήνυμα ἐλπίδος, καὶ πίστεως. Ἐν ἄγγελμα ψυχικῆς ἀναστάσεως. Ἐν σύνθημα δημιουργίας μιᾶς καλυτέρας κοινωνίας».

'Αποδεικνύουν τὴν ζωτικότητά.

Αἰ περὶ τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας καταφθάνουσαι εἰς ἡμᾶς πληροφορίες ἀποδεικνύουν τὴν ζωτικότητα ταύτης καὶ τὴν συνεχιζομένην πνευματικὴν πρόοδον αὐτῆς, παρὰ τὸ γεγονὸς, ὅτι τὸ κομμουνιστικὸν καθεστῶς συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως προσπαθεῖ νὰ ὑποσκάψῃ τὰ θεμέλια αὐτῆς.

Ἡ ζωτικότης αὕτη ἀποδεικνύεται ἐν πρώτοις ἐκ τῶν περὶ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἐκθέσεων τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν Ῥωσίαν, οἵτινες τονίζουσι, ὅτι ἐκκλησιάζονται ἀκόμη καὶ νέοι, ἐξ ὧν μάλιστα πνεύονται καὶ αἱ τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, οὐδόλως πάσχοντος ἐκ λειψανδρίας.

Ἄλλ' ἢ πλέον χαρακτηριστικὴ ἐκδήλωσις τοῦ δυναμισμού τῆς Ἐκκλησίας ταύτης εἶναι τὸ ὅτι αὕτη μετὰ θάρρους ἀφώρισε τὸν ὑπὸ τοῦ ρωσικοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος προστατευόμενον καὶ προβαλλόμενον πρόην πρωθυερέα καὶ κατηχητὴν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λένινγκραντ Ἀλέξανδρον Ὀσιπόφ, προπαγανδίζοντα—ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν κομμουνιστικῶν ἀρχῶν—τὴν ἀθεΐαν καὶ μυκτηρίζοντα τὴν εἰς Θεὸν πίστιν.

Ἡ σθεναρὰ αὕτη πράξις τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ ἡγέται ταύτης ἀρχίζουσι νὰ

έγκαταλείπουν την στάση της παθητικής αντίστασης και να χρησιμοποιούν τα εις την διάθεσιν αὐτῶν πνευματικά μέσα πρὸς περιφρούρησιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν ἐχθρῶν της. Ἄς εὐχρηθῶμεν, ὥστε ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἴδωμεν καὶ ἄλλας παρομοίας εὐθαρσεῖς ἐκδηλώσεις αὐτῶν πρὸς τὴν κατεῦθυσιν ταύτην. Ἦλθε πλέον ὁ πρὸς τοῦτο καιρὸς, ὡς ἀπέδειξε καὶ ἡ ἐναντι τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος κριτικὴ στάσις τοῦ πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἀποθανόντος Παστερόν, ὅστις ἐνεταφιάσθη μετὰ πάσης ἐκκλησιαστικῆς τιμῆς ὡς πιστὸν τέκνον τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Κατὰ πάντα εὐστοχος.

Ἡ ἀπόφασίς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως εἰς τὸν νεόκτιστον τετραώροφον «Οἶκον φοιτητρίας» (παρὰ τὴν Ἀγ. Βαρβάραν—Αἰγάλεω) λειτουργήσῃ τμήμα θερινῆς περιόδου, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ γίνωσι δεκταὶ νεάνιδες προετοιμαζόμεναι διὰ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις πασῶν τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, ὑπῆρξε κατὰ πάντα εὐστοχος καὶ εἶναι ἀξία ἰδιαίτερας ἐξάρσεως.

Αἱ ὑποψήφια κατὰ τοὺς μῆνας τῆς προπαρασκευῆς των διὰ τὰς ἐξετάσεις των δὲν θὰ ὑποβοηθηθῶσι μόνον ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς θαλαπρωγῆς τοῦ Ἰδρύματος, τῆς ἀριότητος τῶν ἐγκαταστάσεων αὐτοῦ, τοῦ ὑγιεινοῦ τῆς τοποθεσίας καὶ τῆς παρεχομένης ἐπαρκοῦς καὶ ἐπιμελημένης τροφῆς. Ἐπὶ πλέον αὐταὶ θὰ λάβωσι καὶ ἐκλεκτὴν πνευματικὴν τροφήν, ὑποβοηθούμεναι εἰς τὸν ὑγιᾶ πνευματικὸν προσανατολισμὸν των. Τοιοῦτοτρόπως οὐ μόνον θὰ ἀποφύγωσι πλείστους ἐκ τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐλλοχεόντων πνευματικῶν κινδύνων, ἀλλὰ καὶ θὰ γαλουχηθῶσιν ἐν γνησίῳ ἐκκλησιαστικῷ πνεύματι, τοῦθ' ὅπερ ἐγγυᾶται τὴν περαιτέρω πρόοδον αὐτῶν.

Μέγας κίνδυνος.

Τὸ πρόβλημα τῶν ἀδιορίστων θεολόγων γίνεται ὄλονεν καὶ περισσότερον ἀνησυχητικόν. Πολλοὶ ἑκατοτάδες ἐξ αὐτῶν παραμένουν ἀνευ ἐργασίας, ἐπιδιώκοντες νὰ ἐξασφαλίσουν ἓνα οἰονδήποτε μισθὸν εἰς οἰανδήποτε θέσιν. Τοιοῦτοτρόπως, ἐνῶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔχουν εἰς τὴν ἀρχὴν ὄνειρα νὰ ἐργασθοῦν ὡς θεολόγοι, κατανοῦν εἰς τὰς πλέον ἀπιθάνους θέσεις καὶ ἐργασίας, ὅπως ξένας πρὸς τὴν θεολογικὴν των ιδιότητα.

Τὸ κακὸν αὐτὸ πρέπει νὰ σταματήσῃ. Καὶ θὰ σταματήσῃ μόνον, ὅταν οἱ ἀρμόδιοι ἐκκλησιαστικοί, πανεπιστημιακοὶ καὶ πολιτειακοὶ παράγοντες συνεργασθοῦν πρὸς τελεσφόρον ἀντιμετώπισίν του. Ἐν πρώτοις θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ τὸ θέμα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰσαγομῶν εἰς τὰς Θεολογικὰς μας Σχολὰς. Ἐπειτα ἰδιαίτατα πρέπει νὰ καταβληθῇ προσπάθεια, ὥστε ἀφ' ἑνὸς νὰ αὐξάνηται ὁ ἐκκλησιαστικὸς ζήλος τῶν σπουδάζοντων τὴν ἱερὰν ἐπιστήμην καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ δημιουργηθῶσι εἰδικαὶ θέσεις δι' αὐτοὺς ἐν διαφόροις ἐκκλησιαστικοῖς ἰδρύμασιν. Ὡσαύτως ἢ ἐν τῷ μέλλοντι ἀνάπτυξις τοῦ θεομοῦ τῶν θεολόγων—Κατηχητῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀπορροφήσῃ μέγαν ἀριθμὸν θεολόγων, διακρινομένων ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ

ἐκκλησιαστικῷ ζήλῳ, οἵτινες θὰ εἶχον τὴν δυνατότητα νὰ ἀφιερῶσιν τὰς δυνάμεις των ἰδίᾳ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἐνοριακῶν κέντρων Νεότητος.

Ἀνάγκη ἐπαγρυπνήσεως.

Καθημερινῶς ἀναγγέλλεται ὑπὸ τοῦ Τύπου ἢ σὺλληψις σπειρῶν κλεπτῶν βυζαντινῶν ἀγίων εἰκόνων καὶ ἄλλων μνημείων τῆς βυζαντινῆς τέχνης, οἵτινες εἶχον ἀναγάγει εἰς ἐπάγγελμα τὴν κλοπὴν αὐτῶν καὶ τὴν διοχέτευσιν αὐτῶν εἰς τὰς ξένας καλλιτεχνικὰς ἀγοράς.

Τὸ γεγονός αὐτὸ προκαλεῖ βεβαίως αἰσθήματα ἀνακουφίσεως διὰ τὴν ἀξίεπαινον δραστηριότητα τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπογοήτευσιν διὰ τὴν ἀδιαφορίαν, τὴν ὁποίαν ἀκόμη δεικνύουν πολλοὶ ἐκ τῶν ἐχόντων ὑποχρέωσιν, ὅπως καταβάλλωσι πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν διάσωσιν τῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν τῶν προγόνων μας. Οὐ μόνον πρέπει νὰ ἀπαγορευθῇ ἢ παντὸς εἴδους ἐμπορία τῶν θησαυρῶν τούτων καὶ νὰ ἐπιβληθῶσιν αὐστηρόταται κυρώσεις εἰς τοὺς διαφόρους ἀρχαιοκαπηλοὺς, ἀλλὰ καὶ νὰ διαφωτισθῇ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπαγρυπνήσεως πρὸς περιστολὴν καὶ ἐξάλειψιν τοῦ συνεχιζομένου κακοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἀρχιμ. Ἀλεξ. Γ. Καντώνη, Φωτεινὰ σήματα.

Ὁ καὶ ἐξ ἄλλων δημοσιευμάτων γνωστὸς πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀλέξανδρος Καντώνης ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς κομψὸν τεύχος ἐκ 240 σελίδων μετὸν τίτλον «Φωτεινὰ σήματα». Πρόκειται περὶ συλλογῆς 57 Κυριακῶν ὁμιλιῶν, ἐκάστη τῶν ὁποίων φέρει ἰδίαν ἐπιγραφὴν καὶ ρητὸν ἐκ τῆς ἀντιστοίχου περικοπῆς.

Τὸ ἰδιάζον καὶ πρωτότυπον τῆς νέας ταύτης ἐργασίας τοῦ πατρὸς Ἀλεξάνδρου ἔγκειται κυρίως εἰς τὸ ὅτι ἐκάστη ὁμιλία, λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἐκ τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, ἀναπτύσσει καὶ ἐν πρόβλημα κοινωνικὸν ὑπὸ τὸ πρῆσμα τῆς συγχρόνου ζωῆς καὶ κατὰ τρόπον ἐπαγωγὸν καὶ προκαλοῦντα ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου. Ὁ συγγραφεὺς ἐπέτυχε νὰ μετουσιώσῃ τὰ διδάγματα τοῦ Εὐαγγελίου εἰς γονίμους χριστιανικὰς ἀληθείας διὰ τὸν σύγχρονον κοινωνικὸν βίον, ὁ ὁποῖος προβάλλει τόσας δυσκολίας καὶ τόσα προβλήματα εἰς τὰ ἄτομα καὶ τὰς κοινωνικὰς ομάδας. Ἐκάστη ὁμιλία καταλαμβάνει 4 σελίδας τοῦ βιβλίου περίπου καὶ ὅμως εἰς τὸν μικρὸν αὐτὸν χώρον κατορθώνει ὁ συγγραφεὺς νὰ πραγματευεῖται μὲ ἀνεσιν καὶ παραστατικότητα τὸ θέμα του καὶ νὰ δίδῃ πρακτικὰς λύσεις εἰς πλείστας ἀπορίας. Ἄλλο προσὸν τῆς ὁμιλητικῆς αὐτῆς συλλογῆς εἶναι ὅτι χωρὶς φανατισμὸν καὶ ὑπερβολὰς, ἀλλὰ μὲ περισσὴν πειστικότητα καὶ παραδείγματα ἀπὸ τὴν σύγχρονον πραγματικότητα καὶ μὲ γλῶσσαν ἀπλὴν ἀλλὰ καὶ γλαφυρὰν προσφέρει εἰς τὸν ἀναγνώστην εὐκαιρίας διὰ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰ πολὺπλακα προβλήματα τῆς σημερινῆς ζωῆς καὶ νὰ ἀνα-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 2ας Ἰουνίου τρ. ἔτους, ἀπεφάσισε τὴν σύστασιν Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ συντονισμοῦ τοῦ ἔργου τῶν Ἐξομολόγων καὶ προλήψεως τῆς ἐγκληματικότητος, ἀπαρτισθεῖσαν ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανοῦ καὶ Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου. Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῶν δημοσιευθέντων εἰς τὸν τύπον σχολίων, σχετικῶς μὲ τὰς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Ἰταλικοῦ Ἐπιτελείου περιλαμβανόμενας ὕβρεις κατὰ τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπεφασίσθη ὅπως ἀποσταλῆ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον :

« Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν

Ἐνταῦθα

Ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος αἱ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Ἰταλικοῦ Ἐπιτελείου πρὸς τὸ ΝΑΤΟ περιλαμβανόμεναι ὕβρεις κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὰς ὁποίας δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπαναλάβωμεν.

Ἐκφράζοντες τὴν πλήρη ἡμῶν ἀποδοκιμασίαν διὰ τὰς ὕβρεις ταύτας, Συνοδικῆ διαγνώμῃ καὶ ἀποφάσει, παρακαλοῦμεν ὅπως διὰ τῆς ἀρμοδιότερας ὁδοῦ ζητηθῇ πλήρης ἀνασκευὴ τῆς δυσφημιστικῆς ταύτης ἐκστρατείας, διότι ἄλλως εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ καταγγείλωμεν τὴν ἀποδοκιμασίαν τῶν διατυπωθεισῶν ὕβρεων εἰς ἅπαντα τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαόν».

Ὡσαύτως κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἀπεφάσισεν ὅπως δι' ἐγκυκλίου παρακαλέσῃ τοὺς κ. Διευθυντὰς τῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, τῶν δημοσιευόντων ἄρθρα τοῦ αἰρεσιάρχου Σπυρίδωνος Ζωδιάτου, ἵνα ἐφ' ἐξῆς, καὶ ἐφ' ὅσον συνεχισθῇ ἡ δημοσιεύσις τοιοῦτων ἄρθρων, γίνηται ἡ διεκρίσις τῆς ἀρέσεως, εἰς τὴν ὁποίαν οὗτος ἀνήκει, συνφῶς τῷ Νόμῳ 1363/1938.

— Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 9ης Ἰουνίου ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλ. τῆς Ἑλλάδος, ἐν συνεχείᾳ προγενεστέρων αὐτῆς ἀποφάσεων, ἐνέκρινε σχέδιον ἐγκυκλίου πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, σχετικῶς πρὸς τὴν δσημέραι αὐξανομένην ἐγκληματικότητα καὶ τῶν ἐκ ταύτης ὀλεθρίων συνεπειῶν. Ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως ἡ ἐν λόγω ἐγκύκλιος λάβῃ εὐρείαν δημοσιότητα, μερίμνη τῶν κατὰ τόπους Σεβ. Μητροπολιτῶν. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀπεφασίσθη ὅπως ἀπευθυνθῶσιν ἔγγραφα πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης, τοὺς Διευθυντὰς τῶν Ἐφημερίδων καὶ τὸν Πανελληνιον Ἰατρικὸν Σύλλογον, πρὸς συντονισμόν τοῦ ἔργου τῆς καταπολεμήσεως τῆς ἐγκληματικότητος.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Τὴν 5ην τρ. μηνὸς Ἰουνίου, Κυριακὴν τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, ἐγένετο εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἡ τελευταία πανηγυρική ὁμιλία τῆς «Φωνῆς Κυρίου» τῆς ἐφετεινῆς περιόδου.

Οὕτως ἐκλείσεν ἡ σειρά τῶν τόσοσιν ὠφελίμων ὁμιλιῶν, αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὴν λήξανσαν περίοδον, ἐγένοντο κατὰ σειράν Κυριακῶν ὑπὸ τῶν κάτωθι ὁμιλητῶν: 1) Αἰδεσιμολ. κ. Ἐμμαν. Μυτιληναίου, 2) Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἄλ. Καντῶνη, 3) Θεοφιλ.

παύη τὴν σκέψιν του πλησίον τῶν αἰωνίων ἀξιῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οὐχὶ ὀλιγώτερον χρήσιμος εἶναι ἡ ὠραία αὐτὴ συλλογὴ ὁμιλιῶν διὰ τὸν ὁμιλητὴν τοῦ ἱ. ἄμβωνος, διότι τοῦ παρέχει εὐκαιρίας καὶ ὕλικόν δι' ἀνωτέρας καὶ γονίμους σκέψεις καὶ ἰδέας, δυναμένας νὰ εὕρουν τὴν δέουσαν ἀπήχησιν εἰς ἐν σύγχρονον ἀκροατήριον.

ΔΗΜ. Ν. ΜΩΡΑ-Γ. ΤΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἐπισκόπου Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος, 4) Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Στεφ. Ματακούλια (νῦν Μητροπολίτου Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας), 5) Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Χαράλ. Βασιλοπούλου, 6) Αἰδεσιμολ. κ. Κων. Ἀνδρουλάκη, 7) Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Μαξ. Βασιλειάδου, 8) Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Χρυσ. Γιαλούρη καὶ 9) Αἰδεσιμολ. κ. Γεωργ. Πικριδά.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἑόρτιον συγκέντρωσιν ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς, ἀφοῦ ὁμᾶς ἐκ φοιτητῶν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀπ. Διακονίας ἔβαλε καταλλήλους τῇ ἑορτῇ ἐκκλησιαστικούς ὕμνους, ὠμίλησεν ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὸ θέμα τῆς κατὰ Χριστὸν χαρᾶς.

Ἀκολουθῶς ἔλαβε τὸν λόγον ὁ παριστάμενος Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ἀπ. Διακονίας Καθηγητῆς κ. Ἀνδρέας Φυτράκης, ὅστις ἐξέφρασεν ἐν ἀρχῇ τὴν χαρὰν του διὰ τὸ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐπιτελεσθῆν ἄξιόλογον πνευματικὸν τοῦτο ἔργον, ἠυχάριστησε τὸν τόσοσιν ἐπιτυχῶς κατακλείσαντα τὴν ἐφετεινὴν σειράν ὁμιλιῶν Θεοφιλέστατον Ἅγιον Κερνίτσης, ἐξῆρε δὲ μετὰ ταῦτα τὴν κοσμοϊστορικὴν σημασίαν τῆς γενεθλίου ἡμέρας τῆς Ἐκκλησίας, διέγραψε τὴν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας πορείαν Αὐτῆς, ὑπεγράμμισε τὰς μυρίας δυσχερείας, τὰς ὁποίας ἀνέκαθεν συνήνητησεν ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν δρόμον τῆς, ἀλλὰ καὶ τοὺς θριάμβους, οὓς αὐτὴ κατήγαγε, καὶ ὑπέμνησεν ἐν κατακλείδι τὴν μεγάλην ἀποστολὴν αὐτῆς εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν.

— Τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀπ. Διακονίας, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 10ης Ἰουνίου ἀνέθεσε τὴν Διευθύνσιν Τύπου καὶ Διαφωτίσεως εἰς τὸν ἄχρι τοῦδε παρὰ τῇ αὐτῇ Δ/νσει ὑπηρετοῦντα Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἀλέξανδρον Καντῶνην.

Ὡσαύτως ἀπεφάσισεν, ὅπως ὁ ἀποσπασθεὶς ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀπ. Διακονίας Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Παῦλος Πολυμερόπουλος τοποθετηθῆ παρὰ τῇ Δ/νσει Τύπου καὶ Διαφωτίσεως.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Τῇ 1ῃ Ἰουνίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος ἐδέχθη τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Τροπαίου κ. Πολύευκτον. Αὐθήμερόν ἐδέχθη ὡσαύτως τὴν κ. Ἀδαμοπούλου καὶ τὸν βουλευτὴν κ. Βρανόπουλον.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας προήδρευσε συνεδρία τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῇ 2ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Δήμαρχον Πειραιῶς κ. Ντεντιδάκη καὶ τὸν προϊστάμενον τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν Ἐφῆτην κ. Τσαντῆλην.

— Τῇ 3ῃ Ἰουνίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τοὺς βουλευτὰς κ. κ. Γόντικαν, Βασιλικὸν καὶ Μαλαμίδα.

— Τῇ 4ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν βουλευτὴν κ. Περωτῆν καὶ τὸν βουλευτὴν κ. Χούταν.

Αὐθήμερόν ἐπεσκέφθη τὸν Πρεσβευτὴν τοῦ Λιβάνου.

— Τῇ 9ῃ Ἰουνίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος προήδρευσε συνεδρία τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Σιβιτανίδειου Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς.

— Τῇ 10ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε συνεδρία τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Ἀποστ. Διακονίας.

Τῇ 13ῃ Ἰουνίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος ἐδέχθη τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Κόμματος τῶν Προοδευτικῶν κ. Σπ. Μαρκεζίνην.

Αὐθήμερόν προήδρευσε συνεδρία τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὴν 23 Μαΐου ἐ.ε. ὁ κ. Ντομπρίβογε Ραντοσάβλεβιτς, μέλος τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου καὶ πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς ἐπιτροπῆς Ὁρθοδοξοῦσιν, ἐπέδωκεν ἐν ἐπίσημῳ τελετῇ εἰς τὸν Μακαριώτατον πατριάρχην Σερβίας κ. Γερμανὸν τὸ παράσημον τῆς Γιουγκοσλαβικῆς Σημαίας, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπένευεν ὁ στρατάρχης Τίτο εἰς

αναγνώρισιν τῶν προσφερθειῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ σύσφιγξιν τῆς εἰρηνικῆς συνεργασίας καὶ τῶν φιλικῶν σχέσεων μεταξύ τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν.

Εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἐπιδόσεως τοῦ παρασήμου παρενύθησαν ὁ ἀντιπρόεδρος κ. 'Αλέξανδρος Ράνκοβιτς, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Σίμιτς, ὁ πρόεδρος τοῦ ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου Σερβίας κ. Μίνιτς, ὁ γραμματεὺς τοῦ 'Ομοσπονδιακοῦ 'Εκτελεστικοῦ Συμβουλίου κ. Ζέκοβιτς, τὰ μέλη τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐκκλησιαστικαὶ καὶ πολιτικαὶ προσωπικότητες.

Προσφωνῶν τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην κ. Γερμανόν, ὁ ὑπουργὸς κ. Ραντοσάβλεβιτς ἐτόνισεν ὅτι ἐλύθησαν ἐπιτυχῶς πολλὰ σημαντικὰ ζητήματα μεταξύ τῆς Σερβικῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους καὶ ὅτι ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία δύναται νὰ ὑπολογίσῃ εἰς τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ κράτους.

— Τὴν 29 Μαΐου ἐ.ε. συνήλθεν ἡ Σύνοδος τῆς 'Ιεραρχίας τῆς Σερβικῆς 'Εκκλησίας εἰς τὴν παλαιὰν ἔδραν τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῇ πόλει Πέτς. Ἡ σύνοδος τῆς 'Ιεραρχίας ἐνέκρινε τὸ κείμενον τοῦ γράμματος, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Πατριάρχης κ. Γερμανὸς ἀνακηρύσσεται 'Αρχιεπίσκοπος Πεκίου, Μητροπολίτης Βελιγραδίου καὶ Καρλοβικίου καὶ Πατριάρχης τῶν Σέρβων. Μετὰ ταῦτα, διακοπεῖσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου τῆς 'Ιεραρχίας αἱ ὁποῖαι θὰ συνεχισθοῦν εἰς Βελιγράδιον, ἐγένετο εἰς τὸν κεντρικὸν ναὸν τοῦ Πατριαρχείου Πεκίου ἡ ἐγκατάστασις τοῦ Πατριάρχου κ. Γερμανοῦ εἰς τὸν θρόνον τῶν Πατριαρχῶν Πεκίου.

Εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεως παρέστησαν ὁ πρόεδρος τῆς 'Ομοσπονδιακῆς ἐπιτροπῆς θρησκευμάτων κ. Ραντοσάβλεβιτς, ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ 'Εκτελεστικοῦ Συμβουλίου Σερβίας κ. Πένεζιτς, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς κυβερνήσεως Σκοπίων καὶ πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς Θρησκευμάτων κ. Γκίγκωφ καὶ πολλοὶ ἄλλοι προσωπικότητες.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ὁ Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς μετέβη εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Βίσοσκι Ντέτσани, ὅπου ἐδέχθη τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ τύπου, οἱ ὁποῖοι παρέστησαν εἰς τὴν ἐνθρονίσιν του.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν τῶν δημοσιογράφων περὶ τῶν σχέσεων μεταξύ τῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας Σερβίας καὶ τοῦ Κράτους, ὁ Πατριάρχης κ. Γερμανὸς ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς: «Αἱ σχέσεις εἶναι καλαί. Καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη πλευρὰ προσπαθοῦν νὰ προαγάγουν ἐπιπερισσότερον τὰς σχέσεις αὐτάς.»

'Ακολουθῶς οἱ δημοσιογράφοι ἠρώτησαν εἰς ποῖον στάδιον εὐρίσκονται αἱ σχέσεις τῆς Μακεδονικῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Σερβικῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας. Ὁ πατριάρχης κ. Γερμανὸς ἀνεφέρθη εἰς τὴν περυσινὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου τῆς 'Ιεραρχίας, διὰ τῆς ὁποίας ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία Μακεδονίας κατέστη αὐτόνομος, παραμείνασα ἐν ἐνότητι μετὰ τὴν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν Σερβίας μέσω τοῦ Πατριάρχου αὐτῆς ὡς κοινῆς ἀνωτάτου ἀρχιοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Πατριάρχης ἠρωτήθη ἂν ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία Σερβίας διατηρῇ σχέσεις μετὰ τὴν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν Βουλγαρίας καὶ εἰς τί συνίστανται αἱ σχέσεις αὐταί. Εἰς τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν οὗτος ἀπήντησεν ὅτι ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία Σερβίας διατηρεῖ σχέσεις μετὰ ὅλας τὰς ἐπὶ μέρος 'Ορθόδοξους ἐκκλησίας, συνεπῶς δὲ καὶ μετὰ τὴν Βουλγαρικὴν. Αἱ σχέσεις μετὰ τὴν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν Βουλγαρίας συνίστανται εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἐπικοινωνίαν δι' ἀλληλογραφίας.

Οἱ δημοσιογράφοι ἐνδιεφέρθησαν περαιτέρω ἂν ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία Σερβίας ἠσχολήθη μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ Πάπα 'Ιωάννου τοῦ ΚΓ' περὶ συμφιλιώσεως τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ τῶν 'Ορθόδοξων 'Εκκλησιῶν καὶ ἂν ἐν προκειμένῳ ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία Γιουγκοσλαβίας συνεσκέφθη μετὰ τὰς λοιπὰς 'Ορθόδοξους 'Εκκλησίας. Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν, ὁ Πατριάρχης κ. Γερμανὸς εἶπεν ὅτι ὑφίσταται μόνον μία 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία, ὡργανωμένη εἰς κατὰ τόπους ἔθνικὰς 'Εκκλησίας. Ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ, ὡς μία τῶν κατὰ τόπους 'Εκκλησιῶν, δὲν ἔλαβε τοιαύτην πρότασιν καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἠδύνατο νὰ ἀσχοληθῇ μετὰ αὐτήν. Οὔτε ὑπῆρξαν ἐπίσημοι συσκέψεις μετὰ τὰς ἄλλας 'Ορθόδοξους 'Εκκλησίας, ἀλλὰ κατὰ τὰς συνομιλίας μετὰ τοὺς

ἐκπροσώπους τῶν λοιπῶν ἐπὶ μέρος 'Ορθόδοξων 'Εκκλησιῶν ἐβίγη καὶ τὸ ζήτημα αὐτό.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας 'Ιωάννης ΚΓ' ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὰ μέλη τοῦ ἐν 'Ρώμῃ συνεληθόντος 12ου διεθνούς συνεδρίου χειρουργικῆς, τὸ ὁποῖον διωργάνωσε τὸ «διεθνὲς κολλέγιον χειρουργικῆς».

— Ὁ Πάπας 'Ιωάννης ΚΓ' παρηκολούθησε συμφωνικὴν ὄρχηστραν εὐγενῶς προσφερθεῖσαν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ σταθμοῦ τηλεοράσεως τῆς Ρώμης. Τὸ «κοντσέρτον» ἐδόθη εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν εὐλογιῶν τοῦ Βατικανοῦ παρουσίᾳ 24 καρδινάλιων, τῶν μελῶν τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ ἄλλων προσκεκλημένων. Ὁ «Ποντίφιξ» ἤρχιζε πρῶτος τὰ χειροκροτήματα μετὰ τὸ πέρας ἐκάστης ἐκτελέσεως.

— Εἰς τὴν πόλιν «Ρόκκα ντι Πάπα», παρὰ τὴν 'Ρώμην, συνήλθε τὸ πέμπτον συνέδριον τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου.

— Ἀπὸ 6-10 τοῦ προσεχοῦς 'Ιουλίου θὰ συνέλθῃ ἐν Σαντάντερ τῆς 'Ισπανίας τὸ δὸν διεθνὲς Συνέδριον ῥωμαιοκαθολικοῦ τύπου.

— Ἀπὸ 12-17 τοῦ προσεχοῦς 'Ιουλίου θὰ συνέλθῃ ἐν Γρενόβλῃ ἡ 47η κοινωνικὴ 'Εβδομάς τῆς Γαλλίας.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Αἱ ἐξελίξεις τῶν τελευταίων δεκαετιῶν ἐν τῇ 'Αγγλικανικῇ 'Εκκλησίᾳ ὡς πρὸς τὸν ἐν αὐτῇ ὑπάρχοντα θεσμὸν τῶν διακονιστῶν ἔχουν ὀδηγήσει εἰς τὸ καθεστῶς, καθ' ὃ ὁ 'Επίσκοπος, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας, δύναται νὰ ἀναθέσῃ εἰς χειροτονθεῖσαν διακόνισσαν τὰ ἑξῆς καθήκοντα:

α') Νὰ βοηθῇ αὐτὴ τὸν ἱερέα εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῶν ὑποψηφίων διὰ τὸ Βάπτισμα καὶ τὸ 'Ιερὸν Χρῆσμα.

β') Νὰ βοηθῇ, δυνάμει τοῦ ἀξιώματός της, εἰς τὴν τέλεσιν τοῦ 'Αγίου Βαπτίσματος.

γ') Νὰ βαπτίζῃ ἐν τῷ ναῷ καὶ νὰ ἱεουργῇ (to officiate) εἰς περιπτώσεις ἐκκλησιασμοῦ μόνον γυναικῶν.

δ') Νὰ ἀναγινώσκῃ ἐν τῷ ναῷ τὴν 'Εωθινὴν καὶ 'Εσπερινὴν Προσευχὴν καὶ τὴν Λιτανεῖαν, ἐκτὸς τῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα ὀρίζονται διὰ τὸν ἱερέα καὶ νὰ ἡγῆται τῆς προσευχῆς μετὰ τὴν ἀδειαν τοῦ 'Επισκόπου νὰ διδάσκῃ καὶ κηρύττῃ ἐν τῷ ναῷ, ἐκτὸς ἂν τελῆται ἡ διὰ τὴν Θ. Κοινωνίαν Λειτουργία.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

'Εξ ἀφορμῆς τῆς συμπληρώσεως πεντηκονταετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς περιφημοῦ ἀδελφότητος διακονιστῶν «Hensoltshöhe» ἐν Gunzenhausen, εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος διάφοροι ἐκθέσεις, παρουσιάζουσαι τὸ πνεῦμα καὶ τοὺς τομεῖς ἐργασίας τῆς λαμπρᾶς ταύτης ἀδελφότητος, ἥτις διευθύνεται ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιώδους ἱερέως Hans Hellmuth καὶ τῆς διακεκριμένης διακονίσσης Emma Dönhöfer. Ἡ ἀδελφότης ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὰς 1250 διακονίσσας, αἵτινες ἐργάζονται ἐν νοσοκομείοις καὶ κλινικαῖς, ἐν θεραπευτηρίοις καὶ σανατορίοις, εἰς τὴν περιθαλπίαν κατ' οἶκον πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν, ἐν βρεφοκομείοις καὶ παιδικαῖς σταθμοῖς, ἐν νηπιαγωγείοις, ἐν σχολείοις καὶ οἰκοτροφείοις, ἐν γηροκομείοις, ἐν σταθμοῖς περιθάλψεως προσφύγων, εἰς τὸ ἔργον τῆς καθοδηγήσεως τῶν νεανίδων καὶ γυναικῶν, εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἱεραποστολὴν κ.τ.τ. Πᾶσαι αἱ πτυχαὶ τῆς ἐργασίας ταύτης εἶναι καθαρῶς Χριστοκεντρικαί, ἀποβλέπουσαι εἰς τὸ νὰ κερδίσουν ψυχὰς διὰ τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἀναγεννήσεως. Ἡ ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος ἀσκουμένη διακονία εἶναι καθαρῶς ἱεραποστολική. Ἡ ἀδελφότης ἀνήκει εἰς τὸν «Deutscher Gemeinschaftsverband», ὅστις διευθύνεται ὑπὸ τοῦ ἐξαίρετου ἱερέως Arno Haun καὶ τῆς ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐργασθεῖσας ὡς Hausmutter τῆς ἀδελφότητος «Tabor» διακονίσσης Frieda Wattenberg.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

*Έχοντες υπ' ὄψει τὰς σχετικές διατάξεις τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ ἑφημερίων», ὡς αὐταὶ ἐτροποποιήθησαν μεταγενεστέρως, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἑφημεριακὴν θέσιν τοῦ χωρίου Κουβαλάτων τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως εἰς τὸ περιοδικὸν «'Εκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 18ῃ Μαΐου 1960

† ● Κεφαλληνίας 'Ιερόθεος

'Ιερά Μητρόπολις Μαρωνας

*Έχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46/47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ 'Ι. Ναῶν καὶ ἑφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα (Πτυχιῶν Ἐκκλ. Σχολῆς, ἢ Ἀνωτέρου ἢ Κατωτέρου Ἐκκλ. Φροντιστηρίου) πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ἑφημεριακῆς θέσεως τοῦ 'Ι. Ναοῦ Ἁγ. Κων/νου καὶ Ἑλένης Διαλαμπῆς, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα Πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ ὑποψηφίου.

Ἐν Κομοτηνῇ τῆ 23ῃ Μαΐου 1960

† ○ Μαρωνας Τιμόθεος

'Ιερά Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

*Έχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἑφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νόμων καὶ Διαταγμάτων, καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ κλημένους τὰ τε κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἑφημεριακὰς θέσεις τῶν ἐνοριῶν 1) Κοιμ. Θεοτόκου Στερίου, 2) Προφ. Ἡλίου Δαυλείας, 3) Ἁγίου Ἀθανασίου Προσηλίου, 4) Ἁγίου Δημητρίου Κουκούραν, 5) Κοιμ. Θεοτόκου Εὐαγγελιστρίας, 6) Προφ. Ἡλίου Κάστρου καὶ 7) Ἁγίου Χαράλαμπους Θίσβης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ δελτίῳ «'Εκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἀπαντα τὰ δικαιολογητικά των μετὰ τῶν σχετικῶν αἰτήσεων.

Ἐν Λεβαδείᾳ τῆ 24 Μαΐου 1960

† ○ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δωρόθεος

'Ιερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

*Έχοντες υπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Α.Ν. 2200/1960 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ ἑφημερίων» καὶ τὰς τούτῳ σχετικὰς διατάξεις, προσκαλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ χειροτονηθῶσιν εἰς τὴν κενὴν θέσιν ἑφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ Κερασταρίου - Μαντινείας, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ εἰρημένου Νόμου καὶ τῶν νεωτέρων σχετικῶν διατάξεων ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν προκειμένου νὰ ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους διὰ τὴν ἐνορίον ταύτην.

Ἐν Τριπόλει τῆ 25ῃ Μαΐου 1960

† ○ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερανόσος

'Ιερά Μητρόπολις Κοζάνης καὶ Σερβίων

*Έχοντες υπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ ἑφημερίων», προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν τῆς κενῆς ἑφημεριακῆς θέσεως Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀλωνακίων, καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα,

ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ ὡς ἄνω Α.Ν. 2200/1940 ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κοζάνῃ τῆ 27 Μαΐου 1960

† ○ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος

'Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

*Έχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 63 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ ἑφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Διακόνων τῶν ἐνοριῶν: 1) 'Ιεροῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Θεσσαλονίκης, 2) 'Ιεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Μητᾶ Θεσσαλονίκης, 3) 'Ιεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Πάντων Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, πρὸς πληρῶσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν Διακονικῶν θέσεων.

Ἐν Θεσσαλονικῇ τῆ 2ῃ 'Ιουνίου 1960

† ○ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων

'Ιερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

*Έχοντες υπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ ἑφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν τῶν κενῶν ἑφημεριακῶν θέσεων τῶν 'Ιερῶν Ναῶν 1) «Ἁγιος Ἀθανάσιος» Κατοῦνης Ξηρομέρου καὶ 2) «Ἁγία Τριάς» Σαρδηνίων Βάλτου, καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν 'Ιερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «'Εκκλησία», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῆ 6ῃ 'Ιουνίου 1960.

† ○ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας 'Ιερόθεος

'Ιερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Σκεπαστοῦ τακτικοῦ ἑφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικά προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «'Εκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «περὶ 'Ι. Ναῶν καὶ ἑφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Αἴγιον τῆ 9ῃ 'Ιουνίου 1960.

† ○ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Κλητήριον Ἐπίκριμα

Πρὸς τὸν 'Ιερομόναχον Γερμανὸν Κεφαλᾶν
Κληρικὸν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
ἀγνώστου διαμονῆς

Καλεῖσαι, ὅπως, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, ἐφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν καὶ ἀπολογηθῆς ἐπὶ κατηγοριῶν, δι' ἃς ἐνηργήθησαν ἐνορκοὶ ἀνακρίσεις.

Ἐν Θεσσαλονικῇ τῆ 20ῃ Μαΐου 1960

○ Ἀνακριτῆς

† ○ Ταλαντίου Στέφανος

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος, 3. Ἐορταστικά. Ὀμιλίες καὶ προσφωνήσεις ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῆς ἐξακοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς Κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ (1359-1959). (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Ἐορταστικοῦ τόμου, 11-15 Νοεμβρίου 1958). Θεσσαλονίκη 1960. Σελ. 28.

Μητροπολίτου Καρθαγένης Παρθενίου, Ἡ «Μία» Ὀρθοδοξία. Ἐκδόσεις τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας, Ἀριθ. 3 (Ἀνάτυπον). Ἀλεξάνδρεια. Τυπογραφεῖον τοῦ Ἐμπορίου, 1960. Σελ. 55-70.

Βασιλείου Γ. Ἀτέση, Μητροπολίτου πρ. Λήμνου, Ἐπισκοπικὸν κατάλογοι τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας (1833 - 1960). Ἀθήναι 1960. Σελ. 38.

Σωφρονίου Ἐυστρατιάδου, Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως, Ἀγιολόγιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Σελ. 483.

Παν. Μπρατσιώτου, Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ὁ Ἄνδρας Κάλβος ὡς ὕμνητής τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ὀμιλία κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἐορτῇ, γενομένη τῇ 24ῃ Μαρτίου 1960. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Νέας Ἐστίας», ἐν Ἀθῆναις 1960.

Prof. Johannes Karmiris, Abriss der dogmatischen Lehre der Orthodoxen Katholischen Kirche. Stuttgart 1959, σελίδες 108.

Ἀρχιμ. Στυριδιάνος Σ. Μπιλάλη, Ὁ Πρωταθλητὴς τοῦ Κολοσσαίου (Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος). Ἀδελφότης θεολόγων ἢ «Ζωή». Ἀθήναι 1960, Σελ. 191.

Ἰωάννου Κ. Παπαζαχαρίου, Καθηγητοῦ τῆς Παντείου Ἀνωτ. Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, Δικηγόρου παρ' Ἀρείῳ Πάγῳ, Νέαι ὀρίζοντες τῆς Ποινικῆς Ἐπιστήμης. Ἀθῆναι 1960. Σελ. 29.

Βιβλιογραφικὸν δελτίον νεοελληνικῆς φιλολογίας, Α' 1959, ἐπιμελεῖα Γ. Θ. Ζώρα—Φ. Κ. Μπουμπουλίδου, Βιβλιογραφικὸν δελτίον νεοελληνικῆς φιλολογίας. Ἐκδοσις τοῦ Σπουδαστηρίου Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀθήναι 1960. Σελίδες 80.

Νικολάου Ἐμμ. Ἀρκᾶ, Ἀθανάσιος ὁ Πάριος (1722—1813), Ἐκδόσις τοῦ ἐν Ἀθῆναις «Προοδευτικοῦ Συλλόγου Κωστανῶν Πάρου», Ἀθήναι 1960, σελίδες 160.

Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου, Ἔτος ΙΕ', τεύχος 1ον (1960). Περιεχόμενα: Π. Παναγιωτάκου, Γένεσις, ἔννοια καὶ περιεχόμενον τῆς Ἐκκλ. Ποινικῆς Δικαιοσύνης ἐν Ἑλλάδι. Τ. Γριτσοπούλου, Ἀρχιερεῖς ἐκ Δημητσάνης. Ὁδ. Λαμφίδου, Τὰ ἐν Σάμῳ χειρόγραφα. Ἐπίσημα ἔγγραφα. Νομοκανονικαὶ Γνωμοδοτήσεις. Ἐκκλησιαστικὴ Νομολογία. Χρονικά. Κριτικὸν καὶ Βιβλιογραφικὸν Δελτίον.

Παναγιώτου Χ. Δημητροπούλου, δ. θ., Χριστιανισμὸς καὶ Οἰκογένεια. Ἀθήναι 1960. Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Σελ. 38.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΓΙΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ὑπὸ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ(†)

Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Περιέχει κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τὰς βιογραφίας πάντων τῶν ἁγίων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Χρησιμώτατον βοήθημα διὰ πάντας τοὺς διακονοῦντας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Διατίθεται χαρτόδετον μετὰ καλλιτεχνικοῦ ἔξω-φύλλου. Σελίδες 507, σχῆμα μέγα (17½ Χ 25).

Τιμᾶται ἀντὶ δρχ. 90.

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Βεροῖας καὶ Ναούσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἐρωτᾶμεν ἕως πότε;
Βασιλείου Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἐν Ρόδῳ Συνέδριον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (19 - 28 Αὐγούστου 1959), (συνέχεια).

Ἀνδρέου Φυτράκη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰ ἔτη 1958 καὶ 1959.

Θεοφ. Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ Χρυσοστόμου, Ὁ Προσκοπισμὸς ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἠθικῇ.

Κωνσταντίνου Δ. Καλοκύρη, Ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ οὐσία τῆς Ὀρθοδόξου Ἀγιογραφίας (Η').

Δημ. Μωραΐτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Βιβλιοκρισία.

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Βιβλιογραφία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθῆναις, Ἰαοῦ 1.